

73486

29.

32/7.

Zakon i uredba

1918. godine

Cestni promet

U skladu sa zakonom, uredbom i predpisima
o cestnom prometu koji su u snazi, promet na
cestama podlijeđuje posebnom postupku
i nadzoru. U skladu sa tim, promet na
cestama podlijeđuje posebnom postupku
i nadzoru. U skladu sa tim, promet na
cestama podlijeđuje posebnom postupku
i nadzoru.

Uredništvo: ...
Izdavač: ...

Zakoni in uredbe

XXIX. zvezek

Cestni promet

Zbirka zakonov, uredb, naredb in predpisov o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, o motornih vozilih, prijavljanju, registriranju in oznamenovanju vozil, o cestnem redu v mestih, avtobusnem prometu, taksah na vozila in drugih za cestni promet važnih predpisov

Zbral in priredil

dr. Bogataj Lovro,
banski svetnik

Založila in natisnila tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani
(Predstavnik tiskarne O. Mihálek)

73486

5. 9. 44

030019407

Vsebina

	Stran
Uvod.	
I. Splošne pripombe	1
Veljavni predpisi	1
Predpisi o taksah na vozila in na šoferska izpričevala	3
Banovinske davščine	3
Predpisi za avtobusni promet	4
Kazenski zakonik in odgovornost za škode	5
Mešanje bencina s špiritom	5
Mednarodni vozni dokumenti	5
Mednarodna fiskalna knjižica	6
Namen in sestava te zbirke	6
Namen, sestava in smernice novih banskih naredb	7
Subsidiarni značaj banskih naredb	10
Kazensko postopanje	11
II. K občnemu cestnemu redu	13
III. K mestnemu cestnemu redu	17
1. Uredba o zaščiti javnih cest in varnosti pro- meta na njih	25
I. del. Uporabljanje javnih cest	25
II. del. Kazniva dejanja in kazni	38
III. del. Prehodna in končna odredba	41

2. Pojasnilo o elastičnih gumah pri motornih vozilih	42
3. Predpisi o reflektornem steklu na vozilih	43
4. Odredba o reflektornem steklu na vozilih	44
5. Naredba o registriranju in oznamovanju motornih vozil v prometu	45
Motorna vozila	45
Registriranje	45
Znaki in registrske številke	47
Mednarodni znak za razlikovanje	50
Začasno vpisovanje motornih vozil	52
Znak in registrska številka ponoči	53
Končne odredbe	53
6. Pravilnik o nagradah članom komisij za pregledovanje motornih vozil in komisij za izpite vozačev motornih vozil (šoferjev)	54
7. Zakon o mednarodni konvenciji o avtomobilskem prometu in mednarodni konvenciji o cestnem prometu	57
I. Mednarodna konvencija o avtomobilskem prometu	57
Občne odredbe	57
Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati avtomobili, da jim je dovoljen mednarodni promet po javnih cestah	58
Izdajanje in priznavanje mednarodnih potrdil za avtomobile	60
Znak za razlikovanje	61
Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati vodniki avtomobilov, da se jim dopusti mednarodni promet z avtomobili na javni cesti	61
Izdajanje in priznavanje mednarodnih dovolil za voditev avtomobilov	62

	Stran
Spoštovanje nacionalnih zakonov in pravilnikov	63
Signaliziranje nevarnosti	63
Priobčevanje podatkov	64
Končne odredbe	64
II. Mednarodna konvencija o cestnem prometu	64
Voditev vozil, tovornih, vprežnih in jezdnih živali	65
Smer prometa	65
Ogibanje in prehitevanje	65
Odcepki in križišča cest	66
Svetlobni signali	66
8. Naredba bana Dravske banovine o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih (Občni cestni red)	68
I. Zaščita javnih cest	68
Žive meje, nasadi, grmovje, drevje in ograje, skladanje materiala	68
Oranje ob cesti	69
Ograje iz bodeče žice	69
Odvajanje vode	69
Postavljanje zgradb	69
Odprava nedostatkov	70
Zapora cest ob popravih in gradbah	70
Dela ob cestah	70
Zaščita mostov	70
II. Splošni predpisi za cestni promet	71
Določitev pojmov	71
Uporaba javnih cest	72
Tovor	73
Posebno previdna vožnja	73
Obzirnost proti slabotnim in ob plašenju živali	74
Vožnja na ovinkih	74
Srečavanje	74
Prehitevanje	74
Obračanje	75

	Stran
Vožnja v tesnih ulicah	75
Izvoz na cesto	75
Postajanje	75
Stojišča vozil in parkiranje	76
Puščanje vozil na cesti ponoči	76
Vstopanje in izstopanje med vožnjo	77
Prednostna pravica	77
Postopanje pri železniških prelazih	77
Postopanje ob nezgodah	78
Vaje v vožnji	78
Dirke	79
Nadzorni organi	79
III. Vprežna vozila	79
Voznikove dolžnosti	79
Brzina	80
Živina in vprega	80
Spenjanje vozov. Privezovanje živali k vozovom	80
IV. Registriranje, oznamenovanje in pregledovanje vprežnih tovornih vozil, fiakarskih (polfiakarskih) voz in biciklov	81
A. Vprežni tovorni vozovi	81
Register	81
Tablice	81
Pregled	81
B. Fiakarski (polfiakarski) vozovi in bicikli	82
Prijava in registriranje	82
Register	82
Tablice	83
Registrske številke in znaki	83
Pregled	84
V. Motorna vozila	85
A. Splošni predpisi	85
Občna odredba	85
Privesni vozovi	85

	Stran
Verige na obročih	85
Odgovornost za dobro stanje motornega vozila	86
Odgovornost lastnika za šoferja	87
Listine	87
Zavarovanje stoječega motornega vozila	87
Signali	87
Glušnik	88
Vožnja ob slabem vremenu	88
Srečavanje	88
Prevažanje oseb s tovornimi avtomobili	89
Motorna kolesa	89
Inozemska motorna vozila	89
Bencinska skladišča	89
B. Avtobusni promet	90
Pojem	90
Čakanje na avtobus	90
Označba proge	90
Omejitev števila potnikov	90
Vstopanje in izstopanje	91
Šofer	91
Dolžnosti šoferja in sprevodnika	91
Prtljaga in pušenje	92
Gasilni aparat	92
Odgovornost sprevodnika	92
C. Registriranje in oznamovanje motornih vozil	92
Prijava radi registriranja	92
Dodelitev in izročitev evidenčnih tablic	93
Letno registriranje	93
Prijava izprememb	93
Izguba evidenčne tablice	94
Izločitev iz prometa in registra. Premestitev stajališča	94
Dolžnost privedi motorno vozilo k pregledu	95
Č. Dopuščanje vozačev motornih vozil in motornih vozil	95
Pogoji za samostojno vodstvo motornih vozil	95
Komisija	95

	Stran
Poslovanje v komisiji	95
Izpit	95
Poklicni šofer in samovozač	96
Prošnja za pripustitev k izpitu	97
Kdo se sme pripustiti k izpitu	98
Dostavitev vozila k izpitu	98
Posledice izostanka	99
Izpričevalo	99
Ponavljjanje izpita	99
Šoferska izkaznica	99
Odvzem šoferske izkaznice	100
Avtoizvoščki	100
Dopuščanje motornih vozil za javni promet	100
Prošnja za pregled motornega vozila	101
Prometno dovoljenje	102
Odprava nedostatkov	102
D. Šoferske šole	103
Ustanovitev šoferskih šol	103
Krajevna potreba	103
Označba šoferske šole	104
Učila	104
Pouk	104
Nadzorstvo	104
VI. Ostali promet	105
Kolesa (bicikli)	105
Oprema kolesa	105
Posebni predpisi za vožnjo s kolesom	105
Pešci	106
Sankanje, drsanje, smučanje	106
Sani	106
VII. Kazni in postopek	107
Kazni	107
Postopek	107
Odprava nedostatkov	108

	Stran
VIII. Končne in prehodne odredbe	108
Razveljavljeni predpisi	108
Troblje	108
Avtobusi	109
Šoferji za avtobuse in težke avtomobile	109
Šoferske izkaznice	109
Šoferske šole	109
Veljavnost naredbe	110
Uporabno dovoljenje (obrazec I.)	110
Izpričevalo o izpitu za samostojno vodstvo motor- nih vozil (obrazec II.)	111
Šoferska izkaznica (obrazec III.)	112

9. Naredba bana Dravske banovine o zaščiti jav- nih cest in varnosti prometa na njih, o miru in snagi — za področja uprave policije v Ljubljani, predstojništev mestne policije v Mariboru in v Celju in mestne občine v Ptuju (Mestni cestni red)	113
---	------------

I. Občne odredbe	113
Splošno navodilo	113
Prometni stražniki	114
Prometne prepovedi in omejitve	114
Varnostni otoki	115
Vrstni red vozil	115
Tovori izrednega obsega ali teže	116

II. Vprežna vozila	116
Brzde	116
Označevanje smeri	116
Ropot	116
Razsvetljava vozil za prevoz oseb	117

III. Motorna vozila	117
Znaki za smer na križiščih	117
Zloraba signalnih naprav	117

	Stran
IV. Električna cestna železnica (tramvaj)	118
Vožnja in hoja po tramvajski progi	118
Umikanje tramvajskim vozovom	118
Prehitevanje tramvajskih vozov. Vožnja mimo postajališč	118
Prednost tramvajskih vozov	119
Prekoračenje proge. Čakanje občinstva na postajališčih	119
Dolžnosti tramvajskega osebja proti občinstvu	119
Vstopanje in izstopanje	119
Izključitev potnikov od vožnje	120
Prepoved prenatrpanja vozov. Prtljaga	120
Kajenje v tramvaju	120
Smer vožnje	121
Znaki	121
Posebno previdna vožnja	121
Ustavljanje	122
Prekinjanje sprevodov	122
V. Kolesa (bicikli) in druga vozila	122
Kolesarji	122
Ročni vozički in samokolnice	122
Otroški in bolniški vozički	123
VI. Pešci	123
Smer hoje, križišča in varnostni prehodi	123
Postajanje na hodnikih in pešpotih	124
Prenašanje tovorov	124
Sprevodi	124
VII. Jezdec	125
VIII. Živina in druge živali	125
Splošni predpisi	125
Konji	125
Goveja živina	126
Prevažanje živine. Male živali	126

	Stran
Odgovornost	126
Psi	126
Perutnina	127
IX. Posebna uporaba javnih cest	127
Načelna odredba	127
Primeri posebne uporabe	127
Pogoji za dovoljenje	128
Razobešanje blaga in reklamnih priprav	128
Solnčni zasloni in strehe	129
Razsvetljava razstavnih oken	129
Vrata in okna v pritličju	129
Gradbe in popravila	129
Viseči stavbni odri	130
Označevanje sveže pobarvanih predmetov	130
Cepljenje in žaganje drv	130
Razbijanje premoga, žaganje in tesanje lesa	131
Nakladanje in razkladanje vozov	131
Dovažanje in spravlanje ledu	131
Zakrivanje svetilk in drugega	132
Prilepljanje lepakov	132
Razdeljevanje letakov	132
X. Zaščita javnih cest	132
Poškodovanje naprav	132
Postavljanje predmetov na okna itd.	133
XI. Snaga na javnih cestah, ulicah, trgih in nasadih	133
Splošna odredba	133
Onesnaženje javnih cest	134
Odlaganje snega, materiala in odpadkov	134
Pranje in napajanje na javnih vodnjakih	134
Razobešanje perila in iztepavanje stanovanjske opreme	135
Razobešanje mesa	135
Prevažanje mesa	135
Rušenje zidovja	135

Vozila za prevažanje tekočin, prašljivih in smrdljivih predmetov	136
Praznjenje stranišč in greznic	136
Odvažanje gnoja	137
Odvažanje smeti in kuhinjskih odpadkov	137
Odstranjevanje odpadlih ali izlitih predmetov	138
Kidanje snega in posipanje hodnikov	138
Snaženje oken	139
Snaženje znakov za orientacijo, uličnih in hišnih tablic	139
XII. Vzdrževanje reda in miru na javnih cestah in prostorih	139
Splošna odredba	139
Produkcije in obhodi	139
Gramofonski in radijski zvočniki, godba in obratovanje v gostilnah itd.	140
Zapiranje prodajalniških zatvorov	140
Piščalke prodajalcev in smetarjev	140
Dirke	141
Igre	141
Fotografiranje pasantov	141
Smučanje	141
XIII. Kazni in pristojnost	142
Kazni	142
Pristojnost	142
XIV. Končne in prehodne odredbe	142
Notranje mesto	142
Izjeme za kraje s selskim značajem	143
Električna cestna železnica	143
Razveljavljenje dosedanjih predpisov	144
Veljavnost naredbe	144
10. Naredba upravnika policije v Ljubljani o prometnih prepovedih, omejitvah in ureditvah na področju uprave policije v Ljubljani	144

	Stran
Promet v Tivolskem parku	145
Promet na ljubljanski grad	145
Za vozni promet prepovedane ulice	146
V eni smeri dovoljena vožnja	146
Časovna omejitev prometa	146
Tromostje (Frančiškanski most)	146
V Šelenburgovi ulici	146
Parkiranje avtomobilov	147
Avtobusni promet in stojišča	147
Stojišča za izvoščke (avtoizvoščke in fiakarje)	148
Kolesarjenje in vožnja z ročnimi vozički	148
Gonja živine	148
Tranzitni promet in tranzitni težki promet	149
11. Naredba predstojnika mestne policije v Mariboru o prometnih prepovedih, omejitvah in ureditvah na področju predstojništva mestne policije v Mariboru	151
Promet v mestnem parku	152
Za vozni promet prepovedane ulice	152
V eni smeri dovoljena vožnja	152
Za avtomobilski in težki tovorni promet prepovedane ulice	152
Parkiranje avtomobilov	152
Tranzitni promet in težki promet	153
Stojišče za avtobuse	153
Stojišča za izvoščke	153
12. Naredba predstojnika mestne policije v Celju o prometnih prepovedih, omejitvah in ureditvah na področju predstojništva mestne policije v Celju	154
13. Naredba mestnega načelstva v Ptujju o prometnih prepovedih, omejitvah in ureditvah v mestni občini Ptuj	157

14. Prepoved vožnje motornih vozil na občinski cesti Maribor—Kamnica—Rošpoh	159
15. Navodila za izvajanje zakonitih predpisov o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih	160
16. Razglas o širini kolesnih platišč	162
17. Zakon o podjetjih za redni in občasni prevoz potnikov in blaga z motornimi vozili (§ 8.)	164
18. Iz zakona o obrtih	164
19. Navodila ministrstva za gradbe o plačevanju izrednega prispevka za vzdrževanje državnih in nedržavnih javnih cest	167
I. del. Občne odredbe	167
Prekomerna uporaba ceste	167
II. del. Vzajemno jamstvo	169
III. del. Odmera prispevka	170
Prevoz potnikov z avtomobili in avtobusi	173
IV. del. Uporaba izrednega prispevka	174
Rok za plačevanje prispevka	176
Zavarovanje prispevka	176
V. del. Prehodne in zaključne odredbe	176
20. Navodila banske uprave za pobiranje prispevka avtobusnih podjetnikov za prekomerno uporabo cest	178
21. Razglas o vozovnicah za avtobusni promet	181
22. Naredba, s katero se prepoveduje uporaba rdečih zastavic na postajališčih	182

23. § 28. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah (Tar. post. 100. s pripombami) 182
24. Izpremembe in dopolnitve taksnega in pristojbinskega pravilnika (čl. 106.) 187
25. Iz zakona o mednarodni konvenciji o fiskalnem režimu tujih avtomobilskih vozil 194
26. Iz kazenskega zakonika 197
Kazniva dejanja zoper varnost javnega prometa za ljudi in imovino 197
27. Zakon z dne 9. avgusta 1908. o odgovornosti za škode iz obratovanja motornih vozil 198
28. Mednarodni varnostni in prometni znaki (priloga).
-

Uvod

I.

Splošne pripombe.

Razvoj avtomobilizma je povzročil v zadnjem četrstletju, zlasti pa v povojni dobi skoraj nepričakovan preobrat v cestnem prometu. Dočim so služile ceste prej za pešce, živino in vozove z živalsko vprego, so v novi dobi napolnila ceste motorna vozila, za katera je značilen strojni pogon, večja brzina in deloma večja teža in večji obseg. Cestni promet se je poleg tega kvantitativno nenavadno povečal, ne le ker se je povečal promet vobče, ampak tudi ker so motorna vozila prevzela v raznih državah več ali manj prometa železnicam.

Motorna vozila z veliko brzino in težo ter s posebnim učinkom pnevmatik in gum izrabljajo ceste na nov in mnogo intenzivnejši način, pomenijo pa tudi zaradi strojnega pogona in brzine prej neznane nevarnosti za ljudi in imovino.

Vse to je rodilo popolnoma nove probleme za način gradbe in vzdrževanja cest in za urejanje cestnega prometa.

Veljavni predpisi.

Zakonodaja in uprava se morata mnogo intenzivneje baviti z vprašanji gradbe in vzdrževanja cest in varnosti prometa. Tako smo tudi v kraljevini Jugoslaviji

dobili v letu 1929. nove zakone in uredbe o cestah, in sicer zakon o državnih cestah (»Uradni list« z dne 10. junija 1929., števil. 246/60), v njegovem § 26. napovedane uredbe in zakon o samoupravnih cestah (»Uradni list« z dne 10. junija 1929., števil. 247/60) z izvršilnimi predpisi.

Osnovne predpise za cestni promet v naši kraljevini vsebuje uredba o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z dne 6. junija 1929. (»Uradni list« števil. 273/64), ki je bila dopolnjena in izpremenjena z zakonom z dne 5. decembra 1931. (»Službeni list« z dne 19. decembra 1931., števil. 616/81).

K uredbi odnosno zakonu je ministrstvo za gradbe izdalo pojasnilo o elastičnih gumah pri motornih vozilih, ki je objavljeno v »Službenem listu« števil. 119/8-1932. in predpise o reflektornem steklu na vozilih (»Službeni list« števil. 300/29—1932.), izpremenjene z odredbo istega ministrstva z dne 27. oktobra 1932. (»Službeni list« števil. 772/98—1932.), tako da morajo biti opremljena vsa vozila z reflektornimi stekli najdalj do konca leta 1934. Banska uprava Dravske banovine je izdala navodila za izvajanje zakonitih predpisov o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z dne 25. julija 1932. (»Službeni list« števil. 524/61—1932.).

Uredba in zakon z navedenimi predpisi in navodili ne urejata vseh vprašanj cestnega prometa, in posebno ne vseh vprašanj glede motornih vozil, marveč so posamezni predpisi raztreseni še po drugih zakonih, naredbah in uredbah, in sicer v naredbi ministrstva notranjih poslov o registriranju in oznamenovanju motornih vozil v prometu (»Uradni list« števil. 479/121-1927.), ki je bila z ozirom na zakon o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja delno izpremenjena z razpisom ministrstva notranjih poslov z dne 12. decembra 1929., II. br. 39.003, dalje v pravilniku o nagradah članom komisije za pregledovanje motornih vozil in komisije za izpite vozačev motornih vozil (šoferjev) (»Uradni list« števil. 336/100—1928.), in v zakonu o mednarodni konvenciji o avtomobilskem prometu in mednarodni kon-

venciji o cestnem prometu (»Uradni list« štev. 292/69 1929. leta).

Predpisi o taksah na vozila in na šoferska izpričevala.

Predpise o taksah na vozila, o prijavljanju, pregledovanju, registriranju in izločanju iz prometa vsebujejo § 28. (tar. post. 100.) zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah (»Službeni list« štev. 327/32 1932. leta), čl. 47. izpremembe in dopolnitve v taksnem in pristojbinskem pravilniku (»Službeni list« štev. 426/45—1932.) in vsakoletni pravilnik o banovinskih davščinah. V mestnih občinah Ljubljana in Maribor so predpisane tudi občinske takse. Taksa za izpričevalo o izpitu za vozača motornih vozil znaša po § 25. navedenega zakona 100 Din, taksa za strokovni pregled motornih vozil pa po § 20. istega zakona tudi 100 Din.

Banovinske davščine.

Predpisi o banovinskih davščinah niso bili sprejeti v to zbirko, ker je veljavnost pravilnika o banovinskih davščinah omejena samo na proračunsko leto in se torej ti predpisi vsako leto menjavajo.

Pravilnik za proračunsko leto 1933./34. navaja banovinsko trošarino na pnevmatiko, ki znaša letno pri motornih kolesih brez prikolice 100 Din, s prikolico 150 Din, pri ostalih motornih vozilih pa 100% banovinske davščine na motorna vozila. Banovinska trošarina na bencin znaša po 100 Din na 100 kg. Banovinska taksa na vozniške izkaznice se plačuje letno, in sicer za voznike z avtomobili 100 Din, za motocikle 50 Din. Ob prvi izdaji se plača taksa 250 Din, odnosno 125 Din. Poklicnim šoferjem se taksa zniža na polovico. Banovinska taksa na motorna vozila se pobira skupno z banovinsko trošarino na pnevmatiko in se odmerja letno po teži. Za osebne avtomobile znaša od vsakih začetih 50 kg čiste teže 50 Din; za tovrne avtomobile od vsakih za-

četih 50 kg 30 Din, poleg tega še za vsakih začetih 50 kg nosilnosti, in sicer do 1500 kg po 20 Din in od vsakih nadaljnjih začetih 50 kg še po 10 Din. Za priklopne vozove se plačuje od vsakih 50 kg teže po 10 Din in po nosilnosti kakor na tovarne avtomobile. Za vozila, ki nimajo pnevmatike, torej za ona s tako zvanimi elastičnimi gumami, se plača še 60% povišek. Pri motornih kolesih znaša taksa za vsakih začetih 10 kg čiste teže 20 Din.

Predpisi za avtobusni promet.

Za avtobusni promet je veljal prej zakon o podjetjih za redni in občasni prevoz potnikov in blaga z motornimi vozili z dne 12. decembra 1930. Od odredb tega zakona pa je ostal v veljavi samo § 8., drugače so ga pa nadomestili v tej zbirki ponatisnjeni §§ 81., 82., 83. in 399, točka 11., zakona o obrtih. Po obrtnem zakonu je za podjetja za redno prevažanje potnikov in blaga z motornimi vozili potrebna posebna dovolitev banske uprave (§ 60., točka 25., in § 102., točka 19., zakona o obrtih). Za ta obrt se more po § 64. istega zakona zahtevati varščina, po § 65. se sme ta obrt postaviti pod posebno nadzorstvo občnega upravnega oblastva, po § 150. pa se predpisujejo zanj obvezne maksimalne tarife. Razen teh posebnih predpisov veljajo za taka podjetja tudi splošni predpisi zakona o obrtih glede pogojev za samostojno izvrševanje in prestanek obrtov in njegovi predpisi o prekrških in kaznih.

Za avtobusna podjetja so važna tudi navodila ministrstva za gradbe o plačevanju izrednega prispevka za vzdrževanje državnih in nedržavnih cest (»Službeni list« štev. 69/10—1931.), navodila banske uprave za pobiranje prispevka avtobusnih podjetnikov za prekomerno uporabo cest (»Službeni list« štev. 563/74—1931.) in razglas o obremenitvi avtobusnih podjetij z 10% izrednim cestnim prispevkom (»Službeni list« štev. 43/3—1932.). V zbirko so prevzeti še: razglas o vozovnicah za avtobusni promet (»Službeni list« štev. 651/78—1932.) in naredba

o označevanju postajališč v avtobusnem prometu («Službeni list» števil. 675/83—1932.).

Kazenski zakonik in odgovornost za škode.

Poznati je treba tudi predpise kazenskega zakonika glede kaznivih dejanj zoper varnost prometa in zakon o odgovornosti za škode iz obratovanja motornih vozil z dne 9. avgusta 1908., drž. zak. števil. 162.

Mešanje bencina s špiritom.

Da se pospešuje domača proizvodnja špirita, je bil izdan pravilnik o mešanju špirita z bencinom zaradi proizvodnje sredstva za pogon motorjev («Službeni list» števil. 678/84—1932.). Pravilnik ni bil prevzet v zbirko radi pomanjkanja prostora. Za lastnike in šoferje motornih vozil je važno vedeti, da se za pogon motornih vozil ne sme več uporabljati čist bencin, temveč samo mešanica okrog 80% bencina in 20% čistega špirita, po sedaj veljavnih predpisih 79,4% bencina in 20,6% čistega špirita. Mešanje vrše samo pooblaščen podjetja v za to prirejenih mešališčih ob nadzorstvu finančne kontrole.

Mednarodni vozni dokumenti.

Za potovanje čez državno mejo v inozemstvo so potrebni še posebni dokumenti, in sicer: triptik za vsako državo posebej ali pa carnet de passages za vse države, ki so sprejele odnosno konvencijo, dalje mednarodno prometno dovoljenje za vozilo in mednarodna šoferska legitimacija za vozača.

Triptik je carinski dokument, ki se mora predložiti carinarnici inozemske države ob vsakokratnem prestopu meje ter služi kot garancija za carino.

Carnets de passages en douane je namenjen za veliki turizem in se izdaja praviloma le onim, ki potujejo v več ko tri države.

Mednarodno prometno dovoljenje izpričuje, da je dotično vozilo sposobno za promet na javnih cestah v smislu mednarodnih določb.

Mednarodna šoferska legitimacija izpričuje, da je vozač sposoben za vodstvo motornega vozila dotične vrste.

Vse mednarodne dokumente izdajajo »Automobilski Klub Kraljevine Jugoslavije« in njegove sekcije.

Mednarodna fiskalna knjižica (carnets).

Avtomobilisti in motociklisti so pravilno prosti takse v državi, v katero potujejo. Oprostitev traja različno, do treh mesecev, v nekaterih državah pa tudi manj. Ponekod se obdači že vsak dan bivanja. Fiskalni carnets ima namen, zajamčiti avtomobilistu v vseh državah, ki so sprejele odnosno konvencijo, 90 dni breztaksnega bivanja. Fiskalni carnets izdaja »Automobilski Klub Kraljevine Jugoslavije.«

Namen in sestava te zbirke.

Namen te knjižice je bil, zbrati veljavne cestnoprometne predpise, da bodo v svoji sestavi interesentom in izvršujočim oblastvom laže dostopni in uporabni. Neposredni povod za njeno izdajo sta pa bili novi, obširni naredbi bana Dravske banovine, s katerima se ureja cestni promet vobče in posebej še v mestih. Zaradi važnosti teh dveh banovih naredb bo vsekakor umestno, da se jima posveti nekoliko komentarja.

Uredba o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih je natisnjena v tej zbirki v obliki, kakor velja po zakonu z dne 5. decembra 1931., naredba o registriranju in oznamenovanju motornih vozil v prometu pa v obliki, kakor velja po razpisu ministrstva notranjih poslov z dne 12. decembra 1929., II. br. 39.003, tako, da ima čitatelj pri roki tekoče besedilo in mu ga ni treba šele sestavljati.

V službenem prevodu uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih se je v čl. 7. vrnil pogrešek ter se mora 4. odstavek pravilno glasiti: »Pri dvokolesnih motociklih, ki ne vlečejo s seboj priklopnega sedeža, zadošča, da imajo spredaj samo eno luč.« Motocikli s prikolico morajo torej imeti luč tudi na prikolici.

Mednarodna konvencija o avtomobilskem prometu je po objavi ministrstva zunanjih poslov z dne 14. decembra 1931. (»Službeni list« z dne 27. januarja 1932., števil. 95/7) dobila mednarodno veljavo, naš zakon o njej pa obvezno moč dne 24. oktobra 1930.

§ 8. zakona o podjetjih za redni in občasni prevoz potnikov in blaga z motornimi vozili, predpisi obrtnega zakona, predpisi o prispevku za prekomerno uporabo cest, in drugi predpisi o avtobusnem prometu so bili sprejeti v zbirko, ker avtobusni podjetniki, šoferji in sprevodniki avtobusov morajo poznati te predpise ter morajo šoferji obvladati to snov tudi za posebni izpit avtobusnih šoferjev.

Namen, sestava in smernice novih banskih naredb.

Vsi ti zakoni, uredbe, naredbe in predpisi so reševali posamezna vprašanja kakor je nanese potreba, ostali so pa fragmentarni, ker ne urejajo sistematično vse snovi. Dasi je zakon o državnih cestah s § 27. razveljavil vse zakone in vse uredbe, kar jih je veljalo prej glede javnih cest vobče in vse zakonske predpise, ki nasprotujejo odredbam tega zakona in se je smatralo, da so bili s tem razveljavljeni vsi prejšnji cestni policijski redi, naredbe in razglasi, so oblastva vendar posegala še po starih predpisih in uporabljala n. pr. posamezna določila ministrske naredbe z dne 28. aprila 1910., drž. zak. števil. 81. Posebno nedostatni so bili novi predpisi o motornih vozilih in šoferskih izpiti.

Že pred skoraj tremi leti se je sprožila misel, da naj se izdela za Ljubljano nov cestni policijski red, ki

bi uredil cestni promet v skladu s potrebami sodobnega cestnega prometa v večjih mestih. Dosedanji cestni policijski red za Ljubljano iz leta 1897. še niti ne omenja ne tramvajskega, ne avtomobilskega in motociklističnega prometa. Mnogi njegovi predpisi so zastareli, slovensko besedilo je pa jezikovno dokaj slab prevod prvotnega očitvidno nemškega besédila. Slične zastarele predpise so imela tudi mesta Maribor, Celje in Ptuj.

Da izpolni te vrzeli in pripomore k boljši ureditvi cestnega prometa, se je banska uprava v Ljubljani odločila, izdati na osnovi čl. 66. in 67. zakona o notranji upravi za dopolnitev zakonov, ministrskih naredb in uredb ter za nadomestilo lokalnih cestnih policijskih redov dve naredbi, in sicer eno naredbo za vso banovino in drugo za policijska področja mest Ljubljana, Maribor in Celje ter za mestno občino Ptuj. Naredbi sta objavljeni v »Službenem listu kraljevske banske uprave« z dne 14. junija 1933., števil. 306/48 in števil. 307/48. Prva naredba ima radi lažjega citiranja podnaslov: »Občni cestni red«, druga pa: »Mestni cestni red«.

Namen banskih naredb je bil, izčrpati vso snov predmeta, kolikor še ni urejena z zakoni in ministrskimi predpisi. Zato praksa ne more več posegati po predpisih iz dobe pred letom 1918. Z njima so nadomeščene vse naredbe velikih županov in banske uprave v tej snovi, cestni policijski redi za Ljubljano, Maribor, Celje in Ptuj ter vsi razglasi itd. lokalnih oblastev v okoliših, za katere velja druga naredba.

Njun cilj ni bil samo postaviti pravila in zagroziti kazni, temveč je v mnogih ozirih tudi poučen in vzgojen.

Osnutka naredb sta bila proučena na konferencah, pri katerih so sodelovali strokovni referenti banske uprave, uprave policije v Ljubljani, predstojništev mestne policije v Mariboru in v Celju in mestnih načelstev v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj, zastopniki direkcije državnih železnic, splošne maloželezniške družbe, Avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije-sekcije Ljubljana in hišnih posestnikov.

V prvo naredbo so bili prevzeti vsi splošni predpisi na način, da bo zadoščala tudi za potrebe podeželskih mest. V drugi naredbi so predpisi za policijska področja Ljubljana, Maribor, Celje in za mesto Ptuj, enotni, ker so potrebe cestnega reda v teh okoliših vsaj približno slične z ozirom na enakovrstnost njihovega upravnega položaja. Za kraje s popolnoma selskim značajem so mogoče olajšave po § 90. mestnega cestnega reda, čigar smisel je, da velja naredba sicer v celoti za imenovane okoliše, da se pa posamezni predpisi v krajih s selskim značajem ne izvršujejo, kjer pristojno oblastvo to dopušča. Za te olajšave torej ni potrebno posebno dovoljenje, ampak veljajo v krajih s selskim značajem same po sebi, dokler oblastvo ne zahteva, da se izvršuje dotični predpis. Katero oblastvo je v spornih primerih pristojno odločati, je navedeno v § 90. V nekaterih primerih odreja že naredba, da velja ta ali oni predpis samo za notranje mesto. Drugi predpisi so pa po svojem smislu taki, da urejajo promet in nemoteno sožitje v krajih z izrazito mestnim značajem. Tako n. pr. ni treba, da bi se v krajih s selskim značajem izvrševali predpisi o kretanju pešcev in nekateri predpisi XI. pogl. o snagi.

Pri sestavljanju naredb se je pazilo, da je povsod zadostno opredeljena pristojnost oblastev. To je bilo potrebno zlasti pri mestnem cestnem redu, kjer je mogoče, da bi se križale pristojnosti državnih policijskih oblastev, mestnih načelstev in okoliških sreskih načelstev. Odločilni sta bili uredba o ustroju in področju uprav policije in uredba o ustroju in področju predstojništva mestne policije, po katerih spada v pristojnost teh državnih policijskih oblastev skrb za varnost in red v javnem prometu, pa tudi skrb za osebno in imovinsko varnost. V policijskih okoliših prevladuje torej pristojnost državnih policijskih oblastev, mestnim načelstvom pa je dana pristojnost, kolikor izvira iz občinskega področja, osobito kot lastniku in upravitelju cest.

Naredbi sta se skušali izogniti predpisom, ki bi nalagali nove materialne obveznosti, vendar to ni bilo

povsod mogoče. Dejstvo je n. pr. in tudi iz inozemstva se je čul glas, da je mnogo naših avtobusov starinskih. Po večini imajo vrata samo spredaj. Znano pa je, da nastane ogenj največkrat baš pri motorju in da morejo biti potniki v hipu z ognjem zaprti v avtobusu. Omejnena bodi le znana avtobusna nesreča na vrhniški progi, kjer so bili potniki hipno zaprti v gorečem avtobusu, in so si morali skozi razbita okna utreti pot na prosto. Zato predpisuje naredba, da morajo do konca leta 1935. imeti vsi avtobusi vrata tudi zadaj.

Predpis o gasilnih aparatih tudi na novo obremenjuje avtobusne podjetnike, vendar je varnost potnikov brez dvoma več vredna, kakor pa bodo znašali stroški za nabavo gasilnih aparatov.

V obeh naredbah je več predpisov o zvočnih signalih. Njihov namen je doseči, da se zvočni signali dajejo res le po potrebi in da se omili hrup in nemir, ki ga signali delajo. Zato je predpis, da si morajo vsa motorna vozila v enem letu nabaviti za signaliziranje v mestih in naseljenih krajih enotne hupe. Velja naj pravilo: Več previdnosti in morda malo manj signalov.

Subsidiarni značaj banskih naredb.

Pri sestavljanju banskih naredb je bilo treba posebno paziti, da se z njima ministrska uredba o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih in zakon, ki jo izpreminja in dopolnjuje, nista v ničemer izpremenila, ker se sme uredba po § 26. zakona o državnih cestah izpremeniti samo z zakonom. Seveda z banskima naredbama tudi ni bilo mogoče izpremeniti drugih zakonov, ministrskih uredb, naredb in predpisov, temveč jih je bilo mogoče z ozirom na varnost prometa, reda in miru ter ljudskega zdravja samo dopolniti, samostojno urediti pa le ona vprašanja, ki z zakoni in ministrskimi uredbami itd. še niso bila urejena. Zato banski naredbi sami po sebi ne nudita slike izčrpnosti, nego se morata v mnogih ozirih uporabljati samo v zvezi in kot dopolnitev

zakonskih in ministrskih predpisov. Ne more biti vprašanja, ali je bil kak zakonski ali ministrski predpis z banskima naredbama razveljavljen, temveč velja v dvolično vedno zakon, odnosno ministrska uredba, naredba itd.

Banski naredbi se moreta torej uporabljati samo subsidiarno, t. j. šele tedaj, ko zakonski ali ministrski predpisi ne nudijo dovolj pojasnila za konkretne primere.

Občni cestni red velja za vso banovino, torej tudi za policijska področja mest Ljubljana, Maribor in Celje ter za mesto Ptuj, mestni cestni red pa velja s a m o za prej navedena področja ter se mora na teh področjih uporabljati kot specialen predpis pred splošnimi predpisi prve naredbe. Poglavlja IV., IX., XI. in XII. mestnega cestnega reda so samostojna.

Kazensko postopanje.

Dejstvo, da imata banski naredbi samo subsidiarno veljavnost, je posebno važno za kazenski postopek.

Naredbi sta izdani na osnovi čl. 66. in 67. zakona o notranji upravi in moreta imeti zbog tega samo kazensko sankcijo iz čl. 69. navedenega zakona. Čl. 36. ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih odreja občutnejše najvišje kazni ko čl. 69. zakona o notranji upravi. Razen tega se globe po uredbi uporabljajo za vzdrževanje cest, globe po čl. 69. zakona o notranji upravi se pa po čl. 70. stekajo v državno blagajno.

Pričakuje se, da radi subsidiarne veljavnosti banskih naredb cestne uprave, zlasti pa mestne občine ne bodo preveč utrpele na globah. Kazen iz čl. 69. zakona o notranji upravi se uporabi namreč le tedaj, ako dejanje ni kaznivo niti po kazenskem zakoniku, niti po čl. 36. ministrske uredbe, niti po kakem drugem zakonu, n. pr. po zakonu o taksah.

Občni cestni red vsebuje pretežno izvršilne, pojasnjevalne in dopolnilne predpise k zakonom, ministrskim uredbam in naredbam, v mnogih pogledih pa jih vsebuje tudi mestni cestni red. Kadarkoli se torej

morejo za kako kaznivo dejanje iz banskih naredb uporabiti tudi druge kazenske odredbe, je treba glede na subsidiarni značaj banskih naredb prvenstveno uporabiti kazensko sankcijo zakona, uredbe itd., ki jih banska uredba **dopolnjuje** ali **pojasnjuje**. V takih primerih bo običajno dan tudi kriterij steka kazenskih zakonov v smislu § 61. kazenskega zakonika. Kot primere navajam:

Čl. 13. in 32. občnega cestnega reda vsebujeta podrobnejše odredbe glede brzine in sta kot taka le izvršilna predpisa k čl. 6. ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih. Kazen se torej more izreči po čl. 36. (točka 9.) ministrske uredbe. Členi 15., 16. in 17. iste banske naredb temelje na osnovnem pravilu čl. 3. ministrske uredbe, t. j. vožnje po desni strani ceste, čl. 18. na predpisu čl. 9. ministrske uredbe da je namreč prepovedano vse, kar ovira lahki promet. Isto velja tudi za čl. 21. in 22. banske naredb. Čl. 19. banske naredb izhaja iz pravila 2. odst. čl. 3. ministrske naredb, čl. 23. pa iz čl. 5. itd. Za prekrške iz začetka drugega odst. čl. 26. bo treba prvenstvo uporabiti kazenski predpis zakona o železnicah javnega prometa.

Pri prekrških iz IV. poglavja občnega cestnega reda je treba presoditi, ali opustitev prijave, registriranja in označbe tovornih voz ne pomeni predvsem kršitve čl. 16. in 24. v zvezi s čl. 36., točka 18., ministrske uredbe, opustitev prijave biciklov in fiakarskih voz pa kaznivega dejanja po tar. postavki 100. zakona o taksah. Slednje velja tudi za poglavje V., oddelek C, o registriranju in oznamenovanju motornih vozil.

V mnogih predpisih občnega cestnega reda so navedene odredbe, na katere se opirajo in je s tem že olajšana presoja, katera kazenska sankcija naj se po prej izraženih načelih uporabi.

Banski naredbi ne navajata taksativno prekrškov kakor čl. 36. ministrske naredb. Kazenska sankcija se more radi tega uporabiti za vsako opustitev dejanja, ki je zapovedano in za vsako prepovedano dejanje. Kjer pa imperativni značaj predpisa ni označen z izrečno zapo-

vedjo ali prepovedjo, se mora predpis smatrati samo kot navodilo in se proti onim, ki delajo drugače, ne more kazensko postopati, razen če se kdo ne pokori izrečni prepovedi ali zapovedi pristojnih oblasti in organov.

II.

K občnemu cestnemu redu.

I. poglavje je dopolnitev ministrske uredbe in zakona z dne 5. decembra 1931. S prvim odstavkom čl. 1. se hoče doseči, da žive meje, nasadi, grmovje, drevje in skladovnice materiala ne bodo tako blizu ceste niti tako visoke, da bi zastirale pregled, posebno na ovinkih in križiščih. S predpisom drugega odstavka naj bi se zagotovila preglednost križišč cest z železniškimi progami, cestnih križišč vobče in ozkih ovinkov glede na promet z motornimi vozili.

Namen tretjega odstavka je razen tega še, da se prepreči preraščanje prostora nad cesto z vejevjem drevja, ker se cesta sicer v senci težko osuši in se v vlagi močneje izrablja. Čl. 5. predvideva možnost, da bi se preblizu ceste utegnile postavljati še druge zgradbe in naprave, ki jih zakon ne navaja.

II. poglavje ima splošne predpise za ves cestni promet. Velja torej za motorna, vprežna in druga vozila, kakor tudi za ostali promet, kolikor posamezni predpisi izrečno ali po svojem smislu ne odredajo kaj drugega.

Pojme je bilo treba določiti, da se v banskih naredbah v definiranem smislu dosledno uporabljajo.

V tem poglavju so podrobnejša pravila za vožnjo na nevarnejših mestih in v nevarnejših položajih. Po večini izvirajo pravila iz načel čl. 3., 4., 5. in 6. ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih.

Člen 25. o prednosti na križiščih je bil sprejet v naredbo, ker je § 3. zakona z dne 5. decem-

bra 1931., da se mora namreč voznik-šofer na cestnih križiščih ravnati po mednarodnem signalu za križišča, dokaj nejasen. Razen tega mednarodni signali za križišča še niso postavljeni in jih vsaj po mestih in naseljenih krajih pač ne bo mogoče postaviti na vsakem križišču ali izvozu.

Člen 26. o vožnji čez železniške prelaze nadomešča naredbo bana Dravske banovine o postopanju vozačev motornih vozil čez železniške prelaze v nivoju z dne 9. februarja 1932. (»Službeni list« štev. 158/12—1932.).

Po znani veliki avtobusni nesreči pri Celju v prvi polovici meseca decembra 1931. se je mnogo razpravljalo o vprašanju, kako naj se bolje uredi promet, kjer ceste križajo železniške proge. Na eni strani se je zahtevalo, da se tudi doslej nezavarovani železniški prelazi opremijo z zapornicami in drugimi signali, kakor z razsvetljava ponoči, z zvonci in varnostnimi tablami, ker najboljša rešitev, t. j. s podvozi in nadvozi, ni izvršljiva. Železniška uprava se je pozivala na § 119. zakona o železnicah javnega prometa in zahtevala, da se strogo izvršuje. Temu je ugodila banska uprava z naredbo z dne 9. februarja 1932. Izkazalo se je pa, da je predpis, da morajo vozila postati v gotovih primerih tudi pri zavarovanih prelazih, kadar zapornice niso spuščene, prestrog in se je radi tega v novi naredbi omilil. Železniška uprava je že potem na mnogih manj važnih prehodih opustila zapornice, kar je bilo objavljeno z razglasom o opustitvi, odnosno preureditvi železniških zapornic v »Službenem listu« z dne 24. maja 1932., štev. 411/41. Prehodi, kjer so bile opuščene zapornice, se opremijo s signali v obliki križa sv. Andreja. Občinstvo se opozarja na prihod vlaka s piskom lokomotive. Večjih čred ni dovoljeno gnati čez železniške proge 10 minut pred prihodom vlaka, ki se pričakuje.

V IV. poglavju o registriranju ^{voznih} tovornih in fiakarskih voz ter biciklov so dopolnilni predpisi k členoma 16. in 24. ministrske ured-

be in k § 28. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. marca 1932. Dolgo časa so bili pomisleki, ali naj se uvede registriranje biciklov, ker pomeni to materialno obremenitev biciklistov in veliko delo za urade glede na to, da je v Dravski banovini nad 50.000 biciklov. § 28. novega zakona o taksah in novi čl. 106. taksnega in pristojbinskega pravilnika pa predpisujeta tudi registracijo biciklov, radi česar se ji ni bilo mogoče izogniti.

Obširno je V. poglavje o motornih vozilih. Tukaj so najprej splošni predpisi v dopolnitev ministrske uredbe in nekateri posebni predpisi za vožnjo z motornimi vozili, kolikor so potrebni poleg splošnih predpisov II. poglavja.

Dostavek v čl. 49. »in na prostorih, ki so tako osvetljeni, da je vsako ogražanje varnosti izključeno«, ima smisel, da motornemu vozilu ni treba imeti prižgane luči, ako sta cesta ali trg zadostno razsvetljena. Avtomobilisti to žele, da hranijo električno energijo. Opozoriti pa je treba, da lahko nastanejo spori, kdaj sta cesta ali trg zadosti razsvetljena, ker bi se avtomobilist lahko pri vsaki cestni razsvetljavi skliceval na ta predpis. Ugasniti luči je dovoljeno samo, kjer je cestna razsvetljava res dovolj močna, n. pr. kjer so močne luči in je cesta tudi dosti široka.

Nov je oddelek o avtobusnem prometu. Obrtni zakon pravi sicer v § 83., da predpiše ministrstvo s pravilnikom natančnejša določila, ker se pa to še ni zgodilo, je banska uprava smatrala za potrebno, da v interesu varnosti izda vsaj najnujnejše odredbe za varnost avtobusnega prometa že v svoji naredbi. Novo je zlasti, da mora šofer, ki hoče voziti z avtobusom, napraviti poseben izpit.

Oddelek o registriranju in oznamovanju motornih vozil se naslanja na ministrsko naredbo iz leta 1927., na § 28. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah in na novi čl. 106. taksnega in pristojbinskega pravilnika, nado-

mešča pa izvršilno naredbo velikih županov ljubljanske in mariborske oblasti (»Uradni list« št. 510/129-1927.).

Komisija za pregledovanje motornih vozil. Po novem čl. 106. taksnega in pristojbinskega pravilnika je bilo nejasno, ali še veljajo predpisi pravilnika z dne 26. septembra 1928. (U. l. št. 336/100), kolikor se nanašajo na komisije za pregledovanje motornih vozil. Točka 22. čl. 106. izpremenjenega taksnega in pristojbinskega pravilnika ima namreč povsem nov predpis o sestavi komisij za pregled vozil. Ugotovilo se je, da je bila izprememba taksnega in pristojbinskega pravilnika izdana brez ozira na pravilnik iz leta 1928. in da bi bilo potrebno, da se obadva predpisa izvršujeta vsak zase, ker oba veljata neodvisno drug od drugega.

Da bi pa lastniki motornih vozil ne imeli nepotrebnih stroškov in potov, je ministrstvo notranjih poslov odločilo, da se poslovanje po obeh predpisih izvrši, kolikor je potrebno in mogoče, skupno in z istimi organi notranje uprave. Postopanje je urejeno tako-le:

Pregled vseh novih motornih vozil, ki še niso bila v prometu, dalje pregled vozil, ki so bila vzeta iz prometa in se po popravilu zopet dado v promet, periodični pregled vseh vozil, ki še nimajo prometne knjižice in pregled za ugotovitev nerabnosti izvrši kombinirana komisija, ki jo tvorijo predstavnik banske uprave, strojni inženjer ali sličen strokovnjak in predstavnik krajevnega policijskega oblastva. Kot četrti član je v komisiji še organ finančne kontrole. Tako po pravilniku iz leta 1928., kakor tudi po točki 22. čl. 106. taksnega in pristojbinskega pravilnika sta namreč člana komisije predstavnik krajevnega policijskega (upravnega) oblastva in strojni inženjer ali podoben strokovnjak. Kombinacija je v tem, da sta v komisiji razen navedenih dveh, obema komisijama skupnih članov, še predstavnik banske uprave po pravilniku iz leta 1928. in organ finančne kontrole po točki 22. čl. 106. taksnega in pristojbinskega pravilnika.

V primeru, da bi se ne mogla posla po obeh predpisih izvršiti skupno, bi se moral izvršiti pregled motornih vozil po vsakem predpisu posebej.

Za periodične letne in polletne preglede motornih vozil, ki že imajo prometne knjižice, je izključno pristojna komisija po pravilniku iz leta 1928., ker se ti pregledi vrše v interesu javne prometne varnosti. Razen tega komisija iz taksnega in pristojbinskega pravilnika izvrši posel samo enkrat in nima potem s pregledi motornih vozil nobenega opravka več. Komisija po pravilniku iz leta 1928. pa mora z ozirom na varnost javnega prometa vršiti pregled vsako leto, odnosno vsakega pol leta in po potrebi tudi večkrat v letu.

Oddenek o dopuščanju vozačev motornih vozil in motornih vozil ureja snov izvršilne naredbe bana Dravske banovine o dopuščanju motornih vozil in šoferjev (»Ur. list« št. 48/13—1929.) ter je posebno važen, ker o tem razen pravilnika (»Uradni list« št. 336/100—1928.), nimamo še nikakršnih za vso državo veljavnih predpisov. Opozoriti je treba posebno na čl. 78. in 87.

Predpisi o šoferskih šolah so bili potrebni, da se zagotovi dovoljen učni uspeh in da je oblastvom omogočena boljša kontrola takih podjetij.

III.

K mestnemu cestnemu redu.

Cilj mestnega cestnega reda ni le varnost prometa, temveč je njegov namen tudi, doseči boljši mir in red in omiliti hrup, ki ga povzroča naraščajoči promet. Važno poglavje je posvečeno snagi in higieni.

Sporno je bilo vprašanje § 11. glede označevanja smeri na križiščih. V Beogradu in v Zagrebu je predpisano, da se smer označi s trobljo. To se je uvedlo v praksi tudi v Mariboru in v Ljubljani.

Za manjši promet je to dobro, če pa pride na križišče več motornih vozil hkratu, in vsako daje signale s trobljo, lahko nastanejo zmede, poleg tega se dela tudi hrup. Dober je ta način za pešce in vozila, ki so še za voglom, ker spoznajo po zvoku, kam bo motorno vozilo šlo, še preden ga vidijo. Signali z roko se iz zaprtih avtomobilov slabo vidijo. Svetlobno smerno kazalo ni obvezno. Zato se dopuščajo vsi trije načini, vendar ima pri zaprtih avtomobilih prednost znak s trobljo, pri odprtih pa z roko.

V IV. poglavje o cestni električni železnici so prevzete le odredbe, ki urejajo odnose tramvajskega prometa do ostalega cestnega prometa in do občinstva, dočim so predpisi o tehnični službi, upravljanju vozov, strokovni usposobljenosti osebja in njegovi disciplini prepuščeni internim službenim predpisom za osebje cestne električne železnice.

Smer vožnje s posebnim ozirom na tramvajski promet. Čl. 3. ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih določa, da se mora vsako vozilo bodisi z živalsko vprego bodisi z motornim pogonom, kakor tudi bicikli, motocikli, ročni vozički, jezdec in živina pomikati na svoji desni polovici ceste, tako da puščajo levo polovico prosto za promet v nasprotni smeri. Po čl. 4. iste uredbe je prepovedano, da bi se vozila pomikala drugo poleg drugega, razen za čas, ki je potreben za prehitevanje.

Imamo torej dvotirni promet, kakor da bi bilo vozišče razdeljeno v desni in levi del s črto, potegnjeno vzdolž po sredi ceste. Vozila se morajo pomikati samo po desni polovici v smeri vožnje, kakor se pomika promet na dvotirni železniški progi. Dosledno se more to pravilo izvrševati samo na dovolj širokih cestah, v mestih, kjer so ceste tlakovane ali sicer dobro urejene in pri vsem počasnejšem prometu z vprežnimi in ročnimi vozovi, bicikli in živino. Zlasti bicikli, pešci in ročni vozovi se morajo držati kolikor mogoče desnega roba ceste. Motorna vozila pa radi hitrega teka ne mo-

rejo voziti tik ob robu ceste, ker bi že ob majhni nepazljivosti, zapreki ali defektu zlasti na polzki cesti mogla zdrsniti raz cesto. Zato je na ožjih cestah mogoče dopuščati, da vozijo bolj proti sredini desne strani ceste, posebnost, ker se lahko hitro umaknejo nasproti prihajajočim vozilom.

Nujne izjeme od označenega pravila povzročata tramvajski promet. Možnost takih izjem predvideva že 2. odst. čl. 5. mednarodne konvencije o cestnem prometu. Tramvaj more voziti po tem pravilu le, kjer so ceste zelo široke in sta zgrajeni dve progi na vsaki strani ob robu ceste. V Ljubljani takih prog nimamo. Promet se na dvotirnih progah res pomika v desni smeri in tudi izogibaljšča so zgrajena po tem pravilu, vendar so dvotirne proge zgrajene povsod tesno druga ob drugi bodisi po sredini ceste, bodisi ob kraju in pogosto prehajajo v enotirne. Enotirne proge potekajo ob kraju ceste, druge pa radi ožine ceste in ovinkov ali ob kraju ali po sredini, ali celo sečejo cesto. Vse te nepravilnosti, povzročene po tehnični nujnosti zgradbe tramvajskih prog, ovirajo ostali promet.

Od vozišča ločeno progo ima ljubljanski tramvaj sedaj samo na Masarykovi cesti. V § 13. mestnega cestnega reda je pravilo, da naj se ne vozi in hodi po tramvajski progi, če je ostali del ceste dovolj širok za pravilno vožnjo. Tak primer je Celovška cesta od pivovarne Union proti Šentvidu. Tu poteka tramvajska proga ves čas ob levem robu ceste v smeri proti Šentvidu, ostali del ceste pa je še dovolj širok za dvotirni promet. Ni sicer zabranjeno, da bi se druga vozila ne smela dotakniti tramvajске proge, kadar je prazna, vendar naj uporabljajo po pravilu ostali del ceste. Tu in v sličnih primerih imamo nekak trotirni promet, t. j. tramvajski in dvotirni za ostala vozila. V § 15. je predviden primer četverotirnega prometa. Dvotirna tramvajska proga teče po sredi ceste, a na obeh straneh je še dovolj prostora za ostali promet. Tak primer je cesta od železniškega prelaza na koncu Gosposvetske ceste do pivovarne

Unicu. Tu bi bilo nevarno prehiteti tramvaj na levo, ker se lahko trči ob tramvajski voz, ki pride z nasprotne strani, še bolj na levi pa v vozila, ki prihajajo po drugi strani tramvajске proge. Nasprotno ni nevarno prehiteti tramvaja po desni, ker tu ne sme priti nasproti nikakršno vozilo. Slično je na Gosposvetski cesti, vendar tukaj prostor ob straneh dvotirne tramvajске proge ni povsod dovolj širok.

V § 14. je izjema, da se mora vozilo umakniti tramvajskemu vozu na levo, ker tu pač ni drugega izhoda.

Drugi odstavek § 15. ureja vožnjo mimo tramvajskih voz na postajališčih. Ponekod je sploh prepovedano v takih primerih voziti mimo. V Ljubljani se v tramvajске vozove vstopa in izstopa na desni v smeri vožnje. Kadar je vstop in izstop ob kraju ceste, ni nevarnosti, kjer se pa vstopa in izstopa na sredini ceste, je dokaj nevarnosti, da vozila zadenejo ljudi, ki hite na tramvaj ali izstopajo. Zato naredba zapoveduje zadostno previdnost, in če se nevarnosti ni mogoče drugače izogniti, tudi ustavitve drugih vozil.

Smisel § 31. o pešcih je, da se smatra vsak hodnik kot enota, na kateri naj se giblje promet pešcev po splošnem načelu prometa v desni smeri (čl. 3. ministrske uredbe).

IX. poglavje ureja, kako naj se posebna uporaba javnih cest spravi v skladnost z interesi prometa. Javne ceste so namenjene v prvi vrsti prometu. V mestih, kjer je javno življenje posebno intenzivno, ni mogoče preprečiti, da se ceste in javni prostori ne bi uporabljali tudi v druge namene, mora se pa poskrbeti, da se s tako uporabo ne odvzema cestni prostor prvotnemu namenu. Zato je potrebno za posebno uporabo javnih cest in zračnega prostora nad njimi dovoljenje pristojnih oblastev in to poleg dovoljenja po specialnih zakonitih predpisih, n. pr. po zakonu o obrtih ali po gradbenem zakonu, da so zadostno zaščiteni interesi cestnega prometa.

Mnogo se je razmotrivalo vprašanje snaženja in škropljenja hodnikov in pešpotov. V Ljubljani je dosedaj mestna občina opravljala ta dela s svojimi močmi in na svoje stroške. V Mariboru, Celju in Ptuju je veljalo še pravilo, da so morali hišni lastniki sami snažiti in pometati hodnike pred svojimi hišami. Banska naredba nalaga dolžnost snaženja in škropljenja hodnikov v načelu hišnim lastnikom, prepušča pa mestnim občinam, da vprašanje uredi drugače. Mestne občine morejo torej tudi same prevzeti snaženje hodnikov in pešpotov.

Prometne prepovedi, omejitve in ureditve. Lega mest v cestnem omrežju, ki mu dovoljajo promet, izgradba mestnih cest, ulic in trgov, ki so deloma še iz prejšnjih stoletij in ne ustrezajo zahtevam sedanjega prometa, osredotočenje prometa na posameznih točkah, namen parkov in drugih nasadov in razne druge okoliščine povzročajo, da za ureditev prometa v mestih ne zadoščajo samo splošna pravila, nego da je treba za posamezne kraje v mestu promet še posebej urediti. Taki predpisi so pa radi razvoja mest in prometa zelo spremenljivi. Zato so v § 3. mestnega cestnega reda pooblaščen prvostopna oblastva, da iz ozirov varnosti prometa izdajajo predpise o prometnih prepovedih, omejitvah in posebnih ureditvah. Uprava policije v Ljubljani, predstojništvu mestne policije v Mariboru in Celju ter mestno načelstvo v Ptuju so te predpise izdali z naredbami, ki so ponatisnjene v tej zbirki, mogli jih pa bodo še spreminjati in dopolnjevati. Nova ureditev bo potrebna v Ljubljani na primer za Marijin trg in trg pri kavarni Evropi, ker se kljub zadevnemu študiju vprašanje prometa na teh važnih prometnih vozlih še ni moglo končno rešiti. Ko bo Aškerčeva cesta v Ljubljani popolnoma prebita, bo treba nanjo prenesti krožno črto z Rimske ceste.

Predpisi teh naredb nadomeščajo vse v predmetu izdane razglase in odredbe občinskih in policijskih oblastev in jih v mnogem dopolnjujejo. Odrejene so tudi

smeri za tranzitni in tovorni promet, da avtomobilisti in drugi vozniki, ki hočejo samo skozi mesto, ne vozijo skozi mestno središče, in da se tovorni promet po možnosti odvrne iz mestnega središča ter ozkih cest in ulic. Ostale ceste in ulice naj služijo tovornemu prometu le toliko, kolikor je potrebno za stanovalce, podjetja, itd. ob teh cestah in ulicah. Seveda bo v praksi težko doseči popolno izvršitev načrta, služi naj pa kot smernica voznikom in varnostnim organom, ki urejajo promet. Vožnja v neodrejenih smereh more biti kazniva le, če bi voznik kljub opominu vozil po taki smeri, dasi bi lahko uporabil odrejeno smer.

Kolesarjenje po hodnikih in pešpotih je sedaj na vsem področju uprave policije v Ljubljani prepovedano.

Ta zbirka je nov dokaz, kako komplicirano je danes upravno pravo, ko so samo predpisi za cestni promet in motorna vozila raztreseni v tolikšnem številu zakonov, uredb, naredb in izvršilnih predpisov, dasi sta vsaj novi banski naredbi skušali zbrati vso snov, kolikor jo je bilo dopustno urediti v banski naredbodajni pristojnosti. Že v času, ko so se izdelovali osnutki banskih naredb, t. j. nekako v poslednjem poldrugem letu, so izšli važni novi predpisi, n. pr. zakon z dne 5. decembra 1931., izpremembe tar. post. 100. zakona o taksah in čl. 106. taksnega in pristojbinskega pravilnika, osnove za avtobusni promet so bile sprejete v novi zakon o obrtih itd. Razvoj gotovo ni zaključen. Za izvršujoča oblastva in javnost bi bilo mnogo ugodneje, ako bi imeli za vso snov enoten, sistematično izdelan zakon, posebne predpise pa le za krajevne potrebe.

Knjižica naj služi upravnim in policijskim oblastvom ter organom, voznikom, šoferjem, lastnikom motornih in drugih vozil, hišnim posestnikom in vsem drugim interesentom. Dobrodošla bo šoferskim šolam in šoferskim pripravnikom, saj se pri šoferskih izpitih vidi, da kandidati za to snov dosedaj niso imeli primerne učnega pripomočka.

Ta uvod ni imel namena, obrazložiti vse zbrane predpise, temveč podati samo splošni pregled predpisov in pojasnila o njihovi medsebojni zvezi. V njem so tudi podatki o nekaterih predpisih, ki niso mogli biti sprejeti v zbirko. Bavi se pa obširneje z nastankom, smernicami in namenom obeh novih banskih naredb in z njunim odnosom do zakonov in ministrskih predpisov. V II. delu so pojasnila k važnejšim odredbam banskih naredb, v pripombah o tramvajskem prometu pa je tudi nekaj pojasnil k predpisu o vožnji po desni, ki je osnova našega cestnega prometa.

Vsem gospodom, ki so mi z nasveti in podatki pomagali pri sestavi te knjižice, izrekam na tem mestu svojo iskreno zahvalo.

Dr. B. L.

1.

Na podstavi § 26. zakona o državnih cestah z dne 8. maja 1929. predpisujem soglasno z ministrom za notranje posle to-le

uredbo o zaščiti javnih cest in varnosti pro- meta na njih.*

(Izpremenjena in dopolnjena z zakonom z dne 5. decembra 1931.)

I. del.

Uporabljanje javnih cest.

Člen 1.

Uporabljanje javnih cest je prosto vsak čas in vsakomur brez razlike v mejah občnih predpisov o javni varnosti in predpisov te uredbe. Javne ceste morajo biti proste za prehod in promet. Vsi potniki, vozniki in pre-

* »Služb. novine« z dne 17. junija 1929., št. 139/LVIII.
— »Uradni list« z dne 25. junija 1929., št. 273/64.

Uredba je ponatisnjena, kakor se mora glasiti po zakonu o izpremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih. — »Službene novine« z dne 5. decembra 1931., številka 285/XCIII/661. — »Službeni list« št. 616/81—1931. — Besedilo zakona je tiskano z ležečimi črkami.

bivalci ob cesti brez razlike se morajo ravnati po predpisih te uredbe.

Člen 2.

Poleg javnih cest se praviloma ne smejo postavljati nikakršne ograje bliže nego 1 m; gozdovi, stavbe za stanovanja, prodajalnice (dućani) in pekarnе, vodnjaki in temu podobne naprave bliže nego 4 m; krčme (mehane), kovačnice in temu podobno bliže nego 10 m; kamenolomi, apnenice, opekarne, livarne in drugi industrijski zavodi pa ne bliže nego 20 m od zunanje meje cestnega zemljišča.

Izjeme, zlasti v uvrščenih krajih in hribovitih krajih dovoljuje pristojno cestno oblastvo druge stopnje.

Krajevna policijska oblastva so dolžna, na prijavo cestnega oblastva prve stopnje takoj prepovedati nadaljevanje postavljanja prej navedenih objektov in odrediti, da se odstranijo v določenem roku.

Tistega, ki se ne bi pokoril tej odredbi, bo policijsko oblastvo prisililo s kaznijo po čl. 36. te uredbe, da odstrani objekte in mu bo pri izreku vsake posamezne kazni odredilo nov rok za odstranitev.

*Lastniki sosednih zemljišč, ki so postavili na cestnem zemljišču poleg javnih cest stavbe za stanovanje, gozdove, ograje, plotove, žive meje in temu podobno, jih morajo odstraniti v roku enega leta, potem ko dobi moč ta zakon.**

Po preteku tega roka bo cestna uprava predložila seznamek neodstranjenih objektov z imeni lastnikov krajevnemu policijskemu oblastvu, ki bo prisililo lastnike na zgoraj navedeni način, da objekte odstranijo.

V nujnih in izrednih primerih more cestna uprava tudi sama izvesti potrebno odstranitev objekta in si pridržati pravico, da zahteva od lastnika primerno odškodnino.

Če bi se moral porušiti objekt večje vrednosti, sme pristojno cestno oblastvo druge stopnje dovoliti, da ta

* Zakon z dne 5. decembra 1931.

objekt ostane še nadalje, vendar mora njegov lastnik plačevati lastniku ceste primerno odškodnino vse dotlej, dokler objekt ostane.

Predpisi tega člena se ne nanašajo na mesta z odobrenimi regulacijskimi načrti.

Člen 3.

Vsako vozilo, bodisi z živalsko vprego bodisi z motornim pogonom, kakor tudi bicikli in motocikli, jezdec, pogonjiči in vodniki ročnih vozil se morajo pomikati samo na svoji desni polovici ceste-vozišča, tako da puščajo levo polovico prosto za promet v nasprotni smeri.

Na ožjih cestah se morajo prazna vozila ogibati tovornim vozilom; če pa je cesta jako tesna, se morajo ustaviti laže natovorjena vozila povsem ob strani ter pustiti mimo sebe druga, težje natovorjena vozila, ki prihajajo v nasprotni smeri.

Če je v tesneh, kjer je ogibanje nemogoče, že kakšno vozilo, mora drugo prihajajoče vozilo počakati, dokler ono prvo ne pride iz tesni.

Člen 4.

Prepovedano je vozilom, ki se pomikajo v isti smeri, voziti drugo poleg drugega, ampak voziti morajo drugo za drugim, razen če eno vozilo prehiti drugo, da se odpelje mimo njega.

Vlak vozil na cesti vobče, zlasti pa ob prehodu čez mostove, v eni smeri, ne sme imeti več nego štiri vozila. Medsebojna razdalja vozil v enem vlaku ne sme biti ob prehodu čez večje mostove manjša od 10 m.

Med poedinimi vlaki vozil se mora pustiti prost prostor najmanj 50 m.

Če se prevažajo dolgi, obsežni ali težki predmeti, se morajo zmanjšati vlaki vozil na dve vozili.

Za transport izredno velikih tovorov in za uporabljanje vozil, težjih od onih, ki so predpisana za ceste in

mostove, se mora zahtevati predhodno posebno dovolilo od gradbene sekcije, odnosno od pristojnega samoupravnega oblastva.

Če se to dovolilo ne dobi, se morajo vozila izključiti iz uporabe. V nasprotnem primeru izterjajo občna upravna oblastva v kazenskem postopanju tudi škodo, ki jo povzroče cesti in cestnim objektom taka vozila, po preračunu in odločbi gradbene sekcije, odnosno samoupravnega oblastva.

Člen 5.

Prepovedano je, brez potrebe in brez nadzorstva puščati vozila na cesti, najsi so vprežena ali ne. Prav tako je prepovedano, ustavljati vozila in izprezati vprego na mostovih.

Člen 6.

Čez vse propuste in mostove kakor tudi skozi naseljene kraje je treba voziti počasi.

Na bregovih je treba kolesa zavreti in voziti oprezno. Skozi črede živali je treba voziti počasi.

Največja brzina potniških avtomobilov in motociklov na prosti cesti zunaj naseljenih krajev sme biti, če to dovoljuje stanje ceste, 50 km; skozi naseljene kraje sme biti največja brzina 15 km; skozi kopališča in zdravilišča pa ne sme biti večja od 8 km na uro.

S to brzino smejo voziti motorna vozila po cesti zunaj naseljenih krajev in skozi nje samo, če je cesta popolnoma prosta in zadosti razsvetljena; drugače se mora brzina zmanjšati. Vodnik mora vedno obvladati svoje vozilo, zlasti v naseljenih krajih, na ostrih krivinah, strmih klancih, v tesnih prehodih, na križiščih cest in temu podobnem.

Ob megli se mora znižati brzina tudi pod 10 km.

Za avtobuse ne sme presezati največja brzina 35 km na uro.

Za tovarne avtomobile, katerih teža preseza 3000 kg, ne sme biti brzina večja od brzine v naslednji razpredelnici:

Skupna teža v kg	Teža po osi v kg	Največja brzina v km na uro				
		Polna guma	Navadna cesta, elastična platišča		Specialna cesta, elastična platišča, navadna pnevmatika	
3001—4500	2001—3000	12	25	35	30	40
4501—8000	3001—5500	8	20	25	25	35

Za težo pri motornem vozilu s prikolico se smatra njegova skupna teža.

Člen 7.

Če vozijo vozila ponoči, morajo biti osvetljena. Svetiljka se mora namestiti in pritrditi na levi strani vozila.

Vsako vozilo mora imeti zadaj reflektorno steklo. Obliko in kraj, kjer se mora pritrditi, predpiše minister za gradbe.

Vsak avtomobil mora imeti ponoči in ko se zmrači, spredaj najmanj dve beli luči, postavljeni eno na levi, eno na desni; zadaj pa mora imeti rdečo luč.

Pri dvokolesnih motociklih, ki ne vlečejo s seboj priklopnega sedeža, zadošča, da imajo spredaj samo eno luč. Prav to velja tudi za bicikel.

Vsak avtomobil mora imeti prav tako enega ali več reflektorjev za razsvetljevanje ceste na zadostno daljino, če zgoraj predpisana luč ne zadošča.

Če ne more prevoziti vozilo nad 30 km na uro, ni treba, da bi bil razsvetljeni prostor daljši od 100 m.

Reflektorji, ki slepijo z močno svetlobo, morajo biti prirejeni tako, da se dá svetloba zmanjšati, ko srečajo druge prehodnike na tej cesti, skozi uvrščena na-

selja ali v vsakem drugem primeru, kadar je to potrebno. Vendar pa mora ta zmanjšana svetloba zadoščati, da razsvetli razdaljo najmanj 25 m.

Avtomobili, ki vlečejo priklopljeno vozilo, se morajo ravnati, kolikor se tiče sprednjih luči, po istih predpisih kakor avtomobili, ki vozijo sami; rdeča luč zadaj se mora prestaviti na ozadje priklopljenega vozila.

Člen 8.

Voznik-šofer se mora na cestnih križiščih ravnati po mednarodnem signalu za križišča.

Člen 9.

Prepovedano je puščati na cesti ali metati na cesto kakršnekoli predmete ali karkoli razsipati, kar bi utegnilo ogražati varnost prometa ali povzročiti cesti škodo.

Prepovedano je, cesto zadelati; zagraditi ali storiti karkoli, kar ovira lahki promet.

Prepovedano je imeti bliže nego 5 m od zunanje meje cestnega jarka gnojlišča ali gnojne jame in odvajati gnojnico čez cestno zemljišče ali po cestnih jarkih.

Prepovedano je puščati na cesto majhne otroke, živino, perutnino in posebno svinje.

Lastniki gostiln in drugih obratovalnic poleg ceste, pred katerimi postajajo vozila in živina, so dolžni na svoje stroške čistiti cesto in cestno zemljišče v okolišu stajališča.

Člen 10.

Prepovedano je, vlačiti po cesti predmete, ki utegnejo cesto poškodovati (kakor: bruna, trame, pluge, brane, vejevje itd.). Prav tako je prepovedano, spuščati posekana drevesa in vejevje s pobočja na cesto.

Člen 11.

Prepovedano je, zasipati ali kvariti jarke poleg ceste, sekati drevje ali vejevje in trgati sadje z drevja poleg

ceste, kvariti ograje, propuste, mostove in druge predmete, ki so postavljeni na cesti ali poleg nje. Prav tako je prepovedano, izpuščati in pasti živino na pobočju nasipov in zasek.

Prepovedano je, odnašati s ceste material, pripravljen za njena popravila, kakor tudi kositi travo, odvažati prst, kamen, pesek, gramoz in drug material s pobočja zasek in nasipov in vobče s cestnega zemljišča.

Prav tako je prepovedano jemati in odvažati gramoz ali kamen iz gramoznic in kamenolomov, ki služijo gradnji in vzdrževanju cest.

Člen 12.

Prekopavati cesto za mlinske ali druge grape bodisi za motorno silo bodisi za navračanje vode, je dopustno samo s posebnim dovolilom, ki ga izda za državne ceste pristojna gradbena direkcija, za ostale pa pristojno samoupravno oblastvo. To dovolilo izda gradbena direkcija na predlog gradbene sekcije, odn. banovinske samouprave, na podstavi detajlnih projektov in ob pogoju, da zgradi in vzdržuje lastnik ob svojih stroških preko prekopane grape stalen propust (kamenit, betonski ali železen). Prav tako je prepovedano, odvajati ob cesti vode in napravljati grape pri državnih cestah brez posebnega dovolila gradbene direkcije, pri ostalih pa pristojnega samoupravnega oblastva, ki se izda ob istih pogojih kakor spredaj; (za taka dela) zunaj cestnega zemljišča daje ta dovolila občno upravno oblastvo soglasno s pristojnim gradbenim organom.

Za izdelavo propustov čez jarke kraj ceste zaradi dostopa na poedina obcestna posestva dajo dovolila gradbene sekcije, odnosno pristojne samouprave.

Te propuste morajo zgraditi in vzdrževati ob svojih stroških lastniki sami. Prepovedano je, zasipati te obcestne jarke.

Lastniki obstoječih odtočnih jarkov in dovoznih cest večjega pomena morajo v roku dveh let potem, ko

dobi ta zakon* moč, na svoje stroške zgraditi stalne objekte, mostove in propuste, in sicer po navodilih pristojne cestne uprave.

Dovozne ceste večjega pomena morajo lastniki v istem roku izdelati tako, kakor je zgrajeno cestišče glavne ceste, ali jih tlakovati vsaj na dolžino 10 m.

Te objekte in ceste sme izdelati tudi pristojna cestna uprava na lastnikove stroške, katerih višina se določi sporazumno.

Onega, ki stalnih objektov ali dovoznih cest ne napravi v predpisanem roku, prijavi cestna uprava krajevnemu policijskemu oblastvu, in ta ga na način, opisan v čl. 2. te uredbe, prisili, da napravi objekte, odnosno cesto.

V nujnih in izrednih primerih sme cestna uprava tudi sama zgraditi objekt in si pridržati pravico, da zahteva od lastnika odtočnega jarka ali dovozne ceste primerno odškodnino.

O izjemah od zgoraj navedenih odredb odloča cestno oblastvo druge stopnje. Dopuščene so v primerih, kjer gre za objekte, ki so brez važnosti za pravilno vzdrževanje dotične ceste in za varnost prometa.

Člen 13.

Polagati tračnice po cesti ali cestnem zemljišču je dopustno samo s posebnim dovolilom in ob pogojih, ki jih predpiše minister za gradbe za vsak poedini primer.

Člen 14.

Kočijaži-vozniki morajo biti vedno na svojem sedežu ali na dosežaju svoje vprege, da jo lahko vsak trenutek poprimejo in vodijo.

Za motorna vozila kakršnekoli vrste veljajo povsem odredbe, predpisane zanje v členu 6.

* Zakon z dne 5. decembra 1931.

Člen 15.

Kočijaž ali voznik na motociklu ne sme biti mlajši od 18 let, šofer ali vodnik motornih vozil pa ne od 20 let; vdani ne smejo biti pijači in tudi ne smejo biti pijani, kadar vozijo. Vse te osebe morajo imeti za svoj posel dovolilo krajevnega občnega upravnega oblastva, ki izdaja ta dovolila na podstavi potrdila občinskih oblastev o dobrem vedenju, za motorna vozila pa poleg tega potrdilo o opravljenem predpisanem izpitu.

Člen 16.

Vsako vozilo, kolikor ga ni reguliralo in označilo s številko upravno oblastvo, mora imeti na levi strani pritrjeno tablico, na kateri mora biti čitno in razločno zapisano to-le: lastnikovo ime, njega priimek, občina in hišna številka. Velikost in obliko teh tablic predpišejo občinska oblastva po velikosti napisa. To registriranje vozil se mora izvršiti meseca januarja vsakega leta. Ne-registrirana vozila se na javnih cestah ne smejo rabiti.

Člen 17.

Pri potniških in tovornih vozilih ne smejo biti mere večje od naslednjih: dolžina 7·80 m brez ojesa, širina 2·50 m, razstoj osi 3·80 m, razdalja koles — širina vozišča — 1·60 m, merjeno od srede do srede platišča.

Razdalja osi pri štirikolesnem vozilu mora imeti najmanj polovico dolžine vozovnega stojala ali koša, merjeno na najskrajnejših točkah. Nikakor in nikoli pa ne sme biti manjša od 1·55 m.

Širina tovora ne sme biti večja od 2·50 m, višina pa ne večja od 3 m za štirikolesno vozilo, in 2·60 m za dvokolesno vozilo. Za višino je dopusten razloček do 10 cm. Izven te širine ne smejo štrleti nikakršni deli.

Štirikolesno vozilo, popolnoma natovorjeno, ne sme biti težje od nečistih 12 ton, dvokolesno vozilo pa ne težje od nečistih 6 ton (s tovorom vred).

Člen 18.

Tovorno vozilo ne sme imeti manjše širine platišča:

a) pri štirikolesnem vozilu z nečisto težo

do 1200 kg 6 cm,

do 2000 kg 8 cm,

do 3500 kg 11 cm,

preko 3500 kg 16 cm;

b) pri dvokolesnem vozilu z nečisto težo

do 750 kg 6 cm,

preko 750 kg 11 cm.

Železni obroči (šine) na kolesnih platiščih morajo biti gladki ter se ne smejo prikavati z žreblji, ki imajo stožkasto ali piramidno, nego samo ravno glavo, in ta sme sezati čez površino obroča največ 4 do 5 mm.

Člen 19.

Za vlačenje tovornega vozila je dopuščena ta-le vprega, in sicer: za dvokolesno vozilo največ štiri konji, drug za drugim (ali druge živali), in za štirikolesno vozilo največ osem konj po dva vštric.

Za vlačenje potniškega vozila je dopuščena ta-le vprega, in sicer: za dvokolesno vozilo največ trije konji, drug za drugim, za štirikolesno vozilo pa največ šest konj po dva vštric.

Toda nikoli ni dopustno, vprezati več nego dva konja vštric razen v izjemi po členu 20. te uredbe.

Člen 20.

Gradbena sekcija za državne in samoupravno oblastvo za samoupravne ceste sme dopustiti, da se vprega začasno pojači ob popravilih ceste ali ob drugi eventualni oviri ali težkoči, če je to potrebno.

Predpis o številu konj v vpregi se ne uporablja ob času snega, zametov in poledice.

Na močnih vzponih sme dopustiti gradbena sekcija, odnosno pristojna samouprava, da je vprega stalno pojačena.

Člen 21.

Za prevoz mostovnih konstrukcij in drugih težkih, obsežnih in velikih predmetov je treba za vsak poedini primer dovoliti pristojnega oblastva, ki ga dá za državne ceste pristojna gradbena sekcija, za ostale javne ceste pa pristojno samoupravno oblastvo. Za take primere predpišejo pristojna oblastva pogoje glede prevoza. Vsa dela, potrebna za podpiranje mostov in drugih objektov, se izvrše ob stroških onega, ki je dobil pravico do njih; ta je odgovoren tudi za vse eventualne škode, ki se morajo poplačati iz njegove imovine v osmih dneh. To poplačilo izvrši upravno oblastvo po proračunu pristojnega gradbenega organa z izvedbo kazenskega postopanja.

Člen 22.

Vsako vozilo mora imeti pravilno vzavoro, ki deluje na zadnji kolesi. Uporabljati coklo in privezovati zadnji kolesi na vozilo je prepovedano pri državnih cestah in banovinskih cestah prvega reda. Pri ostalih javnih cestah sme to dovoliti pristojno oblastvo, če je treba.

Člen 23.

Navadna in motorna vozila za prevažanje peska, prsti, gramoza, podrtin in drugega materiala, ki se lahko iztresa ali izpada, morajo imeti posebne truge, popolnoma pravilne in zaprte tako, da se material ne more iztresti in tudi ne izpadati.

Člen 24.

Lastnik vozila je odgovoren za stabilnost in zanesljivost vozila in konjske oprave. Vozniki, ki se bavijo s prevažanjem oseb in tovorov, ne smejo dati vozila v promet, preden dobe za to dovolilo občnega upravnega oblastva po strokovnem pregledu vozila in opreme ter se morajo pred vsako vožnjo uveriti o njiju pravilnosti. Tako vozilo se mora vsako leto pregledati.

Člen 25.

Vsak vodnik navadnega ali motornega vozila se mora na dano cestarjevo znamenje ustaviti in dati o sebi in vozilu točne podatke.

Člen 26.

Za motorna vozila se smatrajo vsa vozila z mehaničnim pogonom, vštrevši avtomobile, traktorje, motocikle itd.

Vsako motorno vozilo mora biti opremljeno z naslednjimi varnostnimi pripravami:

a) z močnim krmilom, s katerim se dá vozilo lahko in varno zasukati;

b) z dvojnima zavorama, nezavisnima druga od druge, popolnoma pravilnima in hitro učinkujočima;

c) če preseza teža motornega vozila 350 kg, mora imeti tako pripravo, da se dá z vodnikovega sedeža z motorjem pognati navzad;

č) če preseza teža tovornega motornega vozila 3000 kg, mora imeti vozilo posebno pripravo, s katero se dá ustaviti vsako gibanje navzad celo na strmih klancih.

Deli za voditev morajo biti tako porazvrščeni, da jih more vodnik zanesljivo ravnati, ne da bi prestal paziti na cesto.

Aparati morajo delovati zanesljivo in morajo biti porazvrščeni tako, da preprečijo, kolikor je le mogoče, vsako nevarnost ognja ali eksplozije, da ne plašijo s hrupom jezdnih, tovornih in vprežnih živali in da ne povzročajo nevarnosti za promet.

Člen 27.

Vsako motorno vozilo mora imeti spredaj in zadaj kovinsko tablo s številko registra, ki mu jo izda pristojno oblastvo.

Člen 28.

Vsak bicikel mora imeti zvonec ostrega zvoka ali kraguljec, ki se more slišati njega zvok najmanj na 50 m, ter mora dajati s tem znamenje, kolikorkrat je treba. Raba kakršnegakoli drugega zvočnega signala je prepovedana.

Člen 29.

Vsako motorno vozilo ali motorno kolo mora biti opremljeno z zadosti močno trobljo za dajanje signalov; motorno vozilo pa mora imeti še zvočni aparat za dajanje signalov zunaj naseljenih krajev.

Člen 30.

V prometu smejo biti samo motorna vozila in prikolice s polnjenimi in elastičnimi gumami; od tega so izvzeta motorna vozila ministrstva vojske in mornarice. Uporaba elastičnih gum je dovoljena do konca leta 1934., od 1. januarja 1935. pa smejo biti v prometu samo motorna vozila in prikolice s polnjenimi gumami.

Člen 31.

Pritisk motornega vozila na tla ne sme biti nikoli večji od 150 kg/cm² širine platišča.

Največja dovoljena obremenitev motornega vozila je 8000 kg, teža po osi pa se sme gibati največ do 5500 kg.

Kraljevska banska uprava sme na predlog tehničnega oddelka prepovedati promet z motornimi vozili po ožjih in zelo prometnih cestah, ako so te ceste po svoji izdelavi neprimerne za motorna vozila.

Ta prepoved se sme ukiniti za uporabo javnih cest za vojaške svrhe.

Člen 32.

Skupna širina motornega vozila sme biti največ 2,5 m, višina pa 3 m. Izven te največje širine ne smejo štrleti nikakršni deli in tudi ne sme biti glede širine nobene tolerancije. Za višino se sme dovoliti izjemoma tolerancija do 0,10 m.

Člen 33.

Vsa motorna vozila se morajo registrirati vsako leto pri banskih upravah, odnosno pri upravah odrejenih mest, povsem po pravilnikih in naredbah ministrstva za notranje posle.

Člen 34.

Vsakdo, ki želi voditi motorno vozilo, mora dobiti za to dovolilo upravnih oblasti, ko opravi predpisani izpit.

Postopanje se vrši po naredbi in pravilniku ministrstva za notranje posle; v izpraševalni komisiji pa mora biti tudi en predstavnik ministrstva za gradbe, ki ga odredi z odlokom banska uprava.

Člen 35.

Da se dobi dovolilo za mednarodni promet, morajo biti izpolnjeni pri vodnikih motornih vozil in pri motornih vozilih predpisi za mednarodni promet na podstavi sklenjenih konvencij.

Pravilnik in predpise o tem izda minister za notranje posle sporazumno z ministrstvom za gradbe in z ministrom za zunanje posle.

II. del.

Kazniva dejanja in kazni.

Člen 36.

Z zaporom od 1 do 30 dni ali v denarju od 50 do 1500 dinarjev se kaznuje, kolikor ne spada kaznivo dejanje pod strožje odredbe kazenskega zakonika:

1. kdor ne vozi na desni strani ceste, odnosno ne pušča njene leve strani proste za prehod drugih vozil;
2. voznik, ki se zaloti speč na vozilu;
3. kdor se s praznim vozilom na cesti ne ogne natovorjenemu;

4. kdor se na klancu ne ogne vozilu, ki gre navzdol;
5. kdor ne počaka, da pride iz tesni vozilo, ki je že tam;
6. kdor vozi vštric v isti smeri z vozilom, ki se drži desne strani, in ga ne prehiti;
7. kdor ne vzdržuje razdalje med dvojima voziloma ali med dvojima vlakoma vozil;
8. kdor pusti po nepotrebnem brez nadzorstva vozilo na cesti ali na mostu;
9. kdor ne vozi čez most počasi, skozi naseljene kraje pa z zmerno brzino in kdor vozi hitreje, nego je predpisano;
10. kdor na klancu ne zavre koles;
11. kdor ponoči ne razsvetli svojega vozila po predpisih;
12. kdor meče na ceste predmete ali kaj razsiplje, kar bi utegnilo ogražati varnost prometa ali povzročiti cesti škodo;
13. kdor cesto zadela, pregradi, nastavi zanko ali kakorkoli ogrozi promet;
14. kdor svoje vprežne živine ne vodi ali ne goni;
15. kdor vozi z več živalmi, nego je dopustno;
16. kdor postane brez odobritve občnega upravnega oblastva kočijaž ali vodi motorna vozila;
17. kdor vozi pijan;
18. kdor nima na svojem vozilu pritrjene predpisane tablice ali uporablja neregistrirano vozilo;
19. kdor uporablja vozilo, ki ne ustreza predpisom te uredbe o velikosti vozila, velikosti tovora, teži vozila in tovora, širine platišča, okovu koles in številu živali v vpregi;
20. kdor nima na svojem vozilu pravilne zavore;
21. kdor dá v promet potniško vozilo brez dovolitve občnega upravnega oblastva;
22. kdor vlačí po cesti predmete, kakor bruna, trame, pluge, brane, vejevje itd. ali spušča posekana drevesa in veje s pobočja in kviri cesto;

23. kdor pase na cesti živali, puli ali kosi travo, kdor zasiplje ali kvari obcestne rove, seka drevje ali vejevje, trga sadje z obcestnega drevja, kvari ograje, propuste, mostove, javne vodnjake ali druge predmete, ki so postavljeni na cesti ali ob cesti, ali izpodkopava podporne in obložne zidove in druge cestne objekte;

24. kdor jemlje s ceste ali s pobočij nasipov in cestnih zasek prst, kamen, pesek, gramoz, ruše i. dr.;

25. kdor jemlje neupravičeno iz gramoznic in kamenolomov gramoz, tolčenec ali kamen;

26. kdor prekopava brez dovolitve ceste za grape ali struge poleg ceste, navrača drugam tok vode nad cesto, napravlja grape ali premoščava ali zasiplje rove poleg ceste, prav tako pa tudi, kdor ne vzdržuje zagrajenih objektov na njih v dobrem stanju;

27. kdor polaga brez dovolitve tračnice po cesti ali poleg ceste;

28. kdor se ne ravna ob prevažanju večjih tovorov, nego je normalno predpisano, po posebnih predpisih in danih navodilih;

29. kdor prevaža prst, pesek itd. z nepredpisnim ali nepravilnim vozilom, iz katerega se ta material iztresa;

30. kdor uporablja za prevažanje potnikov nezanesljivo vozilo in nezanesljivo opremo;

31. kdor postavi: gozdove, ograje, poslopja in druge naprave bliže ceste, nego je to predvideno s čl. 2. te uredbe in jih na poziv ne odstrani v danem roku;

32. kdor postavi na cestnem zemljišču naprave iz čl. 2. te uredbe in jih na poziv ne odstrani v danem roku;

33. kdor ne postopa po odredbah čl. 12. te uredbe v danem roku.

Člen 36a.

Če kdo poškoduje cesto ali objekte na njej, kakor: propuste, mostove, kilometrske znake, potokaze, znake nevarnosti, jarke, pobočja nasipov, zaseke itd., in se ne more izslediti pravi krivec ali od njega izterjati od-

škodnina, nosita škodo po enakih delih lastnik ceste in ona občina, na katere ozemlju se je dogodila škoda.

S tem se ne izključuje materialna odgovornost cestnega organa, ki čuva cesto.

Člen 37.

Dejanja, kazniva po tej uredbi, preiskuje in kazni izreka pristojno občeno upravno oblastvo *najkesneje v roku 15 dni od prijave tehničnih organov.*

Denarne kazni, ki jih poberejo občna upravna oblastva, se morajo takoj položiti pri finančni upravi, kolikor se nanašajo na državne, pri banovinskih in občinskih oblastvih pa, kolikor se nanašajo na banovinske ali občinske ceste, ter se morajo uporabljati za vzdrževanje teh cest; vsota, pobrana za storjeno škodo, pa se odda na isti način in se uporabi za popravila pokvarjenih delov onih cest in objektov, za katere je bila pobrana.

Ko finančne uprave prejmejo denar, morajo obvestiti o tem dotično gradbeno sekcijo, ki postopa nadalje po zakonu.

III. del.

Prehodna in končna odredba.

Člen 38.

Z dnem, ko stopi ta uredba v veljavo, je prepovedano, izdelovati nova tovorna vozila s platišči, ožjimi od 6 cm; izmena platišč na obstoječih tovornih vozilih po členu 18. pa se mora izvršiti v treh letih po razglasitvi te uredbe in po tem roku se tovorna vozila s platišči, ožjimi od 6 cm, ne smejo uporabljati na javnih cestah.

Člen 39.

Ta uredba velja, ko jo minister za gradbe podpiše in ko se razglasi v »Službenih novinah«.

V Beogradu, dne 6. junija 1929.; št. 16.122.

Minister za gradbe.

2.

Pojasnilo o elastičnih gumah pri motornih vozilih.*

Ministrstvo za gradbe je izdalo na osnovi čl. 30. uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z razpisom br. 962 z dne 13. januarja t. l. nastopno

pojasnilo:

1. Pod nazivom elastične gume v smislu čl. 30. cit. uredbe je treba umeti samo one gume, ki imajo po dolžini obroča notranji zračni kanal, ki sega prav do platišča. Uporaba označenih gum je dovoljena do dne 1. januarja 1935. leta.

2. Registriranje navedenih gum vrši ministrstvo za gradbe. Izkaz dozdej odobrenih elastičnih gum se posebej priobči vsem oblastvom ter se bo tudi v bodoče vsaka odobritev pravočasno priobčevala.

3. Skladno z ministrskim razpisom M. G. br. 1492 z dne 13. januarja 1931.** se smejo uporabljati vse druge vrste elastičnih gum, ki imajo zračni kanal v sredini profila gume ali navpično na osovino in vse njim slične elastične gume najdalj do dne 31. decembra 1932. leta.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 22. januarja 1932.

* »Službeni list« števil. 119/8 iz leta 1932.

** »Službeni list« št. 70/10 iz leta 1931.

3.

Predpisi o reflektornem steklu na vozilih.*

Na osnovi § 2. zakona od 5. decembra 1931. o izpremembah in dopolnitvi uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih je izdal g. minister za gradbe pod M. g. br. 4755 z dne 19. februarja 1932. naslednje

predpise o reflektornem steklu na vozilih.

1. Vsako vozilo mora imeti zadaj reflektorno steklo (ki odseva tujo luč).
2. Reflektorno steklo mora biti rumeno-rdeče barve in mora odbijati svetlobo samo zbog lastne kakovosti in konstrukcije. Njegova zunanja površina mora biti popolnoma gladka, tako da se more lahko očistiti.
3. Reflektorno steklo mora postati vidno, ko se mu motorno vozilo s 25 wattno žarometno svetiljko približa na 150 m.
4. Reflektorno steklo mora biti zaščiteno z okvirom pred vremenskimi vplivi, pred dežjem in prahom.
5. Reflektorno steklo mora biti pritrjeno na vozilu vsaj z dvema vijakoma.
6. Na biciklih in motociklih se mora reflektorno steklo pritrditi najmanj 60 cm od tal na vidnem mestu ter se ne sme z ničimer prekriti.
7. Na vozilih vsake vrste z eno ali več osmi in na kakršenkoli pogon se mora reflektorno steklo pritrditi na vidnem mestu na zadnji levi strani okoli 100 cm od tal.

* »Službene novine« z dne 20. marca 1932., št. 72. —
»Službeni list« št. 300/29 iz leta 1932.

Na vozove, naložene s senom, slamo itd. se mora reflektorno steklo pritrditi na levo lojtrnico v isti višini.

P r i p o m b a . Motornih vozil, ki imajo zadaj rdečo žarnico, ni treba opremiti z reflektornim steklom.

8. Premer reflektornega stekla na biciklu mora znašati okoli 4 cm, na motociklu in vozovih okoli 5,5 cm.

9. Vsa vozila je opremiti z reflektornim steklom najkasneje do konca leta 1932.

Iz ministrstva za gradbe v Beogradu, dne 25. februarja 1932., št. 4755.

4.

Reflektorno steklo na vozilih.*

Ministrstvo za gradbe je izdalo naslednjo

odredbo.

Predpisi o reflektornem steklu M. G. Br. 4755/32 z dne 19. februarja 1932., se izpreminjajo toliko, da morajo biti opremljena vsa vozila z reflektornim steklom najdalj do konca leta 1934.

Iz ministrstva za gradbe v Beogradu z dne 27. oktobra 1932., št. 31.086/32 — Kralj. ban. uprava Dravske banovine V. No. 1537/5 — 1932.

* »Službeni list« št. 772/98 iz leta 1932.

5.

Naredba

ministrstva za notranje posle o registriranju in oznamenovanju motornih vozil v prometu, izdana na podstavi členov 2. in 12. uredbe o ustroju ministrstva za notranje posle.*

(Izpremenjena z razpisom ministrstva notranjih poslov z dne 12. decembra 1929., II. šte. 39.003.)

Motorna vozila.

Člen 1.

Za motorna vozila po tej naredbi se smatrajo avtomobili vseh vrst in motorna kolesa (motocikli).

Avtomobili se dele:

- a) na potniške avtomobile za osebno ali občno (javno) uporabo in
- b) na tovarne avtomobile za osebno ali občno (javno) uporabo.

Pri motornih kolesih se razlikujejo kolesa s priklopnim sedežem ali brez priklopnega sedeža.

Registriranje.

Člen 2.

Vsa motorna vozila, ki so v prometu, morajo biti zapisana — registrirana — pri policijskih (političnih)

* »Službene novine« z dne 28. novembra 1927., šte. 270/LXXIII. — »Uradni list« z dne 6. decembra 1927., šte. 479/121.

oblastvih ter imeti svoje znake za razlikovanje in registrske številke.

Člen 3.

Glavni registri se vodijo: pri upravi mesta Beograda za okoliš uprave mesta Beograda in pri vseh banih za okoliš njim podrejene banovine.

Seznamek motornih vozil vodijo: uprave policije, predstojništva mestne policije in vsa sreska načelstva za okoliš svoje pristojnosti.

Člen 4.

V glavne registre se vpisujejo ločeno:

A. potniški avtomobili za osebno ali občno (javno) uporabo,

B. tovorni avtomobili za osebno ali občno (javno) uporabo in

C. motorna kolesa.

Člen 5.

V glavnem registru morajo biti o vsakem vpisanem objektu najmanj ti-le podatki:

1. registrski znak in številka registra;
2. dan, ko je bil objekt pregledan in registriran;
3. rodbinsko in rojstno ime in stalno stanovališče lastnika ali imetnika objekta;
4. vrsta objekta;
5. graditeljevo ime (tvorniška znamka);
6. označba o tipu objekta;
7. redna številka v seriji tipa ali redna številka izdelave objekta;
8. motor:
 - število cilindrov,
 - številka motorja,
 - dvig betà,
 - premer cilindra,
 - moč v konjskih silah;

9. karoserija:

oblika,

barva,

skupno število sedežev;

10. teža praznega objekta;

11. teža popolnoma natovorjenega objekta, če presega 3500 kg;

12. rodbinsko in rojstno ime šoferja, ki vodi objekt, in njegovo stanovališče;

13. pri tovornih avtomobilih, ali imajo tudi priklopni voz.

Podatki pod 9. se vpisujejo samo pri potniških avtomobilih; pri motornih kolesih pa se vpisuje namesto podatkov pod 9. do 11., ali imajo priklopni voz ali so brez njega.

Člen 6.

Poleg podatkov v glavnem registru se mora osnovati za vsak objekt posebej povezok, iz katerega naj bodo razvidni najmanj ti-le podatki: od koga in kdaj je bil kupljen, komu in kdaj prodan, kdaj je bil prekontroliran in kdo ga je prekontroliral, koliko in kje se je v tekočem koledarskem letu za ta objekt plačalo takse po zakonu o taksah itd.

Člen 7.

Vsi podatki, ki so vpisani o objektu v glavnem registru, morajo biti vpisani tudi v seznamku, ki ga vodijo krajevna policijska oblastva, odnosno sreska načelstva.

Zaradi tega se morajo oblastva, ki vodijo glavni register, in njim podrejena oblastva, ki vodijo seznamek, vedno medsebojno obveščati o vseh nastalih izpremembah.

Znaki in registrske številke.

Člen 8.

Vsako motorno vozilo, ki je v prometu, mora imeti dve tablici, na katerih sta zapisana znak in registrska številka tega objekta.

Ti tablici morata biti vidno pritrjeni na sprednji in na zadnji strani objekta in z uradno zalivko (plombo) privezani na objekt.

Tablici morata biti izdelani iz trde pločevine, barve gladko emailirane, znak in številke pa reliefno iztisnjeni. Urad, ki objekt registrira, pritisne na tablici tudi svoj pečat.

Osnova tablice na oni strani, ki je vidna, mora biti dvobarvna, in sicer:

1. za potniške avtomobile in motorna kolesa: vertikalno prva tretjina tablice svetlomodre barve, drugi dve tretjini pa bele barve, in

2. za tovarne avtomobile: prva tretjina tablice svetlomodre barve, drugi dve tretjini pa črne barve.

Na tablice za potniške avtomobile in za motorna kolesa se zapisuje znak z rdečo barvo v modrem polju, registrska številka pa s črno barvo v belem polju.

Pri tovornih avtomobilih se vpisuje znak z rdečo barvo v modrem polju tablice, registrska številka pa z belo barvo v črnem polju.

Kontrolna številka leta se izpisuje v sodih letih pod znakom (banovinsko številko), v lihih letih pa nad to številko, in sicer vedno tako, da zavzema številka banovine približno tri četrtine malega polja, letnica pa eno četrtino.

Velikost poedinega znaka in številke mora biti tale:

a) na tablicah za potniške in tovarne avtomobile: višina 100 mm, širina 50 mm in debelina 15 mm;

b) na tablicah za motorna kolesa: višina 50 mm, širina 30 mm in debelina 10 mm.

Velikost kontrolne letne številke pri avtomobilih: višina 30 mm, širina 15 mm in debelina 5 mm, pri motornem kolesu pa: višina 20 mm, širina 10 mm in debelina 3 mm.

Člen 9.

Da je moči razlikovati, s katerega ozemlja — iz katere banovine — so poedina motorna vozila in pri katerem uradu so vpisana v glavni register, mora imeti vsako

motorno vozilo na svojih tablicah zapisan oni znak, ki je določen za dotično ozemlje in s katerim je vpisan v glavni register.

Za posamezna upravna področja so odredeni naslednji znaki:

Uprava mesta Beograda (Beograd, Zemun, Pančevo)	1
Dravska banovina	2
Savska banovina	3
Vrbaska banovina	4
Primorska banovina	5
Drinska banovina	6
Zetska banovina	7
Dunavska banovina	8
Moravska banovina	9
Vardarska banovina	10

Člen 10.

V vsaki poedini banovini (uprava mesta Beograda posebej) mora imeti poedini objekt poleg številke, ki mu služi za znak, zapisano na svojih tablicah tudi ono številko, pod katero je vpisan v glavni register (registrsko številko).

Te številke se začenjajo v vsaki banovini s številko 1 in tečejo navzgor po potrebi, in sicer posebej za potniške avtomobile, posebej za tovarne avtomobile in posebej za motorna kolesa.

Registrske številke porazdeljujejo za področje banovine pristojni bani tako, da določijo in rezervirajo za poedine uprave policije, poedina predstojništva mestne policije in sreska načelstva v svojem področju v glavnem registru stanovitno število registrskih številok, pod katerimi potem vpisujejo objekte iz okolišev teh uradov.

N. pr.

Dravska banovina:

1. Za brežiški srez:

A. Registrske številke za potniške avtomobile od št. 1 do št. 50.

B. Registrske številke za tovarne avtomobile od št. 1 do št. 40.

C. Registrske številke za motorna kolesa od št. 1 do št. 30.

2. Za celjski srez:

A. Registrske številke za potniške avtomobile od št. 51. do št. 80.

B. Registrske številke za tovarne avtomobile od št. 41 do št. 90.

C. Registrske številke za motorna kolesa od št. 31 do št. 50.

3. Za črnomeljski srez:

A. Registrske številke za potniške avtomobile od št. 81 do št. 100 itd.

Če se v poedinem srezu dodeljena serija številčk izčrpa, se določi nova serija številčk izmed onih, ki v glavnem registru še niso rezervirane in določene za drug srez ali urad v banovini. Tako n. pr.: brežiški srez mora dobiti za avtomobile v svojem okolišu serijo za potniške avtomobile št. 1 do št. 50, ko pa to serijo izčrpa, še novo serijo od št. 1051 do št. 1100, t. j. če ta serija že ni zavzeta v tej banovini.

Od odredb tega člena se izvzema uprava mesta Beograda, pri kateri je določati tudi odslej registrske številke po dosedanji praksi.

Mednarodni znak za razlikovanje.

Člen 11.

Vsako motorno vozilo mora imeti, ko prestopi državno mejo, posebej tudi svoj znak za razlikovanje, ki velja za mednarodni promet.

Ta znak mora biti vidno pritrjen na zadnjem delu objekta; sestavljen je iz ovalne tablice z napisom iz ene do treh latinskih črk.

Znak naše države je Y, napisan s črno barvo v sredini ovalne bele tablice.

Velikost tablice in poedine črke mora biti:

a) za avtomobile vseh vrst: dolžina tablice 300 mm, višina 180 mm, s črkami visokimi 100 mm, širokimi 50 mm in debelimi 15 mm;

b) za motorna kolesa: dolžina tablice 180 mm, višina 120 mm, s črkami visokimi 80 mm, širokimi 35 mm in debelimi 10 mm.

Člen 12.

Znaki za mednarodno razlikovanje ostalih držav so ti-le:

Nemčija	D
Združene ameriške države	US
Argentiniya	RA
Avstrija	A
Belgija	B
Brazilija	BR
Velika Britanija in Sev. Irska	GB
Velika Britanija, otok Alderney (Ile d'Aurigny)	GBA
Velika Britanija, Gibraltar	GBZ
Velika Britanija, Guernesey	GBG
Velika Britanija, Jersey	GBJ
Velika Britanija, Malta	GBY
Bolgarija	BG
Kitajska	RC
Kolumbija	CO
Kuba	C
Danska	DK
Gdańsk	DA
Egipet	ET
Španija	E
Estonija	EW
Finska	SF
Francija, Marokko, Tunis, Algier in Francoska	
Indija	F
Guatemala	G
Grčija	GR

Ogrska	H
Svobodna država Irska	SE
Italija	I
Letonska	LR
Lichtenstein	FL
Litva	LT
Luxemburg	L
Monaco	MO
Mexico	MEX
Norveška	EN
Holandija	NL
Holandska Indija	IN
Peru	PE
Perzija	PR
Poljska	PL
Portugalija	P
Rumunija	RM
Saarsko okrožje	SA
Siam	SI
Švedska	S
Švica	CH
Češkoslovaška	CS
Turčija	TR
Zveza sovjetskih socialističnih republik	SU

Začasno vpisovanje motornih vozil.

Člen 13.

Poleg seznamka, o katerem govori člen 3. te naredbe, morajo voditi krajevna policijska (politična) oblastva posebej še seznamek motornih vozil, ki so jih prijavila za prodajo protokolirana podjetja za to vrsto trgovine v dotičnem kraju.

Takim podjetjem se smejo izdajati za omejen čas posebne tablice, ki jim služijo za prosto vožnjo v času, ko preizkušajo poedine objekte, pripravljene za prodajo.

Da se take tablice razlikujejo od ostalih, mora biti njih osnovna barva v celoti bela.

Predpisani znak za razlikovanje (člen 9.) mora biti napisan s črno barvo. Za znakom mora biti napisana z rdečo barvo velika črka A, za njo pa zopet s črno barvo redna številka tablice.

Redne številke teh tablic rezervirajo in določajo bani po potrebi na isti način kakor registrske številke.

Znak in registrska številka ponoči.

Člen 14.

Znak in registrska številka morata biti vidna tudi ponoči na vsakem motornem vozilu, najsi se vozilo premika ali stoji na kraju, ki služi za javni promet.

Zaradi tega mora imeti vsako tako motorno vozilo ponoči in ob megli na sprednji in zadnji strani zadosti luči ter mora biti urejeno tako, da se tablici z znakom in registrsko številko razločno vidita.

Mala svetiljka, ki daje luč za razsvetljavo tablice na zadnji strani objekta, mora biti dvobarvna in tako urejena, da daje oni del, ki razsvetljuje tablico z znakom in številko, belo luč, drugi del svetiljke, ki je obrnjen v smeri normalne vožnje, pa rdečo luč.

Končne odredbe.

Člen 15.

S tem razveljavljam vsa prejšnja določila iz raznih naredb ministrov za notranje posle, pokrajinskih vlad in ostalih upravnih in policijskih (političnih) oblastev, s katerimi se je urejalo vprašanje, ki je predmet te naredbe, kolikor nasprotujejo tej naredbi.

Člen 16.

Določila te naredbe o reguliranju in oznamenovanju motornih vozil se ne nanašajo na državna motorna vozila ministrstva za vojsko in mornarico, za katera veljajo

v tem pogledu predpisi, ki jih izdaja gospod minister za vojsko in mornarico.

Člen 17.

Banom se naroča, naj predpišejo zaradi izvajanja te naredbe natančnejše odredbe za postopanje podrejenih oblasti in lastnikov vozil kakor tudi kazenske sankcije po dotičnem zakonodajstvu za one, ki prekršijo predpise te naredbe in odredb, katere predpišejo bani zaradi izvajanja te naredbe.

Člen 18.

Ta naredba stopi v veljavo dne 1. januarja 1928. ter se mora povsem izvesti do dne 1. marca 1928.

V B e o g r a d u, dne 9. novembra 1927.; J. B. br. 16.560.

6.

Na predlog ministra za notranje posle je sprejel ministrski svet z odločbo M. S. br. 1117 z dne 12. septembra 1928. na podstavi člena 7. pravilnika o nagradah od sej, ki jih imajo komisije, sveti, odbori itd., ta-le

pravilnik o nagradah članom komisij za pregledovanje motornih vozil in komisij za izpite vozačev motornih vozil (šoferjev).*

1. Komisije za pregledovanje motornih vozil.

1. Komisije za pregledovanje motornih vozil (avtomobilov in motornih koles) se ustanavljajo na sedežih

* »Službene novine« z dne 4. oktobra 1928., št. 230/LXXV. — »Uradni list« z dne 25. oktobra 1928., številka 336/100 iz leta 1928.

banovin z odlokom banov, odnosno v Beogradu z odlokom upravnika mesta Beograda.

2. V te komisije spadajo:

a) en upravno policijski (upravnopolitični) uradnik, v prvi vrsti s fakultetno izobrazbo;

b) en elektrostrojni ali strojni diplomiran inženjer, v prvi vrsti državni uradnik, če pa ni mogoče, tak inženjer svobodne profesije; če v dotičnem kraju takega inženjerja sploh ni, strojnomehničarski mojster;

c) en predstavnik krajevnega policijskega (političnega) oblastva, v prvi vrsti izmed onih, ki se bavijo s posli prometne policije.

3. Ob pregledovanju vozil polagajo njih lastniki kot nagrado za komisijo po 60 (šestdeset) Din od avtomobila in po 30 (trideset) Din za motorno kolo. Od teh vsot se daje 30 % upravnemu uradniku banske uprave, 40 % inženjerju, odnosno mojstru, in 20 % policijskemu (političnemu) uradniku, ostalih 10 % pa se pridrži za izplačilo ostalih stroškov za registracijo (mojstru za namestitve table, plombiranje itd.).

Če gredo člani komisije na željo interesentov pregledovat vozila v drug kraj, imajo pravico tudi do kilometrine po uredbi D. R. br. 96.000/20*; ta kilometrina se porazdeli na lastnike vseh vozil, ki se pri tej priliki pregledajo v dotičnem kraju.

4. Vozila se pregledujejo meseca januarja in februarja vsakega leta ob redni letni registraciji ali kadar se vrši registracija prvokrat (glej tar. post. 100. taksne ta-

* Sedaj velja uredba št. 84.600/I iz leta 1931. (»Službeni list« štev. 46/4 iz leta 1932.), izpremenjena pod štev. 49.963/I-1932. (»Službeni list« štev. 747/95-1932.). Ker se pa potovanje vrši ob stroških privatnih strank, veljajo po čl. 106. zakona o notranji upravi za uslužbenke iz resorta notranje uprave predpisi uredbe za sodne uslužbenke z dne 29. marca 1929., »Uradni list« št. 171/41 iz leta 1929., katere § 22. je bil izpremenjen z uredbo »Službeni list« štev. 502/69-1931.

rife zakona o taksah), vozila, ki služijo javnemu prometu, pa tudi meseca julija vsakega leta.

5. Naknadni pregledi kakor tudi vsi ostali, ki jih opravljajo med letom pristojna oblastva uradoma v korist varnosti javnega prometa, se vrše brezplačno.

6. Za pregled motornih vozil, oproščenih plačila takse po tar. post. 5. taksne tarife zakona o taksah, se ne smejo pobirati nagrade.

2. Komisije za izpite vozačev motornih vozil (šoferjev).

1. Komisija za izpite vozačev motornih vozil (šoferjev) so sestavljene iz treh članov, ki jih imenujejo bani, odnosno upravnik mesta Beograda izmed oseb na sedežu banske uprave. Eden izmed teh članov je upravnapolicijski (upravnapolitični) uradnik, v prvi vrsti s fakultetno izobrazbo, drugi elektrostrojni ali strojni inženjer izmed državnih uradnikov, če pa takih ni, tudi privatnih profesij, in če tudi takih ni, izmed strojnemehaničarskih mojstrov; tretji se vzame izmed članov avtomobilskega kluba, ki ga priporoči ta, kjer je ustanovljen, drugače pa izmed izkušenih neoporečnih starejših šoferjev z opravljenim šoferskim izpitom.

2. Kot nagrado članom te komisije morajo položiti kandidati banski upravi, pri kateri se opravlja izpit, po 60 (šestdeset) Din za vsakega člana komisije.

3. Ta pravilnik stopi v veljavo z dnem, ko se razglasi v »Službenih novinah«; takrat prestanejo veljati vse prejšnje odredbe ministrstva za notranje posle in upravnapolicijskih (upravnapolitičnih) oblastev, ki nasprotujejo temu pravilniku.

Vsem podrejenim oblastvom naročam, naj se točno ravnajo po tem pravilniku.

V B e o g r a d u , dne 26. septembra 1928.; — J. B. br. 14.852.

7.

Zakon**o mednarodni konvenciji o avtomobil-
skem prometu in mednarodni konven-
ciji o cestnem prometu, sklenjenih v
Parizu dne 24. aprila 1926.***

§ 1.

Odobrujeta se in zakonsko moč dobivata mednarodna konvencija o avtomobilskem prometu in mednarodna konvencija o cestnem prometu, ki sta bili sklenjeni v Parizu dne 24. aprila 1926. in ki se glasita:

I. Mednarodna konvencija o avtomobilskem prometu.

Podpisani pooblaščenici vlad spodaj označenih držav, zbrani na konferenci v Parizu od dne 20. do dne 24. aprila 1926. zaradi tega, da bi proučili izpremembe, ki jih je treba postaviti v mednarodno konvencijo o avtomobilskem prometu z dne 11. oktobra 1909., so se zedinili v naslednjih odredbah:

Občne odredbe.

Člen 1.

Konvencija se uporablja na cestni avtomobilski promet vobče, najsi sta predmet in značaj prevoza kakršna-

* »Službene novine« z dne 27. aprila 1929., št. 99/XL.
— »Uradni list« štev. 292/69 iz leta 1929.

koli, vendar pa s pridržkom specialnih nacionalnih odredb o javni službi skupnega prevoza potnikov in o javni službi prevoza blaga.

Člen 2.

Za avtomobile se smatrajo po predpisih te konvencije vsa vozila, opremljena s pripravo za mehanični pogon, ki vozijo po javni cesti ter niso vezana na železniški tir in služijo za prevažanje oseb ali blaga.

Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati avtomobili, da jim je dovoljen mednarodni promet po javnih cestah.

Člen 3.

Da se dopusti avtomobilski mednarodni promet po javnih cestah, mora biti vsak avtomobil ali že priznan za sposobnega, da se pusti v promet, po preizkusu pred pristojnim oblastvom ali pred društvom, pooblaščenim od tega oblastva, ali pa skladen s tipom, priznanim na isti način. V vsakem primeru mora izpolnjevati naslednje pogoje:

I. Avtomobil mora imeti naslednje priprave:

a) močno krmilo, ki omogočuje, lahko in varno izpreminjati smer;

b) ali dve zavori, ki sta nezavisni druga od druge, ali pa eno zavoro z dvema potezaloma, ki sta nezavisni drugo od drugega in od katerih more eno delovati, četudi bi se drugo pokvarilo; v vsakem primeru mora biti eden in drugi sistem zadosti učinkovit in hitro delujoč;

c) če preseza teža praznega avtomobila 350 kilogramov, táko pripravo, da lahko vodnik s svojega sedeža z motorjem zasuče avtomobil navzad;

d) če preseza skupna teža praznega avtomobila in maksimalnega tovora, ki je bil označen ob sprejemu za dopustnega, 3500 kilogramov, posebno pripravo, ki lahko prepreči ob vsaki priliki vožnjo navzad, kakor tudi refleksno zrcalo za ozadje.

Priprave za manevriranje morajo biti tako razporejene, da jih vodnik avtomobila lahko zanesljivo ravna, ne da bi prestal paziti na cesto.

Aparati morajo delovati zanesljivo in morajo biti tako razporejeni, da odvrčajo, kolikor je le mogoče, vsako nevarnost od požara ali eksplozije, da ne povzročajo druge nevarnosti za promet in da tudi ne zastrašujejo in resno ne presedajo s hrupom, dimom ali zadahom. Avtomobil mora imeti pripravo za neslišni izpuh plina ali pare.

Kolesa avtomobilnih vozil in njih priklopljenih vozil morajo biti opremljena z obroči iz kavčuka ali kakršne-gakoli sistema, ekvivalentnega glede prožnosti.

Izpušne cevi ne smejo štrleti čez ostale zunanje konture vozila.

II. Avtomobil mora imeti:

1. Spredaj in zadaj, zapisan na tablah ali na vozilu samem, matrikulacijski znak, ki mu ga dá pristojno oblastvo. Imatrikulacijski znak, postavljen zadaj, kakor tudi znak za razlikovanje, določen s členom 5., morata biti razsvetljena, čim nista več vidna v dnevni svetlobi.

Če gre za vozilom tudi priklopljeno vozilo, morata biti imatrikulacijski znak in znak za razlikovanje, določen s členom 5., ponovljena na ozadju priklopljenega vozila; predpis o razsvetljavi teh znakov se uporablja tudi na priklopljeno vozilo.

2. Na lahko dostopnem mestu in z lahko čitljivimi črkami te-le označbe:

- označbo graditelja šasijske;
- številko fabrikacije šasijske;
- številko fabrikacije motorja.

III. Vsak avtomobil mora biti opremljen z dovolj zvočnim signalnim aparatom.

IV. Vsak avtomobil, ki vozi sam, mora biti opremljen ponoči in ko se zmračí, spredaj najmanj z dvema belima svetilkama, od katerih je nameščena ena na desni in druga na levi strani, zadaj pa z rdečo lučjo.

Toda na dvokolesnih motociklih, ob katerih ni priklonnega sedeža, sme biti spredaj tudi samo ena luč.

V. Vsak avtomobil mora biti tudi opremljen z eno ali z več pripravami, ki omogočujajo, cesto spredaj učinkovito razsvetljevati na zadostno daljino, razen če ne izpolnjujeta tega pogoja zgoraj omenjeni beli luči.

Če more razvijati vozilo brzino, večjo od 30 kilometrov na uro, ne sme biti ta daljina manjša od 100 metrov.

VI. Razsvetljevalne priprave, ki slepijo, morajo biti tako nameščene, da to bleščanje lahko ustavijo, ko srečajo druge, ki uporabljajo cesto, ali ob vsaki priliki, ko bi bila ta ustavitev koristna. Ustavitev bleščanja pa mora pustiti obstoj svetlobe, ki zadošča, da učinkovito razsvetljuje cesto na daljino najmanj 25 metrov.

VII. Za avtomobile, ki vlečejo priklopljeno vozilo, veljajo, kar se tiče razsvetljave spredaj, ista pravila kakor za avtomobile same; rdeča luč zadaj se postavlja zadaj na priklopljeno vozilo.

VIII. Kar se tiče omejitev bremena, višine in širine tovara, se morajo ravnati avtomobili in priklopljena vozila po občnih pravilih držav, v katerih vozijo.

Izdajanje in priznavanje mednarodnih potrdil za avtomobile.

Člen 4.

Zaradi potrditve glede vsakega avtomobila, ki mu je dovoljen mednarodni promet po javni cesti, da so izpolnjeni ali da se morejo izpolnjevati vsi pogoji, določeni v členu 5., se izdajajo mednarodna potrdila po obrazcu in podatkih v prilogah A in B te konvencije.

Ta potrdila veljajo za leto dni od dne, ko se izdado. Rokopisni podatki v njih morajo biti vedno napisani z latinskimi črkami ali s tako zvano angleško kurzivo.

Mednarodna potrdila, izdana od oblasti kake države pogodnice ali od društva, pooblaščenega od njih, s

sopodpisom oblastva, dajo svoboden pristop za promet v vseh ostalih državah pogodnicah in tu se jim priznava veljavnost brez novega preizkusa. Toda pravica, uporabljati mednarodno potrdilo, se sme odreči, ako pogoji, določeni v členu 3., očitvidno niso izpolnjeni.

Znak za razlikovanje.

Člen 5.

Da je dovoljen avtomobilu mednarodni promet po javni cesti, mora imeti vsak zadaj na vidnem mestu, napisan na tabli ali na vozilu samem, znak za razlikovanje, sestavljen iz ene do treh črk.

Zaradi uporabljanja te konvencije se ujema znak za razlikovanje bodisi z državo, bodisi z ozemljem, ki tvori glede imatrikulacije avtomobilov posebno enoto.

Dimenzije in barva tega znaka, črke kakor tudi njih velikost in barva so določene v razpredelnici, ki je v dodatku C* te konvencije.

Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati vodniki avtomobilov, da se jim dopusti mednarodni promet z avtomobili na javni cesti.

Člen 6.

Vodnik avtomobila mora imeti lastnosti, ki dajejo zadostno poroštvo za javno varnost.

Kar se tiče mednarodnega prometa, ne sme nihče voditi avtomobila, če ni dobil v ta namen pooblastila, ki mu ga je izdalo pristojno oblastvo ali od tega pooblaščenno društvo, ko je dokazal svojo sposobnost.

Pooblastilo se ne sme dajati osebam, mlajšim od 18 let.

* Dodatek C v to knjižico ni bil prevzet, ker vsebuje povsem ista določila, ki so razvidna iz čl. 9. »naredbe ministrstva za notranje posle o registriranju in oznamevanju motornih vozil v prometu«, natisnjene v tej knjižici pod tek. števil. 5.

Izdajanje in priznavanje mednarodnih dovolil za voditev avtomobilov.

Člen 7.

Zaradi potrditve za mednarodni promet, da so pogoji, določeni v predhodnem členu, izpolnjeni, se izdajajo mednarodna dovolila za voditev po obrazcu in podatkih, ki so v prilogah D in E* te konvencije.

Ta dovolila veljajo za leto dni od dne, ko so se izdala, in za kategorije avtomobilov, za katere so izdana.

Glede na mednarodni promet so določene te-le kategorije:

A. Avtomobili, katerih celokupna teža, vzemši težo praznega avtomobila skupno z maksimalnim tovorom, ki je bil označen ob sprejemu za dopustnega, ne preseza 3500 kilogramov.

B. Avtomobili, katerih celokupna teža, izračunjena kakor zgoraj, preseza 3500 kilogramov.

C. Motocikli s priklopnim sedežem ali brez njega.

Rokopisni podatki, ki obsežajo mednarodna dovolila, morajo biti vedno spisani v latinici ali v tako zvani angleški kurzivi.

Mednarodna dovolila za voditev avtomobilov, izdana od oblastev kake države pogodnice ali od društva, pooblaščenega od njih, s sopodpisom oblasti, dopuščajo po vseh drugih državah pogodnicah voditev avtomobilov, pripadajočih kategorijam avtomobilov, za katere so ta dovolila izdana, in priznava se jim veljavnost brez novega preizkusa v vseh državah pogodnicah. Vendar pa se sme pravica, uporabljati mednarodno dovolilo, odreči, ako pogoji, predpisani s predhodnim členom, očitvidno niso izpolnjeni.

* Prilogi D in E vsebujeta določila za podatke in obliko mednarodnega dovolila za voditev avtomobila.

Spoštovanje nacionalnih zakonov in pravilnikov.

Člen 8.

Vodnik avtomobila, vozečega v izvestni državi, se mora ravnati po zakonih in pravilnikih, ki veljajo v tej državi, kolikor se nanašajo na promet.

Izpisek teh zakonov in pravilnikov dá lahko avtomobilistu ob prihodu v državo urad, pri katerem se vrše carinske formalnosti.

Signaliziranje nevarnosti.

Člen 9.

Vsaka država pogodnica se zavezuje, skrbeti v mejah svoje oblasti za to, da bodo postavljeni ob cestah za označevanje nevarnih prehodov samo oni znaki (signali), ki so označeni v prilogi F* te konvencije.

Ti znaki se napisujejo na table v obliki trikotnika in vsaka država se zavezuje, kolikor je to mogoče, rezervirati za omenjeno signaliziranje izključno trikotno obliko ter prepovedati uporabljanje te oblike v vseh primerih, kjer bi utegnila nastati zamenjava s signaliziranjem, za katero gre. Trikotnik je v načelu enakostraničen in vsaka njegova stranica meri najmanj 0·7 m.

Če atmosferne razmere ovirajo uporabljanje polnih tabel, sme biti trikotna tabla votla.

V tem primeru ni treba, da bi imela tabla znak, s katerim se označuje značaj zapreke, in njene dimenzije smejo biti znižane na minimum 0·45 m za vsako stranico.

Signali se postavljajo pravokotno na cesto in od zapreke na razdalji, ki ne sme biti manjša od 150 metrov in ne večja od 250 metrov, razen če tega ne ovira razpored krajev.

Če je razdalja med signalom in zapreko znatno manjša od 150 metrov, se morajo ukreniti posebne odredbe.

* Glej prilogo na zadnjem listu knjižice.

Vsaka država pogodnica mora preprečevati v mejah svoje moči, da bi se postavljali ob javnih cestah kakršnikoli signali ali znaki, ki bi se utegnili zamenjavati z rednimi tablami, označujočimi nevarnost, ali oteževati njih čitanje.

Sistem trikotnih tabel je uvajati v vsaki državi postopno, ko se postavljajo novi signali ali obnavljajo sedanji.

Priobčevanje podatkov.

Člen 10.

Države pogodnice se zavezujejo, priobčevati druga drugi podatke, s katerimi se lahko ugotovi identičnost oseb, ki so jim izdana mednarodna potrdila ali dovolila za voditev avtomobilov, če je povzročil njih avtomobil resno nezgodo ali če se je ugotovilo, da so prekršile pravila o prometu.

Po drugi strani se zavezujejo, priobčiti državam, ki so izdale mednarodna potrdila ali dovolila, ime, priimek in naslov oseb, katerim so odvzele pravico, uporabljati omenjena potrdila ali dovolila.

Končne odredbe.

(Končne odredbe se nanašajo na način ratifikacije in uveljavljenja konvencije v posameznih državah. Tu niso ponatisnjene, ker za širšo javnost nimajo pomena.)

II. Mednarodna konvencija o cestnem prometu.

Da bi se kolikor mogoče olajšal mednarodni cestni promet, so sklenili podpisani pooblaščenici vlad spodaj označenih držav, zbrani na konferenci v Parizu od dne 20. do dne 24. aprila 1926., to-le konvencijo:

Člen 1.

Vsaka država pogodnica se zavezuje, storiti v mejah svoje oblasti, česar je treba, ali določiti, da se morajo uporabljati na cestah, odprtih za javni promet na njenem ozemlju, te-le odredbe:

Voditev vozil, tovornih, vprežnih in jezdnih živali.

Člen 2.

Vsako vozilo, ki se pomiče samo zase, mora imeti vodnika. Vlaki vozil in treni imajo število vodnikov, določeno z domačimi pravili.

Vprežne, tovarne ali jezdne živali, ki hodijo po cestah, odprtih za javni promet, morajo imeti vodnika.

Člen 3.

Vodniki morajo biti vedno v stanju in v položaju, ravnati svoje vozilo ali voditi svojo vprego, vprežne, jezdne ali tovarne živali. Obvestiti morajo o svojem bližanju ostale vodnike in pešce, ki so na njih poti, in ukreniti, če je treba, vse, kar je koristno za varnost.

Preden stopijo pešci na del javne ceste, namenjene vozilom in živalim, morajo, nekvarno vsemu, kar jim je treba ukreniti zaradi varnosti, obstati kraj ceste, da pušče mimo sebe vozila, vštévši bicikle, kakor tudi vprežne, tovarne ali jezdne živali.

Smer prometa.

Člen 4.

V isti državi mora biti predpisana smer prometa enotna na vseh cestah, ki so odprte javnemu prometu.

Pravila o prometu samo v eni smeri, so rezervirana.

Ogibanje in prehitevanje.

Člen 5.

Da se vodniki vozil ali živali ognejo ali da se dado prehiteti, se morajo pomikati na oni strani, ki je odreje-

na s predpisno smerjo prometa. Zaradi prehitevanja morajo zaviti na drugo stran.

Vendar pa so smeri prehitevanja in ogibanja rezervirane glede tramvajev in izvestnih planinskih cest.

Vodniki se morajo, ko se jim bliža vozilo ali spremljana žival, ogniti na ono stran, ki je odrejena s predpisno smerjo prometa.

Če se ogibajo ali če jih kdo prehiteva, morajo pustiti čim širši prostor. Če hočejo sami koga prehiteti, se morajo uveriti, preden s oddaljijo s strani, odrejene s predpisno smerjo za promet, ali morejo to storiti, ne da bi zadeli ob oviro in ne da bi se izpostavili nevarnosti, da trčijo ob vozilo, pešca ali žival, ki prihaja v nasprotni smeri. Prepovedano je prehitevati, če ni mogoče zadosti videti naprej. Ko je vodnik koga prehitel, mora kreniti s svojim vozilom na oni del javne ceste, ki je namenjen predpisni smeri prometa, toda samo, ko se je uveril, da to lahko stori brez nezgode za vozilo, pešca ali žival, ki jih je prehitel.

Odcepki in križišča cest.

Člen 6.

Ne da bi posezal vodnik v predpise, ki jih je izdalo pristojno oblastvo, je načeloma zavezan, na odcepkih in križiščih cest dopustiti prehod vodniku, ki prihaja na desni strani, če je predpisna smer prometa na desni, ali ki prihaja na levi strani, če je predpisna smer prometa na levi strani.

Svetlobni signali.

Člen 7.

Ponoči in ko se zmračí, ne sme voziti nobeno vozilo, ki vozi samo zase, tako, da ne bi opozarjalo nase vsaj z eno belo lučjo, nameščeno spredaj.

Ena izmed belih luči ali bela luč, ako je samo ena, mora biti nameščena na strani, kjer se vrši ogibanje.

Če vozijo vlaki vozil ali treni, morajo opozarjati nase po domačih pravilih.

Člen 8.

Ponoči in ko se zmračí, mora imeti vsak velociped luč, vidno spredaj in zadaj, ali pa luč, vidno samo spredaj, in zadaj pripravo s površino, ki reflektira rdečo luč.

Členi 9. do 14.

(Členi 9. do 14. niso ponatisnjeni, ker se nanašajo samo na ratifikacijo in način uveljavljenja konvencije in za širšo javnost niso važni.)

§ 2.

Skrb za izvrševanje tega zakona in mednarodnih obveznosti, ki izvirajo iz njega za našo državo, se naroča ministru za notranje posle, ki se pooblašča, izdajati po tem zakonu v mejah potrebe in za reguliranje javnega cestnega prometa uredbe, pravilnike in naredbe s kazensko sankcijo do 30 dni zopora ali 3000 dinarjev v denarju, kolikor niso navedena in kazniva taka kazniva dejanja po drugih zakonih.

§ 3.

Ta zakon stopi v veljavo, ko se izpolnijo odredbe členov 11. in 14. mednarodne konvencije o avtomobilskem prometu, odnosno členov 9. in 12. mednarodne konvencije o cestnem prometu in ko se predhodno razglasi v »Službenih novinah«.

Našemu ministru za notranje posle, zastopniku Našega ministra za zunanje posle, Našemu ministru pravde in Našemu ministru za gradbe priporočamo, naj razglase ta zakon, vsem Našim ministrom, naj skrbe za njegovo izvrševanje, oblastvom zapovedujemo, naj postopajo po njem, vsem in vsakomur pa, naj se mu pokoravajo.

V Beogradu, dne 24. marca 1929.

Aleksander s. r.

II. No. 9720/1.

Naredba bana Dravske banovine o zaščiti jav- nih cest in varnosti prometa na njih za Dravsko banovino.*

(Občni cestni red.)

Na osnovi čl. 66. in 67. zakona o notranji upravi predpisujem:

I.

Zaščita javnih cest.

Člen 1.

Žive meje, nasadi, grmovje, drevje in ograje, skladanje materiala.

Žive meje, nasadi in grmovje, ki stoje bliže ko 2 m od zunanje meje cestnega zemljišča, ne smejo segati više nego 1.50 m nad cestni nivo in se morajo obsekati ali obstriči, kadar presežejo to višino.

Nobena ograja, nasad ali druga naprava v razdalji 50 m od železniških križišč, dalje ob cestnih križiščih ter ob ozkih ovinkih ne sme zastirati preglednosti križišč in ovinkov.

Drevje in vejevje ne sme segati v zračni prostor cestnega zemljišča, niti ovirati prometa ali zastirati pregleda na javni cesti. Drevje in vejevje, ki visi na zemljišče javne ceste, ovira promet ali zastira pregled, se mora brez poziva odstraniti v roku šestih mesecev od dne, ko dobi ta naredba obvezno moč.

* Objavljena v »Službenem listu« z dne 14. junija 1933., št. 306/48.

Bliže ko 1 m od zunanje meje cestnega zemljišča se brez dovoljenja cestne uprave ne sme skladati les, kamenje, opeka in drug material. Na mestih, označenih v drugem odstavku tega člena, se material nikdar ne sme skladati tako, da bi zastiral preglednost križišč in ovinkov.

Člen 2.

Oranje ob cesti.

V razdalji pod 4 m od zunanje meje cestnega zemljišča se ne sme orati v smeri proti cestišču, marveč samo vzporedno s cesto.

Člen 3.

Ograje iz bodeče žice.

Ob javnih cestah bliže ko 1 m od zunanje meje cestnega zemljišča je tudi v krajih z odobrenimi regulačnimi načrti prepovedano postavljati ali vzdrževati proti cesti nezavarovane ograje iz bodeče žice. Ograje, ki so postavljene proti temu predpisu, se morajo odstraniti v šestih mesecih od dne, ko dobi ta naredba obvezno moč.

Člen 4.

Odvajanje vode.

Voda s streh ali zasebnih zemljišč se sme odvajati v cestne jarke samo s privolitvijo pristojne cestne uprave.

Lastniki ali posestniki zemljišč ob javnih cestah ne smejo samolastno ovirati odtokanja vode z javne ceste ali iz cestnih jarkov na zasebno zemljišče.

Člen 5.

Postavljanje zgradb.

Brez dovoljenja banske uprave se ne smejo postaviti bliže nego 4 m od zunanje meje cestnega zemljišča poleg zgradb in naprav po § 1. zakona z dne 5. decembra

1931., »Službeni list« števil. 616/81 iz leta 1931., vobče nikakšne zgradbe, kolikor zakoniti predpisi ne določajo drugače.

Člen 6.

Odprava nedostatkov.

Ako se nedostatki po čl. 1., odst. 3., in po čl. 3. ne odpravijo v navedenem roku in nedostatki po čl. 1., odst. 1., 2. in 4. ter po členu 4. na poziv pristojne cestne uprave, se postopa po odredbah § 1. zakona z dne 5. decembra 1931., »Službeni list« števil. 616/81 iz leta 1931. Po istem zakonitem predpisu se postopa v primeru čl. 5. te naredbе.

Člen 7.

Zapora cest ob popravilih in gradbah.

Ob večjih popravilih ali gradbah na javnih cestah sme pristojno oblastvo občne uprave prve stopnje na predlog cestne uprave začasno zapreti določeni del ceste in speljati promet na sosednje ceste. Prepoved se označi na obeh koncih zaprte ceste s predpisanim mednarodnim znakom.

Člen 8.

Dela ob cestah.

Dela, ki morejo promet na javni cesti posredno ali neposredno ogražati, kakor odvajanje vode, razstreljevanje kamenja, spuščanje hloedov, izkopavanje in slično se smejo neglede na oblastveno dovoljenje, potrebno po drugih predpisih, izvrševati le z dovoljenjem pristojne cestne uprave.

Člen 9.

Zaščita mostov.

Pristojna cestna uprava sme predpisati za posamezne mostove, posebno za lesene, najvišjo dovoljeno težo vozil in tovorov.

II.

Splošni predpisi za cestni promet.

Člen 10.

Določitev pojmov.

Javne ceste so one ceste in trgi z objekti na njih, ki so vsakomur dostopne za promet in uporabo po zakonitih predpisih.

Glavne ceste so one, ki služijo medkrajevnemu prometu, zlasti državne, v mestih pa daljše in prometnejše ceste, ki vodijo skozi mesto ali vežejo njegove dele. Ostale so stranske.

Kot naseljeni kraji v smislu te naredbe se smatrajo mesta, trgi in vasi, dokler so zemljišča vsaj še na eni strani ceste zazidana.

Vozišče je oni del ceste, ki je namenjen za vozni promet.

Hodniki in pešpoti so oni deli ceste, ki so namenjeni za pešce in so oddeljeni od vozišča z robniki ali na drug viden način. Pešpoti so dalje vsi oni poti, ki že po svoji namembi ali naravi morejo služiti samo pešcem.

Varnostni otoki so z robniki od vozišča oddeljeni deli ceste ali trga, in so namenjeni varstvu pešcev ali usmerjanju prometa.

Stojišča so deli cest ali trgov, kjer se smejo postavljati vozila za daljši čas, posebno prostori za izvoške, avtobuse in za parkiranje.

Vozila v smislu te naredbe so vsa prometna sredstva, ki služijo za prevažanje oseb ali blaga in ki jih gonijo motorji, vlačijo živali ali poganjajo ljudje, kakor avtomobili, motorna kolesa, vprežni vozovi, sani, bicikli in ročni vozovi. Naredba se nanaša tudi na pešce, jezdece in na gonjo živine.

Vprežna vozila so ona, ki jih vozijo živali ali ljudje. Sem se ne prištevajo bolniški in otroški vozički.

Motorna vozila so cestna vozila, ki jih gonijo motorji in niso vezana niti na tir, niti na električno napeljavo.

Tovorna vozila so vozila, ki so po svoji izdelavi in ureditvi namenjena za prevoz blaga in tovorov.

Težka motorna vozila so ona, ki presegajo z lastno težo in tovorom 3500 kg.

Gospodarski vozovi so oni, ki služijo kmetijstvu ali za prevoz kmetijskih in gozdnih proizvodov za lastno hišno in gospodarsko porabo in ne vozijo ven iz občine ali krajevnega okoliša gospodarstva.

Ustaviti pomeni prekiniti tek vožnje.

Postati pomeni ustaviti samo za čas, ki je potreben za vstopanje ali izstopanje, za plačilo voznine in za nalaganje ali zlaganje manjših količin blaga ali posameznih kosov in slično.

Parkiranje pomeni puščanje vozil na cestah, trgih in drugih javnih prostorih za daljši čas ko za opravila iz prejšnjega odstavka.

Člen 11.

Uporaba javnih cest.

Za vožnjo z vsemi vrstami vozil, tudi za bicikle, za ježo in gonjo živine je namenjeno samo vozišče, dočim so hodniki, pešpoti, javni nasadi, parki, drevoredi in sprehajališča le za pešce. Izjemno more dovoliti uporabo pešpotov za bicikle ali ročne vozičke na določeni progi pristojno sresko načelstvo, uprava policije ali predstojništvo mestne policije po zaslišanju pristojne cestne uprave, v mestu Ptuj pa mestno načelstvo (čl. 101., zadnji odstavek). To se mora razglasiti na krajevno običajni način.

Člen 12.

Tovor.

Tovor bodi naložen in pritrjen tako, da ne more pasti z vozila in da ne povzroča prevelikega ropota. Ne sme se vleči po tleh, niti ne smejo sedeži in drugi predmeti štrleti čez širino vozila ali tovora.

Če se tovor prevrne ali deloma pade z vozila, ga mora voznik takoj dvigniti ali pobrati. Kadar to ni mogoče, mora poskrbeti, da se ne ovira promet in da se preprečijo nezgode.

Preobkladanje vprežne živine se kaznuje kot trpinčenje živali.

Člen 13.

Posebno previdna vožnja.

Vsa vozila morajo voziti počasi in s povečano previdnostjo:

1. po mostovih in pred železniškimi prelazi;
2. pri vožnji z ene ceste na drugo, pred cestnimi križišči in čez nje;
3. pri vožnji iz ozkih ali stranskih ulic na glavno cesto, iz dvorišč, vež, garaž in z zemljišč na cesto in obratno;
4. na nepreglednih ovinkih, v ozkih ulicah in ob gostem prometu;
5. pri vožnji po strmih cestah in ulicah navzdol;
6. pred šolami, kadar prihajajo ali odhajajo otroci, pred cerkvami, kadar gredo večje množice ljudi v cerkev ali iz cerkve, pred bolnišnicami, na sejmiščih ob tržnih dneh, ob prahu in deževju in pri srečavanju;
7. kadar so na cesti vojaške čete, sprevodi, procesije, pogrebi in slično. V takih primerih je treba že pred sprevodom ustaviti, ako ga ni mogoče varno in brez motenja prehiteti.

Omejitve glede brzine ne veljajo za gasilna in rešilna vozila v nujnih primerih, vendar pa morajo tudi ta vozila voziti z največjo previdnostjo.

Člen 14.

Obzirnost proti slabotnim in ob plašenju živali.

Voznik mora biti posebno obziren na pešce, ako se zbegajo, na stare ali pohabljene osebe, in na osebe, ki se jim pozna, da so gluhe ali slepe.

Isto velja, ako se plašijo živali.

Člen 15.

Vožnja na ovinkih.

Prepovedano je rezati ovinke.

Pri vožnji v mestih se mora ob zavoju iz ulice v ulico na desno napraviti ozek lok po možnosti tik okrog vogla, ob vožnji v ulico na levo pa velik lok, tako da ostane vozilo vedno na desni strani v smeri vožnje.

Člen 16.

Srečavanje.

Pred srečanjem se mora vsako vozilo umakniti po možnosti daleč na svojo desno stran.

Člen 17.

Prehitevanje.

Prehiteva se na levo.

Prehitevati je dovoljeno samo tedaj, ako ni ogrožena varnost osebe in imetja, ako prednje vozilo vozi v koraku ali z manjšo brzino, ako je pred njim dovolj prostora in je cesta pregledna in ne prihaja v bližini nasproti nobeno vozilo. Voznik prednjega vozila ne sme preprečiti prehitevanja, temveč se mora na znamenje umakniti popolnoma na desno stran. Na ovinkih, voglih, križiščih, mostovih, v ozkih ulicah in povsod, kjer je vozišče z nasproti prihajajočimi vozili zoženo, se ne sme prehitevati. Prehitevati se sme le s primerno brzino. Ko se prehiti, mora vozilo kreniti zopet na svojo desno stran, in sicer tako, da ne ograža zaostalega vozila.

Člen 18.

Obračanje.

Obračanje vozil na ovinkih, voglih, križiščih, na mostovih, na nepreglednih, ozkih in strmih cestah je prepovedano; drugod je dovoljeno le takrat, če se radi tega ne ovira redni promet

Pri obračanju in pri vožnji nazaj se mora postopati z največjo pazljivostjo na ostali promet in se morajo dajati predpisana znamenja.

Člen 19.

Vožnja v tesnih ulicah.

V ulico, kjer ni prostora za dvoje vzporedno vozečih vozil, je dovoljeno kreniti šele, kadar se voznik uveri, da ne prihaja nobeno vozilo nasproti. Ako se v takih ulicah sreča dvoje vozil, se mora prazno vozilo ogniti natovorjenemu na skrajno desno stran vozišča in tamkaj stati toliko časa, da odide natovorjeno vozilo. Če ni prostora za dvoje vozil niti na ta način, se mora prazno ali lažje vozilo peljati ali poriniti nazaj. Če sta pa obe vozili prazni ali obe natovorjeni, se umakne nazaj ono, ki ima bliže do izogibališča.

Člen 20.

Izvoz na cesto.

Kjer bi bila drugače varnost ogrožena, je dovoljeno voziti iz dvorišč in drugih izhodov na cesto le tako, da je pri izhodu oseba, ki opozarja na bližajoče se vozilo in pazi tudi sicer na varen izvoz.

Člen 21.

Postajanje.

Postajanje je prepovedano:

1. na cestnih križiščih, ostrih ovinkih, mostovih in na železniških prelazih;

2. na levi strani ceste v smeri vožnje;
3. na stojiščih izvoščkov, avtobusov in na postajališčih cestne električne železnice vozilom, katerim ta stojišča niso namenjena, in vobče na tramvajski progi;
4. v razdalji vsaj 10 m pred ali za cestnimi vogli;
5. kjer stoji na drugi strani ceste v isti višini že eno vozilo;
6. povsod, kjer bi bila s tem ogrožena osebna varnost, varnost imetja in promet;
7. pred vhodi v poslopja ali na zemljišča, na ozkih cestah in v gostem prometu se sme postati le za čas, potreben za vstopanje in izstopanje.

Kdor hoče z vozilom postati, ga mora zapeljati ob skrajni desni rob vozišča v smeri vožnje.

Na vseh zgoraj navedenih mestih se sme vozilo ustaviti samo v nujni potrebi ali na odredbo nadzornih organov.

Člen 22.

Stojišča vozil in parkiranje.

V okoliših državnih policijskih oblastev in v mestni občini Ptuj se odrede stojišča avtobusov in izvoščkov po predpisih § 3. mestnega cestnega reda.

Drugod odredi stojišča avtobusov in izvoščkov pristojno obrtno oblastvo sporazumno z občino, prostore za parkiranje pa občina.

Kjer so vozila postavljena v strnjeni vrsti, zadošča, da imata prižgano malo luč prvo in zadnje vozilo.

Člen 23.

Pušcanje vozil na cesti ponoči.

Čez noč puščati vozila na cesti je prepovedano. Če pa mora vozilo zbog nepremagljive ovire ostati na cesti, se mora spraviti na skrajni desni rob vozišča in mora obdržati predpisano luč.

Člen 24.

Vstopanje in izstopanje med vožnjo.

Prepovedano je med vožnjo vstopati ali skakati na vozila ali z njih, kakor tudi obešati se zadaj na vozila.

Člen 25.

Prednostna pravica.

Kolikor mednarodni znak ali prometni stražnik ne odreja drugače, imajo na križiščih in dohodih na cesto prednost vozila, ki prihajajo po glavni cesti, pred onimi, ki prihajajo iz stranskih cest, ulic, dvorišč, vež in slično. Če se križata dve enakovrstni cesti, ima prednost ono vozilo, ki prihaja z desne. Vozovi cestne električne železnice, gasilski in reševalni vozovi imajo vedno prednost.

Vozila vseh vrst se morajo takoj, ko se začuje posebni signal gasilskih ali rešilnih vozil, umakniti popolnoma na svojo desno stran, ali če je treba, se tudi ustaviti ob skrajnem desnem robu ceste, da ima gasilsko ali rešilno vozilo prosto pot. Prehitevanje gasilskih in reševalnih vozil je prepovedano. Enako je prepovedan prevoz čez križišče, dokler ne odpelje gasilsko ali reševalno vozilo.

Člen 26.

Postopanje pri železniških prelazih.

Vsako vozilo, in posebno motorna vozila morajo pred železniškimi prelazi v nivoju že pri mednarodnem znaku, ki ob strani ceste označuje tak prelaz, začeti zmanjševati brzino in se previdno bližati prelazu.

Ko se približuje prelazu, ki nima zapornic, se mora vozač po predpisu § 119. zakona o železnicah javnega prometa pred prehodom ustaviti in se prepričati, če ne prihaja vlak. Šele, ko se je o tem zadostno uveril, sme nadaljevati vožnjo. Tudi kjer so zapornice, a niso spuščene, mora vozač voziti čez prelaz z zadostno previd-

nostjo in dobro pregledati železniško progo na eno in drugo stran in se prepričati ali ne prihaja vlak. Posebna previdnost je potrebna, če ima železniška proga v bližini takega prelaza ovinek ali so tam tuneli, v mraku, ponoči, ob gosti megli, ali kadar bi se radi kake druge ovire ne moglo dobro videti, da prihaja vlak.

Prepovedano je dvigati spuščene zapornice in tako prekoračiti železniški prelaz.

Kadar se železniški prelaz zapre z zapornicami ali se naznani prihod vlaka, se ne smejo vprežena vozila, jezdec in živina postaviti preblizu zapornic in se je treba pokoriti odredbam železniškega pazniškega osebja.

Člen 27.

Postopanje ob nezgodah.

Če se pri vožnji dogodi nezgoda, mora vozač svoje vozilo takoj ustaviti in poškodovanemu na najboljši način nuditi prvo pomoč, ga po potrebi n. pr. zasilno obvezati, prenesti v bližnjo hišo, prepeljati na dom, poklicati zdravnika, ga prepeljati k najbližjemu zdravniku ali v bolnico.

Ako se pripeti smrtna nesreča, mora pustiti nastalo stanje po možnosti nedotaknjeno in nesrečo javiti najbližjemu varnostnemu organu ali oblasti (orožništvu, policiji, županstvu).

Drugi vozači so dolžni dati ono pomoč, ki je po okoliščinah potrebna in mogoča.

Člen 28.

Vaje v vožnji.

Vaje v vožnji posebno z motornimi vozili se smejo vršiti samo na cestah, kjer ni mnogo prometa in pod vodstvom izvežbanega in upravičenega vozača.

V mestih in strnjenih naseljih smejo poizkusno voziti le oni, ki so že primerno izučeni.

Med vajo ne smejo biti na vozilu osebe, ki pri vaji niso zaposlene.

Člen 29.

Dirke.

Avtomobilske, motociklistične, vozaške, smučarske, kolesarske in tekaške dirke na javnih cestah se smejo vršiti samo z dovoljenjem banske uprave v takem času in v takih krajih, da ni oviran redni cestni promet.

Za posebno važne dirke na manj prometnih cestah se sme izjemno dovoliti, da se cesta v času dirke popolnoma ali delno zapre za splošni promet.

Prošnjo za prireditve dirke je treba vložiti pri banški upravi vsaj 14 dni pred dirko in v njej navesti točen naslov prosilca, kakšna naj bo dirka, cestno progo, na kateri naj bo dirka, in kraj in čas starta ter cilja.

Člen 30.

Nadzorni organi.

Nadzorovanje javnih cest in varnosti prometa na njih je poverjeno cestnim nadzornim organom, orožništvu, državnim in občinskim varnostnim stražnikom.

Kadar ti organi dajo z dvignjeno roko znak za ustavitev, se mora vsako vozilo ustaviti. Vozač je dolžan dati navedenim organom zahtevana pojasnila.

III.

Vprežna vozila.

Člen 31.

Voznikove dolžnosti.

Voznik mora voziti s tolikšno spretnostjo in previdnostjo, da more vprego in vozilo obvladati v vsakem

primeru, ki ga more predvideti ob zadostni pazljivosti, spretnosti in prisotnosti duha.

Če voznik sedi na vprežnem vozilu, mora imeti sedež tako, da dobro vidi naprej in na obe strani, kadar pa hodi, naj bo na desni strani vprege.

Voznik mora biti pri vožnji na javnih cestah popolnoma trezen. Prepovedano mu je spati na vozu, pokati z bičem ali na drug način nadlegovati ostale voznike in občinstvo.

Člen 32.

Brzina.

V naseljenih krajih, v kopališčih in zdraviliščih ter ob megli tudi vprežna vozila ne smejo prekoračiti brzine, dovoljene v členu 6. ministrske naredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z dne 6. junija 1929. (»Uradni list« št. 273/64-1929.)

Člen 33.

Živina in vprega.

Za vožnjo se ne sme uporabljati hroma ali izrabljena živina ali taka, ki trpi na vidni bolezni. Popadljiva živina mora imeti nagobčnik.

Vprega mora biti trpežna in v dobrem stanju. Vajeti ne smejo biti iz konopca.

Člen 34.

Spenjanje vozov. Privezovanje živali k vozovom.

Vsak voz mora imeti med vožnjo svojega voznika

Prepovedano je po javnih cestah voziti z dvema skupaj spetima natovorjenima vozovoma. Dovoljeno je samo speti dva prazna voza ali pripeti natovorjenemu prazen ali ročni voz.

Nevprežene živali se smejo voditi le ob desni strani vprege ali za vprego. Privezane morajo biti k vpreženi živini ali na voz tako, da ne ogražajo prometa.

IV.

Registriranje, oznamenovanje in pregledovanje vprežnih tovornih vozil, fiakarskih (polfiakarskih) voz in biciklov.

A. Vprežni tovorni vozovi.

Člen 35.

Register.

Register vprežnih tovornih vozil vodijo občine in mora imeti naslednje vodoravne razpredelke:

1. zaporedna registrska številka, 2. lastnikovo rodbinsko in rojstno ime, 3. lastnikov poklic in bivališče, 4. kratka označba vozila, 5. izpremembe

Člen 36.

Tablice.

Vsako vprežno tovorno vozilo mora imeti tablice po predpisu čl. 16. ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih. Tablica iz lesa ali pločevine mora biti 18 cm visoka in 30 cm široka, pritrjena na lahko vidnem mestu na levi strani vozila in vedno v dobrem stanju. Biti mora prepleskana s trpežno črno barvo, črke in številke naj bodo vsaj 5 cm visoke in napisane z neizbrisno belo barvo.

Tablico na vozilu lahko nadomešča manjša tablica iz medi ali druge pločevine na levi strani komata.

Ta določila se ne nanašajo na gospodarske vozove (čl. 10.).

Člen 37.

Pregled.

Pregled vozil po čl. 24. ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih izvrši županstvo

ob registraciji. Če je glede pravilnosti vozila v dvomu, naj na lastnikove stroške pokliče strokovnjaka, najbolje rokodelca tiste stroke. O uspehu pregleda poroča županstvo občnemu upravnemu oblastvu prve stopnje, ki izda uporabno dovoljenje po obrazcu I. V občinah Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj vrše ta posel mestna načelstva.

B. Fiakarski (polfiakarski) vozovi in bicikli.

Člen 38.

Prijava in registriranje.

Fiakarski (polfiakarski) vozovi in bicikli se morajo vsako leto prijaviti in registrirati pri pristojnem državnem policijskem oblastvu, sreskem načelstvu, sreski izpostavi, mestnem načelstvu v Ptujju po predpisih § 28. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. marca 1932., »Službeni list« z dne 23. aprila 1932., številka 327/32, in člena 47. izprememb in dopolnitev v taksnem in pristojbinskem pravilniku z dne 20. aprila 1932., »Službeni list« z dne 8. junija 1932., številka 426/45.

Na pravilno taksirano prijavo, ki se vloži po predpisanem obrazcu in vsebuje vse podatke za vpis v register, vpiše oblastvo vozilo v register ter izda potem, ko je bila letna taksa plačana, prometno knjižico in prometno tablico.

Člen 39.

Register.

Register se vodi pri oblastvih, navedenih v čl. 38., in sicer ločeno za fiakarske (polfiakarske) vozove in za bicikle. Imeti mora naslednje vodoravne rubrike:

1. registrska številka, 2. številka prometne knjižice,
3. lastnikovo rodbinsko in rojstno ime, 4. lastnikov poklic in bivališče, 5. vrsta, tovarniška znamka in številka vozila, ali fiakarski voz za enega ali dva konja ali moško

ali žensko kolo, 6. več rubrik za vpis letnih registracij in 7. izpremembe.

Člen 40.

Tablice.

Fiakarski (polfiakarski) vozovi morajo imeti zadaj na vidnem mestu ovalno kovinsko tablico z registrsko številko, znakom Dravske banovine 2 pred registrsko številko, za njo pa v arabskih številkah izpisani znak upravnega področja. Osnovna barva bodi bela, registrska številka črna in 6 cm visoka, znak banovine in upravnega področja pa rdeč in nekaj manjši.

Bicikli morajo imeti ovalno kovinsko tablico z registrsko številko, znakom banovine in upravnega področja spredaj na okviru za balanco, in sicer tako, da so številke in znaki vidni z obeh strani. Osnovna barva bodi bela, registrska številka črna in 3 cm visoka, znak banovine nad registrsko številko, pod njo pa znak upravnega področja, oba manjše oblike in rdeča.

Registrske številke ter znaki banovine in upravnega področja morajo biti reliefno izbočeni.

Tablice morajo biti pritrjene tako močno, da se ne izgube in morajo biti plombirane z uradno plombo.

Uporabljati se smejo samo uradno izdane tablice.

Tablice ostanejo na vozilu, dokler so v dobrem stanju. Če se bistveno pokvarijo ali postanejo nečitljive, mora lastnik nabaviti nove.

Člen 41.

Registrske številke in znaki.

Registrske številke so za obe vrsti vozil tekoče za vso banovino. Vsakemu upravnemu okolišu se dodeli potrebna vrsta registrskih števil.

Znaki za upravne okoliše so:

Uprava policije v Ljubljani	1
Predstojništvo mestne policije v Mariboru	2
Predstojništvo mestne policije v Celju	3
Srez Brežice	4
„ Celje	5
„ Črnomelj	6
„ Dolnja Lendava	7
„ Gornji grad	8
„ Kamnik	9
„ Kočevje	10
„ Konjice	11
„ Kranj	12
„ Krško	13
„ Laško	14
„ Litija	15
„ Ljubljana okolica	16
„ Ljutomer	17
„ Logatec	18
„ Maribor desni breg	19
„ Maribor levi breg	20
„ Metlika	21
„ Murska Sobota	22
„ Novo mesto	23
„ Prevalje	24
„ Ptuj	25
„ Radovljica	26
„ Slovenjgradec	27
„ Šmarje pri Jelšah	28
Sreska izpostava Škofja Loka	29
Mesto Ptuj	30.

Člen 42.

Pregled.

Pregled izvrši po točki 22. čl. 106. taksnega in pristojbinskega pravilnika pristojna komisija ob plombiranju tablic.

V.

Motorna vozila.

A. Splošni predpisi.

Člen 43.

Občna odredba.

Za vožnjo z motornimi vozili veljajo predpisi II. poglavja te naredbe in naslednji predpisi. Za dvokolesa s pomožnim motorjem veljajo isti predpisi kakor za običajne bicikle.

Člen 44.

Privesni vozovi.

Tovornemu avtomobilu se sme priklopiti samo po en privesni voz, ki mora imeti enako evidenčno tablico kakor avtomobil in zadaj luč po predpisu poslednjega odstavka čl. 14. naredbe ministrstva notranjih poslov o registriranju in oznamovanju motornih vozil v prometu — »Uradni list« št. 479/121-1927.

Vsak privesni voz mora imeti varno zavoro. Zavirati se mora ali s šoferskega sedeža ali mora imeti svojega zavirača. V prvem primeru mora biti poskrbljeno za avtomatično zaviranje, če bi se privesni voz odtrgal.

Privesni vozovi, katerih lastna teža in tovor presegata 2000 kg, morajo imeti svojega zavirača.

Med motornim vozilom in privesnim vozom mora biti poleg glavne vezi še varnostna vez, ki se more pogrešati le pri avtomatičnem zaviranju. Zveza mora biti taka, da privesni voz tudi v ovinkih teče po možnosti po kolovozu motornega vozila.

Člen 45.

Verige na obročih.

Verige na obročih se smejo uporabljati le, kadar je cesta zasnežena ali poledenela. Členi verig iz kovine ne

smejo biti daljši ko 3 cm in ne višji ko 2 cm. Ne smejo imeti ostrih robov in kotov, temveč morajo biti iz železja z okroglim profilom. Biti morajo tako pritrjene, da se po možnosti prepreči tolčenje po tleh.

Člen 46.

Odgovornost za dobro stanje motornega vozila.

Lastnik motornega vozila in vozač sta odgovorna za dobro vzdrževanje vseh delov vozila, od katerih zavisi varnost obratovanja (čl. 7., 26., 29., 30., 31. in 32. ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih in čl. 3. mednarodne konvencije o avtomobilnem prometu).

Avtomobili morajo imeti pred šoferskim sedežem zrcalo, da more šofer v njem pregledati tudi zadaj ležečo cestno progo, in brzinomer (tahometer).

Na vetrobranu mora biti mehaničen brisalnik.

Težka motorna vozila (čl. 10.) morajo imeti napravo, da se prepreči zdrčanje vozila v vzvratni smeri po strmih navzdol.

Prepovedano je voziti z motornimi vozili, ki imajo očitvidno izrabljene obročje (pnevmatike, elastične gume).

Evidenčne tablice morajo biti pritrjene na dobro vidnem mestu in ne smejo biti zakrite. Če se zakrijejo z blatom ali prahom, jih je treba očistiti.

Šofer je dolžan naznaniti gospodarju vse nedostatke, ki bi mogli ogražati varnost vožnje. Pred vsako vožnjo se mora uveriti, ali je motorno vozilo v pravilnem in dobrem stanju.

Lastnik mora skrbeti, da se prepreči vsako odvrtljivo ogražanje zdravja oseb, ki so zaposlene pri upravljanju njegovega motornega vozila. V ta namen mora biti šoferjev sedež tako urejen, da ga ščiti pred preveliko utrujenostjo in pretresanjem in da je vozač zavarovan proti vremenskim nevarnostem.

Člen 47.

Odgovornost lastnika za šoferja.

Lastnik motornega vozila je odgovoren, da vodi motorno vozilo le taka oseba, ki je po predpisih za to upravičena. Biti mora vedno v stanju, da navede, komu je bila poverjena vožnja z njegovim motornim vozilom.

Člen 48.

Listine.

Vozač motornega vozila mora imeti pri vožnjah vedno s seboj vozniško izkaznico in prometno knjižico.

Člen 49.

Zavarovanje stoječega motornega vozila.

Vozač motornega vozila, ki postane na cesti za daljši čas, ali izstopi iz vozila, mora ustaviti motor, zapreti pipo v dovodu goriva k uplinjaču, izvleči ključ iz stikalnika in potegniti ročno zavoro. V nočnem času morajo goreti male luči tudi če vozilo stoji, razen v primeru zadnjega odstavka čl. 22. in na prostorih, ki so tako osvetljeni, da je ogražanje varnosti izključeno.

Člen 50.

Signali.

Zvočni signali s trobljo ali zvočnim aparatom, ki so pridržani samo za motorna vozila, se morajo dajati, kadar je treba koga neposredno opozoriti, ali kjer bi radi nepreglednosti pota mogla pretiti nevarnost. Zlasti se mora dati signal pred nepreglednimi križišči, ovinki, pred vrhom klanca, pred prehitevanjem, po potrebi pred srečanjem, pred obračanjem, pri vožnji nazaj, pešcem, preden se spravi vozilo v tek, pri vožnji iz vež, dvorišč in garaž. V naseljenih krajih se sme dajati signal samo s trobljo.

Vožnja nazaj se označi z enkratnim dolgim in večkratnimi kratkimi signali s trobljo. Signal je treba dajati v naseljenih krajih okrog 25 m pred nevarnostjo. Prepovedana je drugim vozilom uporaba piščalk in siren ter onih posebnih znakov, ki jih uporabljajo gasilni in rešilni avtomobili.

V mestih se s signaliziranjem ne sme delati nepotreben hrup. Ponoči naj se v mestih dajejo zvočni signali le, kolikor je za varnost prometa nujno potrebno. Brezobzirna uporaba signalnih naprav je kazniva.

Člen 51.

Glušnik.

Motorna vozila morajo imeti pravilno glušilno napravo (glušnik). Prepovedano je v naseljenih krajih in ob plašljivi živini voziti z odprtim direktnim izpuhom, povzročati ropot, dim in čezmerni plin ali trositi žarače dele in ostanke goriva. Če se zapazijo defekti, se morajo takoj odstraniti. Motociklistom je še posebej prepovedano povzročati ropot z nenadnim in prekomernim odpiranjem akceleracije in povzročanje plinov s pretiranim mazanjem z oljem.

Člen 52.

Vožnja ob slabem vremenu.

Ob slabem vremenu in po blatnih cestah morajo motorna vozila voziti tako previdno, da ne obrizgajo z blatom in vodo pešcev in zidovja.

Člen 53.

Srečavanje.

Motorna vozila morajo pred srečavanjem zmanjšati brzino in voziti s posebno previdnostjo, zlasti kadar je treba srečati vprežene vozove, živino in kadar so na cesti druge živali.

Pred srečanjem kakršnegakoli vozila ponoči se morajo ugasniti velike luči.

Člen 54.

Prevažanje oseb s tovornimi avtomobili.

Prevažanje oseb s tovornimi avtomobili je v splošnem prepovedano. Dovoljeno je samo izjemno za posebne prilike, a nikdar ne obrtoma in proti plačilu.

Člen 55.

Motorna kolesa.

Motorna kolesa ne smejo voziti po pešpotih, tudi če so izjemno dopuščena za vožnjo z bicikli.

Vozač motornega kolesa brez prikolice mora pri izvozu iz hiš, dvorišč in zemljišč in pri uvozu vanje stopiti z motornega kolesa.

Druga oseba se sme voziti na motornem kolesu brez prikolice le tedaj, če ima motorno kolo zanesljiv drugi sedež, pripravo za držanje in oporo za noge. Otroci pod 14. letom se ne smejo jemati na motorna kolesa razen na prikolico.

Člen 56.

Inozemska motorna vozila.

Za motorna vozila, ki imajo stajališča v inozemstvu, kakor tudi za njihove posestnike in voznike veljajo ob začasnem dohodu v državo tuzemski predpisi samo toliko, kolikor ni z mednarodnimi pogodbami odrejeno kaj drugega.

Člen 57.

Bencinska skladišča.

Bencinska skladišča morajo biti zgrajena po predpisih.

Oddaja tekočega goriva kakor bencina, bencola in drugih mineralnih olj iz vozil na javnih cestah je pre-

povedana. Pri polnjenju bencinskih rezervoarjev se mora ustaviti motor in postopati previdno. Prepovedano je v bližini kaditi ali sicer prižigati ogenj.

B. Avtobusni promet.

Člen 58.

Pojem.

Avtobusi so osebni avtomobili za občno uporabo, ki imajo več ko šest sedežev razen sedeža za šoferja.

Člen 59.

Čakanje na avtobus.

Avtobusi smejo postajati samo na oblastveno ugotovljenih, iz voznih redov razvidnih in ob progi označenih stalnih ali pogojnih postajališčih Občinstvo, ki pričakuje na postajališčih avtobus, mora stati na hodniku ali na skrajnem robu ceste ali v postajni hišici, nikjer pa ne sme ovirati rednega prometa.

Člen 60.

Označba proge.

Ob levi in desni strani mora imeti avtobus napise z označbo začetne in končne postaje in če treba, tudi važnejših vmesnih postaj.

Člen 61.

Omejitev števila potnikov.

V avtobusih se sme prevažati samo ono število potnikov, ki ga je odobrilo oblastvo. Na vidnem mestu mora biti z uradno plombo pritrjena kovinska tablica z nezbrisnim napisom o številu sedežev in morebitnih stojišč.

Kadar je vozilo popolnoma zasedeno, razobesi voznik ali sprevodnik napis »Zasedeno« ter ne dovoli nikomur vstopa.

Prepovedana je tudi vožnja potnikov na ta način, da bi stali na stopnicah avtobusa.

Člen 62.

Vstopanje in izstopanje.

Vstopati in izstopati je dovoljeno samo na postajališčih (čl. 59.).

Vstop in izstop na avtobusih naj bosta na desni strani, in sicer vstop zadaj, izstop pa spredaj (čl. 110.)

Člen 63.

Šofer.

Z avtobusom sme voziti le šofer, ki je vsaj 25 let star in ima vsaj dveletno povoljno prakso po uspešno napravljenem izpitu za vožnjo z avtomobili in je z uspehom naredil poseben izpit za vožnjo z avtobusi (čl. 78. in 81.). Za vožnjo po težavnejših, zlasti po gorskih cestah mora dokazati dveletno prakso v vožnji s težkim avtomobilom. Biti mora duševno in telesno sposoben, trezen in zanesljiv. Duševna in telesna sposobnost se ugotovi z zdravniškim pregledom vsaka 3 leta, odnosno po potrebi na zahtevo banske uprave.

Šofer se ne sme pogovarjati s potniki, ne sme med vožnjo kaditi ali delati, karkoli bi moglo odvracati njegovo pozornost od ceste in vozila.

Prepovedano je, da bi potniki sedali ali se postavljali tako blizu šoferja, da bi ga mogli ovirati pri upravljanju vozila.

Člen 64.

Dolžnosti šoferja in sprevodnika.

Sprevodnik naj bo po možnosti izvežban in upravičen šofer.

Šofer ali vsaj konduktar mora biti na avtobusu, preden začno potniki vstopati ter nikdar ne smeta oba izstopiti, dokler je na avtobusu še kak potnik.

Pred avtobus odpelje, se mora konduktar, in če tega ni, šofer, prepričati ali so vrata dobro zaprta in ali ni kake druge nevarnosti za potnike in ostali promet.

Člen 65.

Prtljaga in pušenje.

Prtljaga na strehi avtobusa ne sme po teži in kakovosti ogražati potnikov in varnosti vožnje. Nedopustno je, postavljati prtljago v bližini vodilnih naprav ali z njo zastavljati vrata in prehode. Prepovedan je prevoz eksplozivnih in lahko upaljivih snovi, n. pr. bencina, pod sedeži. Prepovedano je z avtobusi prevažati tovore in blago, ki ni ročna prtljaga potnikov, izvzemši pošto. Istotako je prepovedano voziti vstran od oblastveno določenih stojišč ali proge radi prevzemanja ali oddaje kakršnekoli prtljage. Pisma in paketi se smejo sprejemati in oddajati samo v službi poštne uprave.

Pušenje v avtobusih je prepovedano.

Člen 66.

Gasilni aparat.

Vsak avtobus mora imeti dva gasilna aparata, katerih sistem in namestitvev predpiše banska uprava. Aparata morata biti učinkovita tudi proti ognju bencina ali olja in vsaj eden na takem mestu, da ga šofer in sprevodnik lahko hitro dosežeta. Šofer in sprevodnik morata biti dobro poučena o uporabi aparatov.

Člen 67.

Odgovornost sprevodnika.

Če je na avtobusu poleg šoferja še sprevodnik, je tudi ta odgovoren za izvrševanje predpisov čl. 61., 62., 64., 65. in 66. tega poglavja.

C. Registriranje in oznamovanje motornih vozil.

Člen 68.

Prijava radi registriranja.

Kdor nabavi motorno vozilo ali ga da v promet po popravilu, ga mora v roku, predpisanem v pripombi 3.

§ 28. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah, t. j. v 15 dneh po nabavi ali po popravilu prijaviteli s predpisanim in točno izpolnjenim obrazcem radi registriranja pristojnemu sreskemu načelstvu, sreski izpostavi, upravi policije, predstojništvu mestne policije in založiti potrebni znesek za stroške evidenčnih tablic.

Člen 69.

Dodelitev in izročitev evidenčnih tablic.

Na pravilno prijavo dodeli oblastvo, navedeno v prejšnjem členu, evidenčno označbo ter obvesti lastnika, kdaj naj pripelje motorno vozilo na označeno mesto, da se na vozilo pritrdijo tablice z uradno plombo. Dokler se ne predloži prometna knjižica po točki 32. čl. 106. taksnega in pristojbinskega pravilnika, se vozilo ne sme registrirati niti izdati evidenčna tablica.

Člen 70.

Letno registriranje.

Pri predpisanem letnem registriranju motornih vozil se postopa smiselno po odredbah prejšnjih členov, samo da ni treba ponovno izpolniti obrazca prijave, nego zadošča kratka prijava z označbo morebitnih med letom nastalih izprememb. Prijava se mora vložiti v roku § 28. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah.

Oblasivo mora motornim vozilom ob letnem registriranju po možnosti dodeliti iste registrske številke, kakor so jih imela v preteklem letu.

Člen 71.

Prijava izprememb.

Vsako izpremembo glede podatkov o motornem vozilu, zlasti pa vsako izpremembo glede lastnika in njegovega bivališča, stajališča motornega vozila in vsako

izpremembo glede šoferja ali njegovega bivališča je treba prijaviti v 8 dneh v čl. 68. označenemu oblastvu.

Ob odsvojitvi je dolžan prijaviti izpremembo lastništva prejšnji kakor tudi novi lastnik. Novemu lastniku se mora izročiti tudi prometna knjižica.

Prodajalec mora prijaviti prodajo v 5 dneh po predpisu 7. opombe § 28. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah.

Člen 72.

Izguba evidenčne tablice.

Kdor izgubi evidenčno tablico, mora prositi za novo in ne sme voziti na javnih cestah, dokler je ne dobi. Če izgubi vozač tablico med vožnjo, mora to javiti najbližji orožniški postaji, v mestih varnostni stražnici, ki izda potrdilo o prijavi. S tem potrdilom in provizorično označbo, ki je v skladu z izgubljeno tablico, se sme pričeta vožnja dokončati. Po dovršeni vožnji mora lastnik naznaniti izgubo pristojnemu oblastvu (čl. 68.), kjer ima vozilo svoje stajališče.

Člen 73.

Izločitev iz prometa in registra. Premestitev stajališča.

Kadar se motorno vozilo na predpisani način izloči iz prometa, se črta v registru motornih vozil. Evidenčne tablice se morajo v tem primeru vrniti oblastvu, ki jih je izdalo.

Če se stajališče motornega vozila trajno premesti v drugo banovino, si je treba oskrbeti evidenčno označbo dotične banovine, prejšnje evidenčne tablice se pa morajo izročiti oblastvu, ki jih je izdalo.

Evidenčne tablice se odvzamejo tudi, kadar se motorno vozilo da pod plombo, vendar se vozilo še dalje vodi v evidenci pod registrsko številko, pod katero je

bilo poslednjič registrirano, s pripombo, da je pod plombo.

Člen 74.

Dolžnost privedi motorno vozilo k pregledu.

Vsak lastnik motornega vozila je dolžan na uradni poziv privedi motorno vozilo k predpisanemu pregledu. Kdor se neopravičeno ne odzove, se kaznuje. Razen tega se sme odrediti prisilna privedba motornega vozila k pregledu.

Č. Dopusčanje vozačev motornih vozil in motornih vozil.

Člen 75.

Pogoji za samostojno vodstvo motornih vozil.

Nihče ne sme samostojno upravljati motornih vozil, ako ni opravil predpisanega izpita ter nima šoferske izkaznice.

Člen 76.

Komisija.

Izpiti vozačev motornih vozil se opravljajo pri komisiji, ki je po predpisih ustanovljena pri kraljevski banski upravi.

Člen 77.

Poslovanje v komisiji.

Komisiji za izpite vozačev motornih vozil (šoferjev) predreduje član, ki je upravni uradnik. Komisija odloča po tajnem posvetovanju z večino glasov ter obvesti o rezultatu izpita bansko upravo, ki izda potrebne upravne akte in izpričevalo.

Člen 78.

Izpit.

Izpiti se ločijo po naslednjih vrstah:

1. za motorna kolesa brez prikolice,

2. za motorna kolesa s prikolico,
3. za avtomobile,
4. za avtobuse in avtomobile z lastno težo in tovorom nad 3500 kg.

Z uspehom opravljeni izpit za motorna kolesa s prikolico dokazuje tudi usposobljenost za vožnjo z motornimi kolesi brez prikolice.

Pri izpitih za avtomobile se ločijo izpiti za poklicne šoferje in izpiti za samovozače. Kdor je opravil izpit za avtomobile, ima tudi usposobljenost za motorna kolesa.

Izpit vozačev motornih vozil sestoji iz teoretičnega in praktičnega dela. V teoretičnem delu mora kandidat dokazati, da pozna tehnični ustroj in delovanje motornega vozila dotične vrste, njegovo pravilno posluževanje in sposobnost za nujna popravila okvar, nastalih med vožnjo.

Poklicni šofer mora v tehničnem oziru dokazati točno znanje o ustroju in delovanju motornih vozil, dočim za samovozača zadošča, da pozna funkcije, namen, upravljanje in vzdrževanje glavnih delov motornih vozil.

Vsak kandidat mora poznati predpise o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih v splošnem in s posebnim ozirom na promet z motornimi vozili.

V praktičnem delu mora s poizkusno vožnjo dokazati zmožnost, da varno in spretno vozi tako v večjem prometu po mestih, kakor tudi na prosti cesti in na terensko težavnejših krajih.

Kdor pri teoretičnem delu izpita ne dokaže zadostnega znanja, se more takoj zavriniti, ne da bi bil dopuščen k poizkusni vožnji.

Člen 79.

Poklicni šofer in samovozač.

Poklicni šofer je oni, ki je kot šofer v službi drugega ali ki s šoferskim poklicem išče zaslužka, dasi je sam lastnik avtomobila, kakor so na pr. prevozniki in lastniki avtobusnih podjetij, ako sami šofirajo. Samo-

vozač je oni, ki vozi s svojim lastnim motornim vozilom, ne da bi s tem iskal zaslužka, kakor tudi oni, ki sicer vozi s tujim motornim vozilom, a mu šoferski posel ni glavni poklic, kakor n. pr. trgovski potnik, ki se z gospodarjevim motornim vozilom vozi po trgovskih poslih.

Člen 80.

Prošnja za pripustitev k izpitu.

Prošnje za pripustitev k izpitu se vlagajo pri tistem sreskem načelstvu (sreski izpostavi, upravi policije, predstojništvu mestne policije), v čigar okolišju ima prošilec stalno bivališče.

V prošnji je treba navesti:

1. Prosilčevo rodbinsko in rojstno ime, poklic in stalno bivališče (popolni naslov).

2. Za kakšno vrsto motornega vozila (motorno kolo brez prikolice, motorno kolo s prikolico, avtomobil, avtobus, avtomobil s težo nad 3500 kg) namerava delati izpit ter ali namerava delati izpit kot poklicni šofer ali kot samovozač (čl. 79.).

3. Tvorniško znamko vozila.

4. Kje se je učil voziti in koliko časa.

Prošnji je treba priložiti:

1. Rojstni list.

2. Domovnico.

3. Zdravniško izpričevalo o popolni telesni in duševni sposobnosti za samostojno vodstvo motornega vozila dotične vrste. Zdravniško izpričevalo ne sme biti starejše ko 6 mesecev.

4. Nравstveno izpričevalo.

5. Prosilčevi dve sliki v vizitnem formatu.

6. Takso za izpit po pravilniku ministrstva za notranje posle z dne 26. septembra 1928., JB. br. 14852.

Oblastvo, imenovano v prvem odstavku, predloži prošnjo po morda potrebni izpopolnitvi s svojim mnenjem banski upravi.

Člen 81.

Kdo se sme pripustiti k izpitu.

K izpitu za samostojno vodstvo motornih vozil se ne smejo pripustiti osebe, ki nimajo v čl. 15. uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, za avtobusne šoferje pa v čl. 63. te naredbe predpisane starosti, dalje osebe, ki so nezanesljive in ki so telesno ali duševno nesposobne za samostojno vodstvo motornih vozil.

Zaradi osebne nezanesljivosti niso sposobni za samostojno vodstvo motornih vozil n. pr. oni, ki so zakrivali težka ali ponovna kazniva dejanja proti osebni varnosti ali varnosti imovine, ki so vdani uživanju alkoholnih pijač ali omamljivih strupov in ki imajo nagnjenje k sirovosti in izgredom.

Telesno nesposobni so, če je po uspehu zdravniškega pregleda upravičeno pričakovanje, da bo od take osebe upravljano vozilo pomenilo ogražanje javnega prometa.

Kot poklicni šoferji se v prvi vrsti pripuščajo osebe, ki dokažejo, da so se izučile mehničnega, elektrotehničnega ali ključavničarskega obrta ali so bile vsaj 6 mesecev zaposlene v mehnični delavnici. O pripustitvi k izpitu odloča banska uprava.

K izpitu za avtobusnega šoferja se sme pripustiti samo oseba, ki izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka čl. 63. te naredbe. Poznati mora posebne predpise o avtobusnem prometu in dokazati zadostno spretnost v upravljanju avtobusa. Praktični del izpita mora delati z avtobusom.

Člen 82.

Dostavitev vozila k izpitu.

Prosilec mora sam preskrbeti motorno vozilo z obratnimi sredstvi ter ga dostaviti na tisto mesto in ob tistem času, ki ga določi vodja komisije.

Člen 83.

Posledice izostanka.

Če se motorno vozilo ali kandidat z vozilom brez opravičbe ne predstavi komisiji ob odrejenem času in kraju, zapade taksa po pravilniku ministrstva za notranje posle z dne 26. septembra 1928., JB. br. 14852, v korist članov komisije.

Isto velja, če dostavljeno vozilo ni v takem stanju, da bi se mogel opraviti izpit.

Člen 84.

Izpričevalo.

O opravljenem izpitu izda banska uprava na osnovi izdanega mnenja komisije izpričevalo po obrazcu II. Klasifikacija se glasi: »sposoben« ali »nesposoben«. V izpričevalu se označi, za kakšno vrsto motornih vozil je bil opravljen izpit in ali je bil izpit opravljen za poklicnega šoferja ali za samovozača (čl. 79.).

Člen 85.

Ponavljjanje izpita.

Kandidatu, ki ni dokazal sposobnosti za samostojno vodstvo motornega vozila, določi komisija rok za ponavljanje izpita.

Pred 6 tedni po prvem izpitu se prosilec ne sme pripustiti k ponavljalnemu izpitu. Izpit se sme redoma ponoviti samo pri tisti komisiji, ki je kandidata reprobirala.

Ob ponovni zavrnitvi se izpit ne sme ponavljati, preden pretečejo štirje meseci. Če kandidat tudi tretjič ni opravil izpita, se pet let ne sme več pripustiti k izpitu.

Zoper reprobacijo pri šoferskem izpitu ni priziva.

Člen 86.

Šoferska izkaznica.

Na osnovi izpričevala izda pristojno prvostopno oblastvo (čl. 80.) kraja, kjer prosilec stalno biva, šofersko

izkaznico po obrazcu III., v kateri se mora označiti, za kakšno vrsto motornih vozil velja in ali je njen lastnik poklicni šofer ali samovozač (čl. 79.). Šoferske legitimacije se izdajo v obliki knjižice s fotografijo in nekaj praznimi lističi za službene zabeležbe.

Člen 87.

Odvzem šoferske izkaznice.

Pristojno oblastvo občne uprave prve stopnje (čl. 80.) sme, kadarkoli se pojavijo pomisleki, preizkusiti ali so še dani pogoji za samostojno vodstvo motornih vozil. Posebno sme odrediti ponovno zdravniško preiskavo. Če se izkaže, da že prvotno ni bilo teh pogojev, odvzame oblastvo vozniško izkaznico.

Ako vozač zagreši kaznivo dejanje, ki dokazuje njegovo nezanesljivost za samostojno vodstvo motornih vozil (čl. 81.), ga mora pristojno prvostopno oblastvo njegovega bivališča pismeno posvariti.

Isto oblastvo mu sme ob ponovnem opominu, ali tudi brez opomina odvzeti šofersko izkaznico, če se izkaže, da ni več sposoben za vodstvo motornih vozil bodisi radi kaznivih dejanj bodisi radi nedostajanja moralične, fizične ali duševne sposobnosti.

Šoferska izkaznica se sme odvzeti za omejeno dobo ali za vedno. Predpisati se tudi more, da je za zopetno pridobitev izkaznice potreben ponovni izpit.

Člen 88.

Avtoizvoščki.

Šoferji za poklicno izvrševanje prevažanja oseb (avtoizvoščki) morajo imeti vsaj dveletno prakso po uspešno opravljenem izpitu. Ta činjenica se mora posvedočiti v šoferski izkaznici.

Člen 89.

Dopušcanje motornih vozil za javni promet.

Motorna vozila, ki ne ustrezajo predpisom uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih ter pred-

pisom mednarodne konvencije za avtomobilski promet in te naredbe (čl. 46.), ali ki niso v brezhibnem stanju in jih zbog tega pristojna komisija ni odobrila, se ne smejo dopustiti za javni promet. Komisiji se mora predstaviti tudi vsako motorno vozilo, ki je bilo že pregledano, a je bistveno predelano. Vsa motorna vozila morajo biti pregledana vsako leto. Avtomobili, ki služijo obrtnemu prevažanju oseb, se morajo pregledati dvakrat na leto, in sicer meseca januarja ali februarja ter v mesecu juliju ali avgustu. Ti predpisi ne veljajo za inozemska vozila, če imajo lastniki dokument, predpisan v mednarodni avtomobilski konvenciji.

Člen 90.

Prošnja za pregled motornega vozila.

Prošnje za pregled novih ali popravljenih motornih vozil se vlagajo pri banski upravi, iz področja bivšega okrožnega inspektorata v Mariboru pa pri predstojništvu mestne policije v Mariboru. Prošnja mora vsebovati:

- I. Rodbinsko in rojstno ime ter bivališče prosilca.
- II. Graditeljevo ime (tvorniška znamka).
- III. Tehnični opis vozila, in sicer:

1. označbo o tipu ali modelu vozila;
2. številko motorja;
3. številko šasije (voza);
4. splošni opis vozila (osebni ali tovorni avtomobil, karoserija, motorno kolo s prikolico ali brez prikolice), število sedežev in stojišč, najvišja dopustna obtežitev;
5. vrsta motorja:
 - a) število in ureditev cilindrov, dvig v mm, premer v mm, in vsebina cilindrov,
 - b) delazmožnost (učinek v konjskih silah na zavori);
6. vžigalna naprava (baterijsko vžiganje, magnetnik);
7. hladilna naprava;
8. opis prenosa sile in sicer:

- a) pogon zadnjih koles, (kardan, diferencial, veriga-veriga, jermen),
 - b) sklopka,
 - c) menjalnik hitrosti (brzine naprej, brzina nazaj);
 - č) ustroj krmila prednjih koles;
9. zavore;
10. razsvetljevalne in signalne naprave;
11. dimenzije:
- a) medosje (razdalja od sprednje do zadnje osi v mm),
 - b) kolotek v mm,
 - c) dolžina vozila v mm,
 - č) širina vozila v mm,
 - d) višina vozila v mm;
12. teža in nosilnost vozila;
13. kolesa in obroči;
14. pri avtobusih: nosilnost in teža šasije in nosilnost strehe.

Člen 91.

Prometno dovoljenje.

Komisija sestavi zapisnik, ki vsebuje vse proverjene podatke iz čl. 90. te uredbe radi izdaje prometnega dovoljenja (prometne knjižice). More tudi zavrniti motorno vozilo ali zahtevati potrebna popravila.

Člen 92.

Odprava nedostatkov.

Motorno vozilo, ki je bilo zavrnjeno, se ne sme uporabljati v javnem prometu. Tudi kadar se zahtevajo popravila naprav, od katerih je odvisna varnost vožnje, more oblastvo prepovedati uporabo vozila v javnem prometu, dokler nedostatki niso odpravljeni in dotlej zadržati prometne tablice. Za odpravo nedostatkov se odredi rok, lastnik pa je dolžan javiti, ali je popravilo izvršil v tem roku. Oblastvo se o izvršitvi uveri s ponovnim

komisijskim pregledom ali na drug zadosten način. Šele potem ko ugotovi, da je vozilo v redu, vrne prometne tablice, ako so bile zadržane.

D. Šoferske šole.

Člen 93.

Ustanovitev šoferskih šol.

Za ustanovitev zasebnih šoferskih šol in za izvrševanje pouka na njih je potrebno dovoljenje banske uprave.

Dovoljenje se sme izdati samo zanesljivim osebam, ki imajo jugoslovansko državljanstvo, živijo v urejenih premoženjskih razmerah, imajo za pouk potrebne prostore in učila, zlasti primerna motorna vozila in so ali sami usposobljeni za izvrševanje tega poklica, ali imajo zanesljivega namestnika kot voditelja šole, ki mora tudi biti jugoslovanski državljan.

Lastnik šoferske šole ali njegov namestnik mora imeti že vsaj tri leta šofersko izkaznico za ono vrsto motornih vozil, za katero naj poučuje. Dokazati mora, da je v tem času brez pomembnih nedostatkov vozil s to vrsto motornih vozil in da je pridobil v tem poklicu večjo spretnost in izkušnost. Poleg tega mora dokazati, da ima potrebno izobrazbo. Zadošča posebno, ako je absolviral tehniško fakulteto ali višji oddelek strojnega ali elektrotehničnega oddelka srednje tehnične šole.

O strokovni sposobnosti se mora banska uprava uveriti z izpitom pred komisijo, ki jo sestavi za vsak primer posebej.

Člen 94.

Krajevna potreba.

Dovoljenje se odreče, če za ustanovitev šoferske šole v označenem kraju ni potrebe.

Člen 95.

Označba šoferske šole.

Dovoljenje se izda na določeno označbo podjetja, iz katere se mora videti njegov zasebni značaj. Označba mora imeti pri posameznih osebah njeno rodbinsko in rojstno ime, pri protokoliranih tvrdkah pa označbo tvrdke. Dostavek posebne označbe je vezan na izrečno dovoljenje.

Člen 96.

Učila.

Podjetje mora imeti zadostna učila za teoretični in praktični pouk, zlasti za pouk v vožnji. Učila morajo vedno ustrezati stanju tehnike. Vozila nenavadne vrste ali take vrste, ki se ne uporablja več, so nedopustna.

Člen 97.

Pouk.

Pouk se mora vršiti v takem obsegu in na način, da se more učenec teoretski in praktično pripraviti za šoferski izpit. Učenec mora prevoziti vsaj 200 km in to v različnem terenu zunaj naseljenih krajev in deloma v naseljenih krajih. Za pouk se ne smejo sprejemati osebe, ako nimajo za vozača motornih vozil dotične vrste predpisane starosti ter v čl. 81. te naredbe označene npravstvene in zdravstvene sposobnosti. V dokaz temu mora lastnik ob sprejemu zahtevati od učenca rojstni ali krstni list, npravstveno izpričevalo in zdravniško izpričevalo.

Člen 98.

Nadzorstvo.

Šoferske šole so pod nadzorstvom banske uprave, ki se more po svojih organih ali organih podrejenih oblastev uveriti, kadar smatra za potrebno, kako uspeva zavod, kdo poučuje in kako, ter kakšni so prostori, učila

in učni pogoji. Od banske uprave odobreni učni pogoji in besedilo členov 96., 97. in 98. te naredbe morajo biti v učilnici pritrjeni na vidnem mestu.

VI.

Ostali promet.

Člen 99.

Kolesa (bicikli).

Za vožnjo s kolesi (bicikli) veljajo smiselno predpisi II. poglavja te naredbe, posebno predpisi členov 11., 13., 14., 15., 16., 17., 25., 26., 27., 28., 29. in 30. ter predpisi oddelka B. iz IV. poglavja. Kolesarji morajo voziti ob desnem robu vozišča.

Člen 100.

Oprema kolesa.

Vsako kolo mora imeti razen zvonca ali kraguljca po čl. 28. ministrske uredbe in predpisane luči tudi dobro zavoro.

Člen 101.

Posebni predpisi za vožnjo s kolesom.

S kolesom se smejo voziti oni, ki so zadostno izvežbani. Dajanje znakov z zvoncem se mora takoj ustaviti, če se plaši živina. Na križiščih mora kolesar označiti smer vožnje z roko. Prepovedano je voziti s kolesom skozi veže ali ozke prehode. Pri izvozu iz hiš, dvorišč ali z zemljišč mora kolesar stopiti s kolesa.

Vožnja več oseb na enem kolesu je prepovedana, ako ni kolo izdelano za dve ali več oseb. Posebno je prepovedano jemati na kolesa otroke.

Na kolo se smejo vzeti le manjši tovari, ki vozača ne ovirajo pri varnem upravljanju kolesa in ne ogražajo osebne ali imovinske varnosti. Prepovedana je vožnja s

prostimi rokami, vzdigovanje nog od pedalov ali obešanje in privezovanje na druga vozila.

Po hodnikih in pešpotih ob javnih cestah je kolesarjenje prepovedano, razen če to dovoli pristojno oblastvo (čl. 11.). Dovoljenje se sme izdati le za hodnike in pešpote z neznatnim osebnim prometom in le za hodnike in pešpote, ki niso omejeni z robniki. Kolesar na hodniku ali pešpotu ne sme prekoračiti brzine 8 km na uro. Kjer je izjemno dovoljeno kolesarjenje po pešpotih, se morajo kolesarji umikati pešcem.

Člen 102.

Pešci.

Kjer so ob cestah hodniki ali pešpoti, pešci ne smejo hoditi po vozišču, razen kadar prekoračijo cesto.

Drugod morajo hoditi ob robu ceste, in sicer po pravilu na desni strani. Na vozišču se morajo umikati vozilom. Cesta se sme prekoračiti le s potrebno previdnostjo.

Otroci, ki še ne obiskujejo šole, se ne smejo puščati brez nadzorstva na cesto. Odgovorni so starši in reditelji. Šolske otroke naj poučujeta dom in šola o kretanju na javnih cestah.

Člen 103.

Sankanje, drsanje, smučanje.

Sankanje in drsanje na javnih cestah je prepovedano. Smučanje na javnih cestah je dovoljeno, ako ne ovira prometa in ako s tem ni ogrožena osebna ali imovinska varnost. Ceste se s smučmi ne smejo križati v zaletu, ampak samo v koraku.

Člen 104.

Sani.

Pri saneh mora imeti vprega zvonček ali kraguljček.

To velja tudi pri rabi voz na zasneženi cesti. Sani se smejo uporabljati le tedaj, kadar je cesta pokrita z neprekinjeno snežno ali ledeno plastjo.

VII.

Kazni in postopek.

Člen 105.

Kazni.

Kolikor ne spadajo kazniva dejanja ali opustitve iz te naredbe pod strožje odredbe kazenskega zakonika ali ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, ali drugih zakonov, se kaznujejo po čl. 69. zakona o notranji upravi z denarno kaznijo od 10 do 1000 Din, ob neplačilu denarne kazni v odrejenem roku pa z zaporom 1 do 20 dni. Istotako se kaznujejo tudi prekrški naredbe ministrstva notranjih poslov o registriranju in oznamenovanju motornih vozil z dne 9. novembra 1927., »Uradni list« št. 479/121—1927.

Kaznivo je vsako dejanje ali opustitev, ki nasprotuje izrečnim prepovedim ali zapovedim te naredbe, kršitev predpisov, izraženih v obliki navodil, pa tedaj, če je zagrešena kljub izrečni prepovedi ali zapovedi pristojnih oblastev ali organov.

Člen 106.

Postopek.

Prestopke po uredbi o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, po zakonu o izpremembah in dopolnitvah navedene uredbe in te naredbe preiskuje in izreka kazni pristojno občeupravno, odnosno policijsko oblastvo prve stopnje po službeni dolžnosti bodisi na prijavo organov javne varnosti ali organov cestne uprave ali privatnih oseb.

V kazenski razsodbi se izreče s pozivom na čl. 37. poprej navedene ministrske uredbe tudi povračilo povzročene škode, kakor jo ugotove za državne in bano-vinske ter dovozne ceste k železniškim postajam pristojni cestni nadzorniki, za občinske ceste pa dva zaprisežena izvedenca.

Člen 107.

Odprava nedostatkov.

Glede nedostatkov na javnih cestah, za katere je po §§ 1. in 5. zakona o izpremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti javnih cest odrejeno, da se odstranijo prisilno s kaznijo, pristojna oblastva ne izdajajo odločb glede odstranitve nedostatkov ali poprave poškodovane ceste, marveč postopajo izključno le po navedenih predpisih.

VIII.

Končne in prehodne odredbe.

Člen 108.

Razveljavljeni predpisi.

S to naredbo se razveljavljajo in nadomeščajo:

Razglas velikega župana ljubljanske oblasti, s katerim se uvaja obvezno zaznamenovanje vozil za prevažanje tovorov z dne 29. maja 1926., »Uradni list« števil. 234/52, izvršilna naredba velikih županov ljubljanske in mariborske oblasti o registriranju in oznamovanju motornih vozil v prometu, »Uradni list« števil. 510/129—1927., izvršilna uredba bana Dravske banovine o dopuščanju motornih vozil in šoferjev, »Uradni list« št. 48/13—1929., naredba bana Dravske banovine o postopanju vozačev motornih vozil pri vožnji čez železniške prelaze v nivoju z dne 9. februarja 1932., »Službeni list« števil. 158/12—32, in razglas banske uprave o avtobusnem prometu z dne 28. decembra 1931., »Službeni list« števil. 126/9—1932.

Člen 109.

Troblje.

V roku enega leta izza dne, ko dobi ta naredba obvezno moč, morajo imeti vsa motorna vozila za dajanje

zvočnih signalov v mestih in drugih naseljenih krajih enotno uglašene troblje s prijetnim in nizkim glasom. Zvok ne sme biti hipen in odsekan, temveč naraščajoč in pojemajoč. Enotno tipo predpiše banska uprava po za-
slšanju strokovnjakov.

Člen 110.

Avtobusi.

Avtobusi, ki niso zgrajeni po predpisu čl. 62. te nare-
dbe, t. j. oni, ki nimajo vhoda zadaj in izhoda spredaj,
smejo biti v prometu samo do konca leta 1935.

V čl. 66. predpisani gasilni aparati se morajo naba-
viti vsaj v šestih mesecih, ko dobi ta naredba obvezno
moč.

Člen 111.

Šoferji za avtobuse in težke avtomobile.

Po preteku enega leta izza dne, ko dobi ta naredba
obvezno moč, ne sme nihče več voziti z avtobusi, ako
nima v čl. 63. predpisane kvalifikacije in v čl. 78. in 81.
predpisanega posebnega izpita za upravljanje avtobusov.
Isti rok velja tudi za izpit za vožnjo z avtomobili s težo
nad 3500 kg.

Člen 112.

Šoferske izkaznice.

Dosedanje šoferske izkaznice se morajo zamenjati za
nove po obrazcu III. te naredbе v enem letu od dne, ko
dobi naredba obvezno moč.

Člen 113.

Šoferske šole.

Čl. 93. in 94. te naredbе se ne uporabita na šofer-
ske šole, ki so bile odobrene prej, ko je dobila naredba
obvezno moč.

Člen 114.

Veljavnost naredbe.

Ta naredba dobi obvezno moč 30. dan po razglasitvi v »Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske banovine«.

V Ljubljani, dne 30. maja 1933.

Ban:

dr. Drago Marušič s. r.

Obrazec I.

Sresko načelstvo v

Sreska izpostava v Škofji Loki.

Mestno načelstvo v

Štev.

Uporabno dovoljenje

po čl. 24. uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, »Uradni list« z dne 25. junija 1929. št. 273/64.

Gospodu,
bivajočemu v, občina,
srez, se dovoljuje, da sme uporabljati
v javnem prometu vozilo:*

V

Dne

L. S.

podpis

Opomba:

* Tu se vozilo na kratko opiše, n. pr. običajni enovprežni ali dvovprežni tovorni voz za prevažanje lesa ali s trugo ali s platojem itd.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani.

II. No. 193.....

Izpričevalo o izpitu za samostojno vodstvo motornih vozil.

Gospod,
 bivajoč v,
 rojen dne leta v,
, pristojen v občino,
 srez, je dne 193.....
 kot poklicni nepoklicni vozač z avtomobilom (s težo nad 3500 kg) avtobusom motornim kolesom brez prikolice s prikolico tovarniške znamke
 z uspehom napravil izpit in s tem dokazal usposobljenost za samostojno vodstvo avtomobilov (s težo nad 3500 kg) avtobusov motornih koles brez prikolice s prikolico z eksplozijskim motorjem v smislu pravilnika ministrstva za notranje posle z dne 26. septembra 1928., J. B. br. 14852, »Uradni list« z dne 25. oktobra 1928, števil. 336/100, in V. poglavja oddelka Č. naredbe bana Dravske banovine o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z dne 30. maja 1933., II. No. 9720/1, »Službeni list« števil. 306/48. iz leta 1933.

Ljubljana, dne 193.....

Podpis.

(M. P.)

Opomba:

Samostojno vodstvo motornih vozil je dovoljeno samo na podlagi šoferske izkaznice, ki jo izda pristojno sresko načelstvo, uprava policije, predstojništvo mestne policije, sreska izpostava.

Oblastvo:

Šoferska izkaznica.

Gospodu,
 rojenemu dne leta
 v in stanujočemu v
, se na osnovi čl. 15. uredbe o za-
 štiti javnih cest in varnosti prometa na njih, »Uradni list«
 štev. 273/64—1929., potem ko je dne 193.....
 z uspehom napravil izpit za upravljanje avtomobila (s
 težo nad 3500 kg) avtobusa motornega kolesa brez pri-
 kolice s prikolico, dovoljuje, da kot poklicni šofer samo-
 vozač sme samostojno voditi avtomobile (s težo nad
 3500 kg) avtobuse motorna kolesa brez prikolice s pri-
 kolico.

V, dne 193.....

Podpis stranke:

Podpis.

(M. P.)

9.

II. No. 9720/1.

Naredba

бана Dravske banovine o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, o miru in snagi, za področja uprave policije v Ljubljani, predstojništev mestne policije v Mariboru in v Celju in mestne občine v Ptujju.*

(Mestni cestni red.)

Na osnovi čl. 66. in 67. zakona o notranji upravi predpisujem, da razen naredbe bana Dravske banovine o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z dne 30. maja 1933., II. No. 9720/1, »Službeni list« z dne 14. junija 1933., št. 306/48 iz leta 1933., velja za področje uprave policije v Ljubljani, predstojništev mestne policije v Mariboru in v Celju in mestne občine Ptuj še tale naredba:

I.

Občne odredbe.

§ 1.

Splošno navodilo.

Vsakdo je dolžan biti na javnih cestah, ulicah in trgih obziren, previden in tako pozoren, da se v cestnem prometu vzdržita red in varnost in da se promet neovirano razvija. Promet naj se vrši mirno brez nepotrebnega hrupa in ropota ter tako, da se ne ograža zdravstvo.

* Objavljena v »Službenem listu« z dne 14. junija 1933., št. 307/48.

§ 2.

Prometni stražniki.

Cestni promet nadzorujejo policijski stražniki. Na cestnih križiščih z močnim prometom in na drugih za promet nevarnih točkah skrbe za varnost in neovirani razvoj prometa za to posebej odrejeni prometni policijski stražniki.

Njihova dolžnost je, da nadzorujejo pravilnost vožnje in da na znamenje vozačev o smeri vožnje pokažejo, ali je cesta v označeni smeri prosta ali ne. Znamenje za prosto cesto je energičen zamah z roko v smeri vožnje. Ako cesta ni prosta, stražnik dvigne roko. Stražnik se mora vedno zavedati, da dá pravilno znamenje upošteva predpise o prednosti (čl. 25. v uvodu navedene banove naredbe). Nadzorovati mora tudi promet pešcev v okolici svoje službene postojanke, in preprečiti, da bi pešci na križišču prekoračili cesto ali postajali v okolici križišča.

Stražnikovim navodilom se mora vsakdo pokoriti. To velja tudi za vozače vozov cestne električne železnice.

Prometni stražniki, ki vrše službo na cestnih križiščih, morajo stati v sredi križišča. Njim kakor tudi drugim za varstvo prometa na određeno cestno mesto postavljenim policijskim stražnikom se mora vsakdo umakniti.

Prometna znamenja stražnikov, dana vozilom, morajo upoštevati tudi pešci.

§ 3.

Prometne prepovedi in omejitve.

Uprava policije v Ljubljani, predstojništvu mestne policije v Mariboru in v Celju ter mestno načelstvo v Ptujju se pooblašajo, da po zaslišanju mestnega načelstva, odnosno pristojnega sreskega načelstva iz varnostnih in prometnih ozirov popolnoma prepovedo ali omeje vozni promet za posamezne ceste, ulice in trge, da na posameznih mestih na poseben način uredijo promet in da

odrede stojišča za avtobuse in izvoščke ter prostore za parkiranje. Take prepovedi, omejitve ali ureditve se pa smejo predpisati za državne ali banovinske ceste samo z odobrenjem banske uprave.

Prepovedi, omejitve in ureditve morejo biti trajne ali začasne, kakor pri cestnih gradbah ali ob elementarnih nesrečah. Veljati morejo za vsa vozila ali samo za neko vrsto (tovorni vozovi, težki avtomobili) ali samo za neko smer.

Če je potrebno, se mora v takih primerih promet napeljati na druge ceste ali drugače poskrbeti za vzdrževanje prometa.

Prometne prepovedi in omejitve se morajo označiti s predpisanimi prometnimi znaki, ki jih postavijo pristojne občine ali cestne uprave na svoje stroške.

Prepovedi in omejitve ne veljajo v nujnih primerih za gasilne in rešilne vozove.

§ 4.

Varnostni otoki.

Z robniki omejeni varnostni otoki so namenjeni za usmerjanje prometa in za varstvo pešcev ter ne sme nanje zapeljati nobeno vozilo.

Pri varnostnih otokih na križiščih mora vsako vozilo voziti v naravnem podaljšku svoje smeri ali tako kakor kažejo prometni znaki.

§ 5.

Vrstni red vozil.

Kadar določi oblastvo za več proti istemu mestu vozečih vozil vrstni red, ali kadar tak red nastane sam ob sebi, se morajo na novo prihajajoči vozovi pridružiti zadnjemu vozu ter ni dovoljeno izstopati iz reda, vozove prehitevati ali se riniti v vrstni red.

Isto velja tudi za uvrščanje vozil na stojiščih.

§ 6.

Tovori izrednega obsega ali teže.

Tovori izrednega obsega ali teže, ki se ne dado razdeliti, se smejo prevažati po mestu le med 21. uro zvečer in 7. uro zjutraj ali med 14. in 17. uro popoldne. Ako se že vnaprej ve, da bodo ovirali redni promet, se mora prevažanje naznaniti vsaj 24 ur prej upravi policije, predstojništvu mestne policije, v Ptujju mestnemu načelstvu. Glede dovolitve za transport izrednih tovorov velja točka I. navodil kraljevske banske uprave z dne 25. julija 1932., »Službeni list« št. 524/61 iz leta 1932.

II.

Vprežna vozila.

§ 7.

Brzde.

Prepovedano je voziti s konji brez brzde.

§ 8.

Označevanje smeri.

Voznik mora na križiščih označiti smer vožnje z zamahom biča ali z roko. Kadar hoče ustaviti, mora to naznačiti z navpičnim dvigom biča ali roke.

§ 9.

Ropot.

Vozila, ki sama ali katerih tovor pri nagli vožnji delajo hud ropot, morajo voziti počasi.

Železnina, pločevina in drugi slični predmeti, ki pri prevažanju povzročajo izreden ropot, se morajo naložiti

ali zaviti v slamo ali na drug primeren način, da se ropot po možnosti prepreči.

§ 10.

Razsvetljava vozil za prevoz oseb.

Kočije in druga vozila za prevažanje oseb morajo biti v času javne ulične razsvetljave opremljena z dvema gorečima svetilkama. Svetiljke naj bodo pritrjene na sprednjih straneh voza, morajo biti v dobrem stanju in imeti svetlo belo luč.

III.

Motorna vozila.

§ 11.

Znaki za smer na križiščih.

Na križiščih mora voznik motornega vozila označiti smer vožnje posebno tam, kjer je prometni stražnik. Pri odprtih motornih vozilih se smer pokaže z močnim zamahom roke v smer vožnje. Pri zaprtih avtomobilih se smer vožnje označi s trobljo, in sicer: en kratki signal pomeni naravnost, dva na desno in trije na levo. Dopušča se, da se smer nakaže s svetlobnim znakom.

Prihod se označi z enkratnim dolgim signalom.

§ 12.

Zloraba signalnih naprav.

Prepovedano je uporabljati preglasna trobila, posebno ponoči, brez potrebe dajati signale, klicati s trobljo potnike iz hiš ali iz zgornjih nadstropij, ropotati z motorjem in sploh s preglasnimi in nepotrebnimi šumi kaliti mir.

IV.

Električna cestna železnica (tramvaj).

§ 13.

Vožnja in hoja po tramvajski progi.

Kjer je cesta tako zgrajena, da ima električna cestna železnica svojo, od vozišča vidno ločeno progo, te proge ostala vozila ne smejo uporabljati, razen za prehod na mestih, kjer jo križajo ceste.

Kjer je cesta poleg tramvajske proge dovolj široka za pravilno vožnjo (vožnja po desni, pravilno srečavanje in prehitevanje), naj se brez potrebe ne vozi po tramvajski progi.

Vsako vozilo se mora takoj umakniti s tramvajske proge, ko voznik zapazi, da se bliža tramvajski voz.

§ 14.

Umikanje tramvajskim vozovom.

Izjemno je dopuščeno, da se druga vozila umaknejo nasproti prihajajočemu tramvajskemu vozu na levo, če je med njima in desnim cestnim robom premalo prostora. Paziti se pa mora v takem primeru na vozila, ki prihajajo naproti.

§ 15.

Prehitevanje tramvajskih vozov. Vožnja mimo postajališč.

Kjer je med progo cestne električne železnice in desnim robom vozišča v smeri vožnje dovolj prostora za kretanje enega vozila, posebno tam, kjer dvotirna proga pelje po sredi široke ceste, je treba tramvajske vozove izjemno prehitevati na desni strani. Če to ni mogoče, se prehititi na levo, kolikor dopuščajo naproti prihajajoča vozila, sicer se pa mora s prehitevanjem počakati.

Mimo vozov cestne električne železnice, ki stoje na postajališčih, smejo peljati druga vozila na oni strani, kjer ljudje vstopajo in izstopajo, le v koraku in le v taki razdalji, da občinstvo ni ogroženo. Ako se ni mogoče ogniti dovolj vstran, mora vozilo obstati, da vsi potniki vstopijo, izstopijo in odidejo z vozišča.

§ 16.

Prednost tramvajskih vozov.

Vozovi cestne električne železnice imajo na križiščih prednost pred drugimi vozili.

§ 17.

Prekoračenje proge. Čakanje občinstva na postajališčih.

Če se bliža voz električne cestne železnice, ne sme nihče prekoračiti proge.

Občinstvo, ki čaka na postajališčih, mora stati na hodniku ali v postajni hišici, nikjer pa ne sme ovirati rednega prometa.

§ 18.

Dolžnosti tramvajskega osebja proti občinstvu.

Tramvajsko osebje mora biti proti občinstvu vljudno in ustrežljivo in če treba, mora pomagati potnikom pri vstopanju in izstopanju, posebno slabotnim in starim osebam ter invalidom in otrokom.

Skrbeti mora, da se v vozovih ohranita red in snaga.

§ 19.

Vstopanje in izstopanje.

Vstopa in izstopa se samo na postajališčih, in sicer oboje z desne strani v smeri vožnje. Vstopa se zadaj, izstopa spredaj.

Med vožnjo je prepovedano vzpeti se na voz ali skočiti z njega.

§ 20.

Izključitev potnikov od vožnje.

Osebe, ki bi radi kake vidne bolezni ali iz drugih razlogov mogle nadlegovati sopotnike, sme sprevodnik izključiti od vožnje.

Ako potnik kljub opetovanemu pozivu ne uboga, more sprevodnik zahtevati intervencijo varnostnih organov.

§ 21.

Prepoved prenatrpanja vozov. Prtljaga.

Kadar je voz popolnoma zaseden, razobesi sprevodnik napis »Zasedeno« ter ne dovoli nikomur več vstopa. Zlasti ne sme nihče stati na stopnicah voza.

Potniki se ne smejo gnesti na ploščadih, če je v notranjosti voza dovolj prostora.

V vozove cestne železnice se sme jemati le manjša prtljaga, ki ne nadleguje občinstva niti ne ovira občinstva, voznika in sprevodnika pri kretanju. V notranjost voza sme potnik vzeti le manjšo prtljago, ki jo lahko drži v naročju. Večja prtljaga, kakor kovčegi, košare, večji zavoji, se mora odložiti na sprednjem delu voza ob levi strani voznika tako, da je izhod vedno prost.

Ne smejo se vzeti na voz raznesila, predmeti in živali, ki imajo neprijeten duh ali ki bi mogle potnike poškodovati ali pomazati. Ako imajo potniki s seboj smučke, morajo biti na prednjem delu voza in jih držati pokoncu.

Potnikom je prepovedano prijematil naprave za spuščanje toka, za signale in ostale naprave na vozovih.

Sprevodnik je odgovoren za strogo izvajanje teh določil.

§ 22.

Kajenje v tramvaju.

Prepovedano je kaditi v notranjosti tramvajskega voza.

Na prednjem in zadnjem delu voza se sme kaditi le, če ni ta prostor popolnoma zaseden.

V priklopnem vozu je dovoljeno kaditi tudi v notranjosti voza.

§ 23.

Smer vožnje.

Za tramvaj veljajo splošni predpisi glede smeri vožnje, t. j. na dvotirnih progah morajo vozovi voziti po desni strani v smeri vožnje in se morajo na izogibališčih kretati na desno.

§ 24.

Znaki.

Voznik električne cestne železnice je dolžan opozoriti občinstvo na prihod voza najmanj 30 m pred križiščem cest ali pred ovinkom. Opozarjati mora tudi vedno, kadar je na cesti oseba ali stvar, ki ovira prosto vožnjo. Tudi odhod voza mora voznik naznaniti s signalom.

Kjer prehaja dvotirna proga v enotirno in na izogibališčih morata voznik in sprevodnik dobro paziti, da voz ne odpelje prej, nego se sreča z nasproti prihajajočim vozom.

§ 25.

Posebno previdna vožnja.

Tramvajski vozniki morajo posebno previdno voziti na vseh onih mestih, ki so naštetja v čl. 13. naredbe bana Dravske banovine, navedene v uvodu.

Ako voznik opazi, da proga ni prosta, mora že v razdalji 20 m od zapreke zmanjšati brzino in ustaviti voz še pred zapreko.

Vozniki električne cestne železnice se morajo pokoravati odredbam varnostnih organov.

§ 26.

Ustavljanje.

Vozovi cestne električne železnice se smejo ustavljati le na postajališčih. Ne smejo obstati na križiščih in na drugih mestih, kjer bi ovirali promet, razen v primeru preteče nezgode ali neodvrtljive zapreke.

§ 27.

Prekinjanje sprevodov.

Tramvajski vozovi ne smejo prekiniti vojaških čet in cerkvenih sprevodov ob Vstajenju in na Telovo ter sprevodov ob velikih narodnih, društvenih in drugih svečanostih. Potrebne odredbe izda v vsakem primeru policijsko oblastvo prve stopnje.

V.

Kolesa (bicikli) in druga vozila.

§ 28.

Kolesarji.

Na ovinkih in križpotih ter pri prehitevanju mora kolesar paziti na pešce, ježne konje, vprežne in druge živali ter z zvoncem pravočasno opozarjati na svoj prihod.

Na križiščih morajo kolesarji smer vožnje označiti z roko. Ako naj kolesar sreča vprežene vozove ali jahače, je dolžan paziti na živino in se ji izogniti.

Pred izvozom iz hiš ali z zemljišč in pred uvozom vanje mora stopiti s kolesa.

§ 29.

Ročni vozički in samokolnice.

Ročne vozičke in samokolnice je dovoljeno porivati le, ako tovor vozniku ne zapira prostega razgleda. Dru-

gače se smejo taki vozovi le vleči in mora voznik držati oje v rokah. Prepovedano je pri vožnji sedati na ročne vozičke ali puščati, da voz sam teče po strmini.

Vožnja po hodnikih in pešpotih je prepovedana, kjer ni izrečno dovoljena.

Samokolnice ali ročni vozički se morajo ogibati vpreženim vozovom in motornim vozilom.

§ 30.

Otroški in bolniški vozički.

Vožnja z otroškimi in bolniškimi vozički, dalje z otroškimi tricikli je na hodnikih dovoljena, vendar ne sme ovirati prometa pešcev. Prepovedana je zlasti vzporedna vožnja s takimi vozili.

VI.

Pešci.

§ 31.

Smer hoje, križišča in varnostni prehodi.

Za pešce so hodniki in pešpoti. Pešci naj hodijo vedno po desni strani hodnika v smeri hoje in prehitvajo levo, izogibajo se pa na desno.

Na vozišče sme stopiti pešec le, kadar hoče cesto prekoračiti. Pešci za prekoračenje ceste ne smejo uporabljati križišč. Prekoračenje se mora zgoditi vedno naglo, previdno in v najkrajši smeri, t. j. pravokotno na smer ceste.

Na cestah, ki se iztekajo v glavna ali zelo prometna križišča, se prehodni pas za pešce pred križiščem označi z dvema črtama. Način označbe določi in označbo zaščitnega pasu izvrši mestna občina sporazumno z državnim policijskim oblastvom. Kjer je varnostni prehod na ta način označen, pešci ne smejo drugod prekoračiti ceste.

§ 32.

Postajanje na hodnikih in pešpotih.

Postajanje na hodnikih in pešpotih ovira promet. Postajanje v gručah je tam, kjer bi oviralo promet, prepovedano.

Posebno je prepovedano postajati ob izhodih iz cerkev, javnih dvoran, gledališč, kinematografov in sličnih naprav. V vsakem primeru morajo oni, ki stoje na hodnikih ali pešpotih, pustiti drugim toliko prostora, da lahko gredo mimo.

Prepovedana je vzporedna hoja več oseb po hodnikih in pešpotih tako, da se drugim ovira iti mimo.

Postreščki, prevozniki in sploh osebe, ki javno ponujajo svojo službo ali ki javno prodajajo blago, ne smejo postajati ali posedati na hodnikih, pešpotih, prehodih in mostovih, razen na mestih, ki so jim odkazana.

§ 33.

Prenašanje tovorov.

Prepovedano je po hodnikih in drugih za pešce določenih potih prenašati predmete, ki po svoji obliki, velikosti ali drugi lastnosti lahko nadlegujejo ali poškodujejo druge pešce. Osebe, ki take predmete nosijo, morajo hoditi po vozišču na desni strani tik hodnika ali pešpota. Tudi osebe, katerih obleka ali oprema lahko druge po- maže, ne smejo hoditi po hodnikih ali pešpotih.

§ 34.

Sprevodi.

Obhodi, pogrebi in drugi sprevodi ter vojaški od- delki smejo uporabljati hodnike in pešpote le, če je upo- raba vozišča otežkočena.

VII.

Jezdeci.

§ 35.

Jahanje je dovoljeno samo po voziščih.

Jahati neosedlane konje ali konje, ki imajo le uzde in so brez brzd, ni dopuščeno.

Jezdeci smejo voditi le po enega ročnega konja in morajo z njim jahati v koraku. Tudi ročni konj mora imeti uzdo z brzdami.

Hlapci, ki jahajo konje na izprehod, jih ne smejo voditi po živahnih in ozkih ulicah.

VIII.

Živina in druge živali.

§ 36.

Splošni predpisi.

Živino je treba goniti brez vsakega postajanja. Prepovedano je na javni cesti živino privezovati na naslone, ograje ali slično.

Prepovedano je živino goniti po ozkih ulicah in po notranjem mestu razen na posestva ali s posestev, ki so v teh krajih.

V Ptuju odredi mestno načelstvo, po katerih cestah in ulicah je prepovedano goniti živino.

§ 37.

Konji.

Konje je dovoljeno goniti po mestu skupaj največ po dva do tri, ki morajo biti drug k drugemu privezani. Vsaka skupina mora imeti svojega gonjača.

Goniti jih je treba le v koraku in na uzdi. Imeti morajo brzde.

§ 38.

Goveja živina.

Goveja živina se sme po mestu voditi le v skupaj zvezanih parih. Vsak drugi par mora imeti svojega gonjača.

Gonjači smejo biti le zanesljivi in dovolj krepki ljudje.

Bika je dovoljeno po mestu gnati le, ako ima zavezane oči, in ako ga vodita najmanj dva močna človeka na vrvi, ki je privezana na spodnjem delu sprednjih bikovih nog.

§ 39.

Prevažanje živine. Male živali.

Teleta in druga klavna živina se sme prevažati le nezvezana v pripravnih vozilih. Prepovedano je prevažati klavno živino na tak način, da se živina muči.

Svinje in druge živali, kakor koze, ovce, purani, se po notranjem mestu ne smejo voditi, ampak se smejo samo prevažati. To pa ne velja za mesto Ptuj, ako mestno načelstvo ne odredi kaj drugega.

§ 40.

Odgovornost.

Za izpolnjevanje prednjih predpisov tega poglavja so odgovorni gonjači in vozniki kakor tudi oni, po katerih nalogu živino gonijo ali prevažajo.

§ 41.

Psi.

Popadljivi psi morajo nositi nagobčnike, ki naj bodo tako prirejeni, da more pes piti, ne more pa ugrizniti.

Po javnih nasadih se smejo psi voditi le na verižici ali vrvi. Psi se ne smejo jemati na tržišča, v kopališča,

v kavarne, gostilne, brivnice, mesnice, trgovine z živili, druge javne prostore ter v tramvajске vozove.

Prepovedano je pse puščati ponoči na ulici.

Psi, ki imajo navado, da ponoči tulijo, se morajo zapreti v notranjem poslopju.

Ako pes z lajanjem ali tuljenjem trajno kali nočni mir, sme oblastvo odrediti, da se odstrani.

§ 42.

Perutnina.

Petelini, gosi in druga perutnina, ki kali nočni mir, mora biti zaprta v notranjosti poslopja.

IX.

Posebna uporaba javnih cest.

§ 43.

Načelna odredba.

Ceste se smejo uporabljati na tak način, da promet, za katerega so namenjene, ni oviran.

Uporaba cest in zračnega prostora nad njimi za druge namene kakor za promet, je dopustna samo z dovoljenjem oblastva, označenega v navodilih, ki so navedena v § 6. te naredbe, in izdanim sporazumno s pristojnim policijskim, odnosno upravnim oblastvom in to poleg dovoljenja po specialnih zakonitih predpisih.

§ 44.

Primeri posebne uporabe.

Dovoljenje po 2. odst. § 43. je potrebno zlasti:

1. za postavljanje stojnic, kioskov, čakalnic, javnih telefonskih govornic, avtomatov, reklamnih stebrov, bencinskih tankov in postavljanje drogov in mlajev;

2. za izložbene omarice, vetrobrane, solnčne zaslone in strehe, izložbene in reklamne napise, transparentne izveske in svetlobne reklame;

3. za postavljanje vrtičev, miz, klopi, stolov in rastlinskega okrasja pred gostilnami in kavarnami, priprav za pečenje kostanja, postavljanje ročnih vozičkov za prodajo sladoleda, slaščic, klobasic in slično;

4. za snaženje hišne opreme in reklamno razobešanje ali razstavljanje blaga;

5. za odkladanje materiala;

6. za vsakovrstne napeljave pod cesto in nad cesto (kabli, cevi, daljnovodi, telefonske in telegrafske napeljave in slično);

7. za razobešanje visečih izveskov;

8. za stavbne odre.

§ 45.

Pogoji za dovoljenje.

V prejšnjem paragrafu navedena uporaba cest se sme dovoliti le, če s tem ni oviran javni promet, ogrožena javna varnost ali zdravje, zasenčena javna razsvetljava in če se ne kviri estetsko lice okolice. Z njo se ne smeta zapreti luč in zrak za stanovanja in obratne prostore. Dovoljenje velja samo do preklica.

§ 46.

Razobešanje blaga in reklamnih priprav.

Prodajni in drugi predmeti, razstavna okna, izveski in druga reklamna sredstva, ki se razobešajo ali razstavljaajo na poslopja, na vrata, okna, ograje itd., ne smejo do višine 3 m nad hodnikom, pešpotom, cesto ali trgom moletiti več nego 16 cm na te objekte.

Vse to je treba postaviti tako, da ne onesnaži ali poškoduje pešcev in ne plaši vprežne živine. Tudi v višini nad 3 m ne sme moletiti predmet čez hodnik.

Za izjemno prekoračenje navedenih mer je potrebno posebno dovoljenje v § 43., odst. 2., navedenega oblastva.

§ 47.

Solnčni zasloni in strehe.

Solnčni zasloni in strehe se morajo napraviti tako, da so najmanj 2·50 m visoko nad hodnikom. Pri že obstoječih se dopušča višina najmanj 2·20 m nad hodnikom. Ne smejo imeti visečih kril izpod te višine, niti biti z nobeno stvarjo pritrjeni na tla. V nobenem primeru ne smejo segati čez rob hodnika ali pešpota. Ob dežju morajo biti solnčni zasloni in strehe spravljene.

§ 48.

Razsvetljava razstavnih oken.

Svetiljke pri prodajalniških razstavnih oknih morajo biti najmanj 2·50 m nad hodnikom.

Za razsvetljavo razstavnih oken se sme uporabljati samo električna luč.

§ 49.

Vrata in okna v pritličju.

Vrata, okna, žaluzije, zaklopnice itd. v pritličju, ki se odpirajo na cesto, morajo biti vselej tako pritrjene, da ne poškodujejo pešcev ali ovirajo prometa.

Okna, ki niso najmanj 2·20 m nad hodnikom, se ne smejo več napravljati tako, da bi se odpirala na cesto.

Ob dežju morajo biti vsa okna, ki se odpirajo na cesto in niso najmanj 2·50 m nad hodnikom, zaprta.

§ 50.

Gradbe in popravila.

Kdor hoče pri gradbah ali popravilih uporabljati javno cesto za skladanje ali nakladanje gradiva, strojev, orodja in drugih priprav in za postavljanje stavbnih odrov, mora imeti dovoljenje po § 43. te naredbe.

Zavzeti del ceste se mora v času uporabe zagraditi ali vsaj na primeren način označiti s svarili in po noči zadostno razsvetliti.

Svetiljke morajo biti 1 m do 1'60 m nad zemljo in dobro pritrjene. Steklo, obrnjeno po dolžini ceste, mora biti rdeče barve.

Razsvetljava trajaj od mraka do zore. Za predpisano razsvetljava je odgovoren gradbeni vodja.

§ 51.

Viseči stavbni odri.

Viseči stavbni oder se sme napraviti in uporabljati le ob strokovnem nadzorstvu. Vrvi morajo biti konopljene ali žične in se mora njih nosilnost poprej preizkusiti. Dvigalne in spuščalne naprave morajo imeti varnostne zapornice. Zibanje odra naj se po možnosti prepreči. Pri uporabi takih odrov se mora hodnik za promet zapreti, če pa to ni mogoče, prekriti.

§ 52.

Označevanje sveže pobarvanih predmetov.

Sveže pobarvane izložbe, okna, ograje in druge predmete tik ob hodnikih in potih je treba primerno označiti, da se pešci ne umažejo.

§ 53.

Cepljenje in žaganje drv.

Cepljenje drv na javnih cestah je prepovedano. Žaganje drv je dovoljeno le za hišno porabo in le tam, kjer se prehod ne ovira in kjer ni posebno živahnega prometa. To pa velja le za take hiše, ki nimajo pripravnega prostora v drvarnici, na dvorišču ali na vrtu.

Hodnik ali pešpot se ne sme za to nikdar uporabljati. Drva se smejo skladati le tik hodnika ali pešpota v širini, kakor so polena dolga, in morajo biti tako zložena, da se ne morejo podreti. Žaganje in prenašanje drv se mora takoj pričeti, delo nepretrgoma nadaljevati in čimprej dovršiti.

Po dovršenem delu se mora cesta očistiti žaganja in drugih odpadkov. Prepovedano je pri takem opravilu zabijati kole v cesto.

Žago ali stroj je treba postaviti tik ob hodniku, da ne ovirata prometa, in ju takoj po dokončanem delu odstraniti. Žaganje je dovoljeno le pri dnevni svetlobi in tudi poleti ne pred 7. ali po 20. uri.

§ 54.

Razbijanje premoga, žaganje in tesanje lesa.

Razbijanje premoga, žaganje in tesanje stavbnega lesa je na javni cesti prepovedano.

§ 55.

Nakladanje in razkladanje vozov.

Na javni cesti se smejo vozovi nakladati ali razkladati le tedaj, če pri hiši ni primerne dvorišča ali uvoza. Nakladanje ali razkladanje se mora pričeti takoj, ko se pripelje voz, in se mora nadaljevati in dovršiti brez prenehanja z zadostnim številom delovnih sil, potem pa voz takoj odstraniti.

§ 56.

Dovažanje in spravljanje ledu.

Z ledom naloženi vozovi se morajo pri skladanju postavljati zapored in tako, da promet ni oviran.

Razbijanje in spravljanje ledu se mora pričeti takoj, ko se led pripelje in nepretrgoma nadaljevati. Ko se delo konča, je treba prostor osnažiti in posuti s peskom, pepelom ali žaganjem.

Pri prevažanju ledu mora voznik z voza odpadle kose pobrati in jih naložiti nazaj na voz.

§ 57.

Zakrivanje svetiljk in drugega.

Prepovedano je z izveski, žaluzijami in sličnim zakrivati javne svetiljke, hišne številke, ulične napise in vodovodne znake na hišah in ograjah.

§ 58.

Prilepljanje lepakov.

Prilepljanje lepakov in razglasov na javnih cestah je dovoljeno samo na prostorih, ki so za to določeni.

Prepoveduje se pritrjevati lepake na hiše, drevesa, zidovje, ograje, brzojavne in elektrovodne drogove itd.

§ 59.

Razdeljevanje letakov.

Razdeljevanje letakov je dopustno le po predpisih zakona o tisku. Za prenašanje reklamnih napisov izdaja dovoljenje pristojno policijsko oblastvo (v Ptujju mestno načelstvo).

X.

Zaščita javnih cest.

§ 60.

Poškodovanje naprav.

Razen dejanj, ki se kaznujejo po čl. 36. uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, je kaznivo: ugašati svetiljke cestne razsvetljave, laziti preko ograj, ki so postavljene v varstvo javnih potov, spomenikov, nasadov in drugih naprav, samovoljno premeščati, mazati in popisovati ograje, kažipote, ulične tablice, varnostne znake, hišne številke, nasade, klopi in druge

naprave in priprave, ki imajo namen varovati, označevati, vzdrževati in olepševati javne ceste in prostore ali so v občno korist, ter vsako dejanje in vsaka opustitev, s katerima se otežuje ali zapira prost pristop k njim.

§ 61.

Postavljanje predmetov na okna itd.

Predmeti, ki se postavljajo ali obešajo na okna, balkone ali na zidovje, se morajo tako pritrditi, da ne morejo pasti na cesto ali hodnik, kjer bi utegnili ogražati varnost oseb in imovine.

Prepovedano je tudi kakršnekoli predmete metati skozi okno ali čez balkon na cesto ali druge javne prostore.

XI.

Snaga na javnih cestah, ulicah, trgih in nasadih.

§ 62.

Splošna odredba.

Snaženje in škropljenje javnih cest, ulic, potov, prehodov, trgov in nasadov mora opravljati občina. Prehode mora čistiti prav tako, kakor se čistijo hodniki in pešpoti. Hodnike in pešpote mora snažiti in škropiti lastnik, oskrbnik, hišnik, ali najemnik hiše, stavbišča ali drugačnega zemljišča ob vsej dolžini dotičnega posestva, kolikor občina sama ne prevzame te obveznosti ali čiščenja ne uredi drugače.

Kjer občina ne prevzame te obveznosti, uredi način in čas snaženja in škropljenja tako, da delo ne ograža zdravstva, ne nadleguje prebivalstva in je časovno po možnosti v skladu s čiščenjem, ki ga opravlja sama.

§ 63.

Onesnaženje javnih cest.

Prepovedano je vsako onesnaženje javnih cest, ulic, trgov, nasadov itd. Onesnaženje je tudi pisanje in risanje po zidovih, pljuvanje, izlivanje vode, pomij, nesnažne vode in smrdljivih tekočin na cestne jarke in požiralnike, opravljanje potrebe na javni ulici, izkladanje smeti in odpadkov vsake vrste ter puščanje deževnice iz pokvarjenih strešnih žlebov, najsi se to zgodi namenoma ali iz malomarnosti in najsi ima dotična cesta tlak ali ne. Vse strehe na javne ceste morajo imeti dobre žlebove in snežne prestreznike.

Prepovedano je metati na ceste, ulice, trge, hodnike in pešpote ter po nasadih žareče vžigalice, tleče ostanke cigar ali cigaret, papir, kostanj, in kostanjeve luščine, olupke pomaranč, jabolk, odpadke jedil in podobno.

§ 64.

Odlaganje snega, materiala in odpadkov.

Odlagati sneg, led, material, prst, grušč, smeti in odpadke je dovoljeno le na onih prostorih, ki jih je za to določila občina. Prepovedano je metati smeti, kamenje in druge predmete v reke, potoke, njihove pritoke in odtok, razen če občina kje za ta namen odredi posebna mesta.

§ 65.

Pranje in napajanje na javnih vodnjakih.

Na javnih vodnjakih se ne smejo prati in ne izplakovati posoda, perilo, zelenjava ali drugi predmeti. V strugah tekočih vod se sme prati le na onih mestih, ki jih je za to določila občina.

Prav tako je prepovedano na javnih vodnjakih, razen onih na živinskih sejnih, napajati ali umivati živino.

§ 66.

Razobešanje perila in iztepanje stanovanjske opreme.

Na javnih cestah in ulicah, na vratih, oknih in balkonih ob javni cesti je prepovedano razobešati perilo, prezračevati in iztepati posteljno opravo, žimnice, preproge in slično.

Prepovedano je od 20. ure zvečer do 7. ure zjutraj iztepati stanovanjsko opremo, posebno preproge, na krajih in na način, ki moti mir sosesčine.

§ 67.

Razobešanje mesa.

Meso in drugi predmeti, po katerih se lahko občinstvo pomaže, se ne smejo obešati ali izlagati na zid, na vrata in okna proti javni cesti. Meso in mesni izdelki ne smejo viseti zunaj stojnic.

§ 68.

Prevažanje mesa.

Meso mora biti med prevažanjem zavito v snažne bele prte. Mesarjem in njihovim pomočnikom ni dovoljeno sedeti na vozu v umazanih ali krvavih oblekah in predpasnikih. Spremljevalci vozov morajo sedeti na posebnem za to pripravljenem sedežu spredaj ali zadaj, in sicer tako, da se ne dotikajo mesa.

§ 69.

Rušenje zidovja.

Pri rušenju se mora zidovje polivati z vodo, da se prepreči nadležno in zdravju škodljivo prašenje.

Prst, grušč in material pri stavbah je treba nemudoma odstraniti.

§ 70.

Vozila za prevažanje tekočin, prašljivih in smrdljivih predmetov.

Razen predpisa čl. 23. uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih se odreja, da morajo biti vozila za prevažanje tekočin nepropustna, za prevažanje predmetov, ki povzročajo prah, kakor cement, živo apno, premog, lesno oglje, grušč in podobno, tako urejena, da se material ne iztresa ali praši, za prevažanje smrdljivih predmetov, kakor so mesni in mesniški odpadki, pokvarjena živila in slično, pa v zaprtih in znotraj s pločevino obitih koritih (trugah) ali drugih posodah.

Za odvažanje fekalij, gnoja in smeti veljajo predpisi naslednjih paragrafov.

§ 71.

Praznjenje stranišč in greznic.

Greznice in gnojne jame morajo biti dobro pokrite. Čiščenje in praznjenje stranišč in greznic ter odvažanje njihove vsebine, kakor tudi odstranjevanje in odvažanje drugih smrdljivih in ostudnih predmetov je dovoljeno v notranjem delu mesta Ljubljane le od 23. do 4. ure ponoči.

V zunanjem delu okoliša uprave policije v Ljubljani, v okolišu predstojništev mestne policije v Mariboru in v Celju ter v mestni občini Ptuj je dovoljeno črpanje in odvažanje navedenih predmetov s pnevmatičnimi aparati in hermetično zaprtimi specialnimi vozovi s kovinastimi posodami tudi izven navedenega časa.

Če se v teh okoliših ne uporabljajo opisani specialni vozovi, se smejo greznice in stranišča prazniti poleti, t. j. od 1. aprila do 30. septembra, od 20. ure zvečer do 6. ure zjutraj, pozimi pa od 20. ure zvečer do 7. ure zjutraj.

V notranjem delu mesta je dovoljeno odvažati fekalije vobče le s posebnim hermetično zaprtim vozom,

drugod pa morajo biti vozovi in posoda, v katerih se fekalije prevažajo, tudi če se to dela ponoči, nepropustni, zaprti in zunaj očiščeni, da je vsako onesnaženje cest in širjenje smradu izključeno.

Fekalije in drugi odpadki, ki povzročajo smrad, se ne smejo raztresati in razlivati na zemljiščih v notranjem delu mesta, razen kadar se to dovoli ob primernih kvtelah.

§ 72.

Odvažanje gnoja.

V notranjem mestu se sme prevažati gnoj samo z vozovi, ki jih je odobrila za ta namen občina in to le v času, navedenem v 3. odstavku § 71. te naredbe; v zunanjih delih mesta in okoliških krajih pa v pokritih in tako trdnih trugah, da se gnoj ne more raztresati in z njim onesnažiti cesta ali okužiti zrak. V krajih s popolnoma kmečkim značajem se smejo uporabljati običajni vozovi.

§ 73.

Odvažanje smeti in kuhinjskih odpadkov.

Smeti in drugi odpadki naj se v vsakem gospodinjstvu po možnosti upepelijo in upepeljeni oddajo smetarju.

Smeti, pepel in druge suhe odpadke odvažajo v mestu Ljubljani občinski vozovi, ki morajo biti zgrajeni po predpisu § 70. te naredbe. Stranke smejo prinesiti zaboje z odpadki pred hišo šele potem, ko je smetar naznanil prihod. Zaboji se ne smejo postavljati pred dohodom smetarja v veže ali pred hišo.

Kjer še ni urejen ta način odvažanja smeti, mora biti v vsaki hiši dovolj velika in s tesno zapirajočim železnim pokrovom opremljena betonirana greznica, da se v njej smeti odlagajo in po potrebi odvažajo. Pristojna občina odloči, ali se dopušča ta način ali uvede odvažanje po načinu iz prejšnjega odstavka.

§ 74.

Odstranjevanje odpadlih ali izlitih predmetov.

Kdor pri nakladanju ali izkladanju blaga ali materiala, pri odvažanju ali prenašanju itd. onesnaži objekte, navedene v § 62., jih mora takoj očistiti, sicer bi se snaženje odredilo na stroške tistega, ki je to zakrivil.

Isto velja, če kdo te objekte onesnaži s tem, da se posoda razbije ali če posoda pušča.

§ 75.

Kidanje snega in posipanje hodnikov.

Kadarkoli zapade sneg, je dolžan lastnik, oskrbnik, hišnik ali najemnik hiše, stavbišča ali drugih zemljišč ob cesti, skidati sneg s hodnika ali pešpota ob vsej dolžini posestva. Če radi snega polzi, ali kadar se napravi poledica, mora takoj posuti hodnik s peskom, pepelom ali žaganjem. Kadar zapade sneg ali se napravi poledica ponoči, se mora dovršiti snaženje in posipanje vsaj do 7. ure zjutraj.

Pri neprestanem sneženju se mora hodnik ali pešpot osnažiti večkrat na dan in tako posipati, da ni nevarnosti za pešce.

Sneg in led se ne smeta odmetavati v odtočne jarke, tik ob robnike, na rešetke odtočnih kanalov in na tramvajsko progo.

Z dvorišč spravljeni sneg ali led se ne sme odkladati na cesto, temveč ga je treba izvoziti v vodo ali na odkazane prostore. Sneg, ki sam zdrči ali se pomeče s strehe, morajo hišni posestniki ali druge odgovorne osebe nemudoma na svoje stroške zvoziti s ceste. Ob južnem vremenu in vobče, kadar se sneg in led tajata, je treba hodnike in pešpote po potrebi večkrat na dan očistiti luž in blata. Odtočne kanale in kanalske požiralnike mora čistiti občina tako, da odtok vode ni oviran.

Občina sme po brezuspešnem opominu dati izvršiti opuščeno ali nemarno opravljeno delo na stroške odgovorne osebe.

§ 76.

Snaženje oken.

Okna visokih pritličij in gorenjih nadstropij se ne smejo snažiti na način, da bi osebe pri tem delu stale na zunanjem robu okna ali se preveč nagibale skozi okno.

Snažilci morajo biti privezani ali na drug način zavarovani zoper padec.

§ 77.

Snaženje znakov za orientacijo, uličnih in hišnih tablic.

Napisi in znaki, ki služijo za orientacijo občinstva in so pritrjeni na hišah, posebno ulične in hišne tablice, se morajo vzdrževati v dobrem in čistem stanju. Hišni lastnik, oskrbnik, hišnik ali najemnik je odgovoren, da oni, ki je dolžan te napise in znake postaviti in vzdrževati, oskrbuje tudi čiščenje.

XII.

Vzdrževanje reda in miru na javnih cestah in prostorih.

§ 78.

Splošna odredba.

Na cestah, trgih in drugih javnih ali javnosti dostopnih prostorih se morata vzdrževati mir in red. Prepovedano je posebno vsako kaljenje nočnega miru s preglasnim govorjenjem, petjem, razgrajanjem, hrupnimi vožnjami in drugim.

§ 79.

Produkcije in obhodi.

Glasbene produkcije, podoknice itd. na javnih prostorih in trgih se smejo vršiti le z dovoljenjem držav-

nega policijskega oblastva, v Ptujju pa mestnega načelstva in le tako, da ni oviran promet. Isto velja tudi za razne obhode in prireditve na javni cesti, na primer Miklavževe obhode, tombole, predpustne sprevode itd.

§ 80.

Gramofonski in radijski zvočniki, godba in obratovanje v gostilnah itd.

Postavljanje gramofonskih in radijskih zvočnikov ob javnih cestah, ulicah, trgih in drugih javnih prostorih je prepovedano. Če so ti aparati nameščeni na gostilniških ali zasebnih vrtovih in dvoriščih, ne smejo imeti premočnega zvoka, po 22. uri zvečer in pred 7. uro zjutraj se pa tudi tu ne smejo uporabljati.

V posebnih primerih, kakor ob slavnostnih prireditvah, sme dovoliti izjeme v § 79. navedeno oblastvo.

Enako se smejo glasovirji, gramofoni in zvočniki v zasebnih stanovanjih pri odprtih oknih uporabljati samo do 22. ure zvečer in po 7. uri zjutraj.

Prepovedano je petje v gostilnah, kavarnah in sličnih obratovalnicah pri odprtih oknih. Po 22. uri zvečer in pred 7. uro zjutraj se z godbo, petjem ali sicer z obratovanjem v takih obratovalnicah ne sme kaliti javni mir.

§ 81.

Zapiranje prodajalniških zatvorov.

Železne prodajalniške zatvore je treba spuščati tako, da se prepreči ropot, ki bi mogel vznemirjati ljudi in plašiti živino.

§ 82.

Piščalke prodajalcev in smetarjev.

Prodajalci premoga in smetarji smejo uporabljati le piščalke ali znake, ki jih odobri v § 79. navedeno oblastvo.

§ 83.

Dirke.

Dirke z motornimi vozili v okoliših, za katere velja ta naredba, se načelno ne dovoljujejo. Izjemno se morejo dovoliti start ali cilj na cestah na mestni periferiji, ali dirke, ki bi bile posebnega ali mednarodnega pomena.

Prepovedano je uporabljati mestne ulice za vaje v vožnji onim, ki niso še dosti večji, in za nepotrebno ali nagajivo vozarjenje.

§ 84.

Igre.

Prepovedano je na javnih cestah, ulicah, trgih in nasadih lučati kamenje, kepati se s snegom, bítí žogo ali izvajati druge igre. Drugod se igre dopuščajo le na prostorih, kjer se z njimi ne nadleguje prebivalstvo in ne ovira promet.

Prostore, ki naj se redno uporabljajo za igre, odreja občina sporazumno z državnim policijskim oblastvom, odnosno sreskim načelstvom.

§ 85.

Fotografiranje pasantov.

Fotografiranje pasantov na cestah brez njihovega pristanka je prepovedano.

§ 86.

Smučanje.

Smučanje v notranjem mestu je prepovedano.

XIII.

Kazni in pristojnost.

§ 87.

Kazni.

Kolikor kazniva dejanja ali opustitve iz te naredbe ne spadajo pod strožje odredbe kazenskega zakonika ali ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih ali kakega drugega zakona, se kaznujejo po čl. 69. zakona o notranji upravi z denarno kaznijo Din 10.— do Din 1000.—, ob neplačilu denarne kazni v odrejenem roku pa z zaporom od 1 do 20 dni.

Kaznivo je vsako dejanje ali opustitev, ki nasprotuje izrečnim prepovedim ali zapovedim te naredbe, kršitev predpisov, izraženih v obliki navodil, pa le tedaj, če je zagrešena kljub izrečni prepovedi ali zapovedi pristojnih oblastev ali organov.

§ 88.

Pristojnost.

Za preiskovanje in kaznovanje prekrškov te naredbe so pristojni uprava policije v Ljubljani, predstojništvo mestne policije v Mariboru in v Celju in mestno načelstvo v Ptuj. Sresko načelstvo v Ljubljani je pristojno za kaznovanje prekrškov iz poglavja IV., kolikor bi bili storjeni v srezu zunaj okoliša uprave policije v Ljubljani.

XIV.

Končne in prehodne odredbe.

§ 89.

Notranje mesto.

Za notranje mesto v smislu te naredbe velja:

1. V Ljubljani vse mesto znotraj črte: Bleiweisova cesta—Rimska cesta—del Emonske ceste—Cojzova cesta

—Šentjakijski most—Trubarjeva ulica—Sv. Jakoba trg—del Rožne ulice—del Florijanske ulice—Stari trg—Mestni trg—Pred Škofijo—Krekov trg—Poljanska cesta—Ambrožev trg—Šentpeterski most—del Škofje ulice—del Sv. Petra ceste—Jegličeva cesta—Masarykova cesta, ter vse hiše in druge zgradbe ob zunanjem robu komunikacij, ki jo obdajajo.

2. V Mariboru mesto, ki ga obkrožajo:

Železniška proga od glavnega do koroškega kolodvora—Smoletova ulica—Drava—Strma ulica—Vrtna ulica—Gospodarska cesta—Strosmajerjeva—Korošče—Maistrova—in Kopitarjeva ulica. Kolikor tvorijo to črto ceste in ulice, spadajo v notranje mesto tudi vse hiše in druge zgradbe ob njihovem zunanjem robu.

3. V Celju mesto, ki ga obkrožajo: Savinja, Sušnica, del Jurčičeve ulice, Gregorčičeva ulica, Levstikova ulica, Koprivnica do izliva v Voglajno in Voglajna do izliva v Savinjo. Kolikor tvorijo to črto ceste in ulice, spadajo k notranjemu mestu tudi vse hiše in zgradbe ob njihovem zunanjem robu.

4. V Ptuj vse mesto.

§ 90.

Izjeme za kraje s selskim značajem.

V krajih s selskim značajem se morejo dopuščati olajšave od predpisov te naredbe, posebno od predpisov poglavij VI. (pešci), VIII. (živina in druge živali) in XI. (snaga na javnih cestah, ulicah, trgih in nasadih).

Kadar nastane dvom o uporabi posameznih predpisov za kraje s selskim značajem, odloča pristojno državno policijsko oblastvo po zaslišanju pristojne občine.

§ 91.

Električna cestna železnica.

Predpisi IV. poglavja veljajo tudi za občino Št. Vid nad Ljubljano. Njihova veljavnost se avtomatično razširi

na vse kraje, kjer bi se v bodoče zgradila cestna električna železnica.

Za cestno električno železnico veljajo poleg predpisov IV. poglavja te naredbe tudi službeni predpisi za osebe, zaposleno pri tramvajskem obratu.

§ 92.

Razveljavljenje dosedanjih predpisov.

S to naredbo so razveljavljeni vsi cestni policijski in čistilni redi za mesta Ljubljano, Maribor, Celje in Ptuj in vsi razglasi in odredbe v predmetih te naredbe.

§ 93.

Veljavnost naredbe.

Naredba dobi obvezno moč 30. dan po objavi v »Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske banovine«.

V Ljubljani, dne 30. maja 1933.

Ban:

dr. Marušič s. r.

10.

Naredba

upravnika policije v Ljubljani o prometnih prepovedih, omejitvah in ureditvah na področju uprave policije v Ljubljani.*

Na osnovi čl. 66. in 67. zakona o notranji upravi predpisujem v smislu § 3. naredbe bana Dravske banovine o zaščiti javnih cest, varnosti prometa na njih, o

* Objavljena v »Služb. listu« z dne 14. junija 1933., št. 308/48.

miru ter snagi za področja uprave policije v Ljubljani, predstojništev mestne policije v Mariboru in v Celju in mestne občine v Ptuju (mestnega cestnega reda) z dne 30. maja 1933., II. No. 9720/1., »Službeni list« št. 307/48 iz l. 1933., s pristankom kraljevske banske uprave Dravske banovine in po zaslišanju mestnega načelstva v Ljubljani, da veljajo na področju uprave policije v Ljubljani do nadaljnjega naslednje prometne prepovedi, omejitve in ureditve:

§ 1.

1. Promet v Tivolskem parku.

V Tivolskem parku je dovoljena vožnja z vsemi vozili in v vseh smereh ter ob vsakem času po cesti od Celovške ceste mimo velesejma in mimo brezovega gozdička do tivolskega gradu in hotela Tivoli; dalje mimo ribnika čez železniški prelaz v Nunsko ulico. Poleg tega je dovoljena kot vozna cesta pot od velesejma proti brezovemu gozdičku, ki se pri mostičku odcepi proti Koslerjevemu zidu in vodi ob njem do hotela Bellevue in po cesti mimo hotela Bellevue proti stari cerkvi v Šiški. Po ostalih cestah in potih v okolišju Tivolskega parka je vozni promet prepovedan.

Tivolski park je ozemlje, ki ga omejujejo: Cesta na Rožnik od železniškega prelaza do mestne meje, mestna meja proti severu do Vodnikove in Celovške ceste, po tej do železnice in železniška proga do Ceste na Rožnik.

2. Promet na ljubljanski grad.

Za vsa vozila je dovoljena vožnja na grad in doli samo po Vozni poti na grad od Karlovškega mostu, pri čemer vozila ne smejo prekoračiti brzine 6 km na uro. Prepovedana je po tej cesti vožnja za preizkušanje motornih in drugih vozil. Ulica na grad od cerkve Sv. Florjana je za motorna vozila prepovedana, za vozila z živalsko vprego pa dovoljena le za neobhodno potrebne vožnje za hiše in druga zemljišča ob tej cesti.

3. Za vozni promet prepovedane ulice.

Vozni promet je prepovedan po naslednjih cestah in ulicah razen za potrebe stanovalcev ob njih:

Židovska ulica, Nunska ulica od Gradišča do Bleiweisove ceste, Ribja ulica, Ključavničarska ulica, Krojaška ulica, Vodna steza, Puharjeva ulica od Gledališke ulice do Tyrševe ceste, dokler ne bo preurejena, Vošnjakova ulica od Bleiweisove ceste do Gosposvetske, Za Čreslom, Strojarska steza in Barvarska steza od Poljanske ceste do Kapiteljske ulice, Medarska ulica in Dvorni nasip od Frančiškanskega mosta do Dvornega trga.

4. V eni smeri dovoljena vožnja.

Samo v eni smeri je dovoljena vožnja v Frančiškanski ulici, in sicer samo v smeri od Tyrševe ceste proti Miklošičevi cesti ter po Gallusovem nabrežju, to pa samo v smeri od Št. Jakobskega mosta do mosta Pod Trančo.

5. Časovna omejitev prometa.

Na Pogačarjevem in Vodnikovem trgu (sadni in zelenjadni trg), po Dolničarjevi ulici, Semeniški ulici in po Nabrežju 20. septembra je prepovedan vozni promet med 7. in 11. uro.

6. Tromostje (Frančiškanski most).

Srednji most je namenjen samo voznemu prometu, stranska mostova pa za pešce.

7. V Šelenburgovi ulici

je prepovedan promet s tovornimi vozili vsake vrste. Izvzeta so tovorna vozila za lokalne potrebe v tej ulici.

Prepovedano je tudi postajanje vozil, razen kolikor je potrebno za vstopanje in izstopanje. Pešcem je prepovedano ovirati promet s postajanjem po hodnikih. To velja posebno za križišče pred poslopjem glavne pošte.

8. Parkiranje avtomobilov.

Parkiranje avtomobilov je dovoljeno v naslednjih ulicah:

Razširjeni del Frančiškanske ulice (za hotel »Union«);

Gledališka ulica ob hišah med Knafljevo ulico in Aleksandrovo cesto (za operno gledališče);

Erjavčeva cesta ob hišah nasproti dramskemu gledališču za to gledališče;

Masarykova cesta pred glavnim kolodvorom na zapadni strani vzhodnega otoka;

Beethovnova ulica med Knafljevo ulico in Aleksandrovo cesto v smeri proti Aleksandrovi cesti;

Cigaletova ulica ob justični palači;

Tabor ob Sokolskem domu;

Simon Gregorčičeva ulica za bansko palačo;

Št. Jakobski trg ob cerkvi nasproti poštne direkcije;

Mestni trg za Robbovim vodnjakom;

Krekov trg ob Fabianovi gostilni;

Ruska ulica;

Pred dolenskim kolodvorom in gorenjskim kolodvorom;

Kongresni trg nasproti restavraciji Zvezda;

Kongresni trg nasproti univerzi ob vremenski hišici;

Lipičeva ulica za bolnico in

Lipov drevored ob velesejmu.

9. Avtobusni promet in stojišča.

Kot postajališča za avtobuse so dovoljene naslednje ulice in trgi:

Tavčarjeva ulica, Gledališka ulica od Puharjeve ulice do Gosposvetske ceste, Krekov trg, Kongresni trg nasproti restavraciji Zvezda, Borštnikov trg, Dolenska cesta pred gostilno Češnovar.

Dovoz na stojišče v Tavčarjevi ulici se vrši iz smeri Ježice po Tyrševi cesti, Trdinovi ulici in Cigaletovi ulici, odvoz po Tavčarjevi ulici in Tyrševi cesti.

Dovoz na stojišče v Gledališki ulici se vrši iz smeri Št. Vida po Celovški cesti, Bleiweisovi cesti in Puharjevi ulici, odvoz po Gledališki ulici in Gosposvetski cesti.

Dovoz na stojišče na Krekovem trgu se vrši iz smeri Dolenjske ceste in Štepanje vasi po Streliški ulici, iz smeri Sv. Križa in Sv. Jakoba po Komenskega ulici, Resljevi cesti in Kopitarjevi ulici. Odvoz se vrši po istih ulicah.

Avtobusom, ki obratujejo na progah med Ljubljano in zunanjimi kraji, je dovoljena vožnja samo do oblastveno ugotovljenih postajališč. Prepovedana jim je pa vsaka vožnja po notranjosti mesta izvzemši za nujna popravila, nabavo goriva in izredne primere, za katere bo uprava policije dajala posebna dovoljenja.

10. Stojišča za izvoščke (avtoizvoščke in fiakarje).

Kot postajališča za izvoščke (avtoizvoščke in fiakarje) so dovoljene naslednje ceste in trgi:

Aleksandrova cesta, zapadno od vhoda v kino »Ideal«, Miklošičeva cesta nasproti hotelu »Union«, Mestni trg pred prodajalno mestne elektrarne, Masarykova cesta na otoku med Kolodvorsko ulico in Miklošičevo cesto, Zaloška cesta pred bolnico, vzhodno od vhoda.

11. Kolesarjenje in vožnja z ročnimi vozički.

Kolesarjenje in vožnja z ročnimi vozički po hodnikih in pešpotih sta na vsem področju uprave policije prepovedana.

12. Gonja živine.

Gonja živine v gručah je dovoljena v smeri proti klavnici in sejmišču samo po naslednjih ulicah:

a) iz smeri Tyrševe ceste:

Pokopališka cesta, Vilharjeva cesta, Šmartinska cesta, Jegličeva cesta, Lipičeva ulica, Vrazov trg, Sv. Petra most, Ambrožev trg, Poljanska cesta;

b) iz smeri Celovške ceste:

Alešovčeva cesta, Černetova ulica, Janševa ulica, Podmilščakova ulica, Kobaridska ulica, Smoletova ulica, Pleteršnikova ulica, Livarska ulica, Pokopališka ulica in dalje kakor pod a);

c) iz smeri Tržaške ceste:

Langusova ulica, Verstovškova ulica, Groharjeva cesta, Dobrilova ulica, Trnovski most, Cerkvena ulica, Trnovski pristan, Prulski most, Prule, Gruberjevo nabrežje, Za gradom, Domobranska cesta, Poljanska cesta;

č) iz smeri Dolenjske ceste:

Karlovški most, Za gradom, Domobranska cesta, Poljanska cesta;

d) iz smeri Štepanje vasi:

Poljanski most, Poljanska cesta;

e) iz smeri Most:

Zaloška cesta, Vodmatski most, Ob Ljubljani, Potočnikova cesta, Poljanska cesta;

f) iz smeri Šmartinske in Savske ceste:

Šmartinska cesta, Jegličeva cesta in dalje kakor pod a);

g) iz smeri Glavnega kolodvora:

Masarykova cesta, Jegličeva cesta in dalje kakor pod a).

13. Tranzitni promet in tranzitni težki promet.

Za tranzitni promet vobče, in posebno za težki tranzitni promet naj se uporabljajo naslednje komunikacije:

Krožna linija:

Bleiweisova cesta—Rimska cesta—del Emonske ceste—Cojzova cesta—Šentjakovski most—Trubarjeva uli-

ca—Sv. Jakoba trg—del Rožne ulice—del Florjanske ulice—Karlovška cesta—Za gradom—Domobranska cesta—del Poljanske ceste—Ambrožev trg—Šentpeterski most—del Fügnerjeve ulice—del Sv. Petra ceste—Jegličeva cesta—Masarykova cesta.

Radialne linije zunaj krožne linije:

a) Celovška cesta, b) del Tyrševe ceste z odcepi, Vodovodna, Linhartova in Vilharjeva cesta, c) Šmartinska cesta, č) Zaloška cesta, d) del Poljanske ceste, most čez Grubarjev prekop in del Hradeckega ceste v pravcu proti Hrušici, e) Dolenjska cesta, f) Ižanska cesta, g) Opekarska cesta—Krakovski pristan—most čez Gradašico—Krakovski nasip, h) Cesta v Mestni log—Karunova ulica—Trnovski most—del Emonske ceste in kot odcep Cesta na Loko, i) Tržaška cesta, j) del Erjavčeve ceste—Cesta v Rožno dolino in kot odcep Cesta na Rožnik.

Komunikacije znotraj krožne linije:

a) Gosposvetska cesta, b) del Tyrševe ceste—Tavčarjeva ulica in Dalmatinova ulica—Komenskega ulica—del Vidovdanske ceste—Tabor—Vrhovčeva ulica, c) Metelkova ulica, č) Pražakova ulica—Slomškova ulica—Tabor—del Fügnerjeve ulice (med Taborom in Sv. Petra cesto), d) Vegova ulica, Kongresni trg—Wolfova ulica—Marijin trg—del Miklošičeve ceste (do Trga Kralja Petra) ter kot odcep del Sv. Petra ceste (do Resljeve ceste), e) Resljeva cesta—Zmajski most—Kopitarjeva ulica—Streliška ulica in Poljanska cesta.

§ 2.

Kolikor kazniva dejanja ali opustitve iz te naredbe ne spadajo pod strožje odredbe kazenskega zakonika ali ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, se kaznujejo po čl. 69. zakona o notranji upravi z denarno kaznijo od 10 do 500 Din, ob neplačilu denarne kazni v odrejenem roku pa z zaporom 1 do 10 dni.

Kršitev predpisov § 1., točka 13., je kazniva, če je zagrešena kljub izrečni prepovedi ali zapovedi uprave policije ali njenih organov.

§ 3.

Naredba dobi obvezno moč 30. dan po objavi v »Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske banovine«.

Ljubljana, dne 31. maja 1933.

Upravnik policije:
Kerševan s. r.

11.

Naredba

predstojnika mestne policije v Mariboru o prometnih prepovedih, omejitvah in ureditvah na področju predstojništva mestne policije v Mariboru.*

Na osnovi čl. 66. in 67. zakona o notranji upravi predpisujem v smislu § 3. naredbe bana Dravske banovine o zaščiti javnih cest, varnosti prometa na njih, o miru ter snagi za področja uprave policije v Ljubljani, predstojništva mestne policije v Mariboru in Celju in mestne občine v Ptujju (mestnega cestnega reda) z dne 30. maja 1933., II. 9720/1., »Službeni list« št. 307/48 iz l. 1933., s pristankom kraljevske banske uprave Dravske banovine in po zaslišanju mestnega načelstva v Mariboru, da veljajo na področju predstojništva mestne policije v Mariboru do nadaljnjega naslednje prometne prepovedi, omejitve in ureditve:

* Objavljena v »Služb. listu« z dne 14. junija 1933., št. 309/48.

§ 1.

1. Promet v mestnem parku.

Dovoljen je samo osebni promet in promet z otroškimi in bolniškimi vozički.

2. Za vozni promet prepovedane ulice.

Vozni promet je prepovedan po naslednjih ulicah:

Gosposka ulica, Slovenska ulica med Gosposko in Gledališko ulico, Ob jarku, Pod rotovžem, Jenkova ulica, Lekarniška ulica, Mesarska ulica, Splavarska ulica, Dravska brv, Livada, Ribiška ulica, Gospojna ulica med Koroško in Slovensko ulico, Tkalska ulica, Volkmerjeva ulica, Minoritska ulica in Ključavničarska ulica. V teh ulicah je dovoljen samo dovoz in odvoz za hiše, ki stoje v teh ulicah in nimajo drugega dovoza in odvoza.

3. V eni smeri dovoljena vožnja.

Samo v eni smeri je dovoljena vožnja v Vetrinjski ulici, in sicer v smeri od Grajskega trga proti Glavnemu trgu.

4. Za avtomobilski in težki tovorni promet prepovedane ulice.

Prepovedan je avtomobilski in težki tovorni promet po Langusovi in Barvarski ulici.

5. Parkiranje avtomobilov.

Parkiranje avtomobilov je dovoljeno na naslednjih javnih prostorih:

Pred kolodvorom:

na Trgu Svobode in na Glavnem trgu, to pa le v okviru, ki ga določi predstojništvo mestne policije sporazumno z mestnim gradbenim uradom in mestnim tržnim nadzorstvom.

6. Tranzitni promet in težki promet.

Za tranzitni promet vobče, posebno za težki promet naj se uporabljajo naslednje komunikacije:

a) Aleksandrova—Kopališka—Tattenbachova—Glavni trg—državni most—Kralja Petra trg—Masarykova—Tržaška, b) Meljska cesta, c) Koroška—Tattenbachova—Plinarniška, č) Strossmajerjeva—Gosposvetska—Vrbanova, d) Ruška cesta in Pobrežka cesta, e) Dvořakova—Valvazorjeva—Frankopanova—Radvanjska—Pohorska, f) Valvazorjeva—Smoletova—Tvorliška, g) Stritarjeva, h) Koroščeva—Maistrova—Kopitarjeva, i) Trg Svobode—Gregorčičeva, j) Betnavska cesta južno od Stritarjeve, k) del Krekove in Trubarjeve med Strossmajerjevo in Koroščevo, l) Prešernova ulica.

7. Stojišče za avtobuse.

Za stojišče avtobusov se določa prostor na Glavnem trgu.

8. Stojišča za izvoščke.

Kot stojišča za fiakarje se določajo prostor pred glavnim kolodvorom, Aleksandrova cesta, Glavni trg pred »Veliko kavarno«, Slomškov trg pred pošto, Vodnikov trg in Kralja Petra trg.

Za stojišče avtotaksijev pa se odredjajo prostor pred glavnim kolodvorom, Trg Svobode, odnosno v nočnem času Kopališka ulica ter Glavni trg pred »Veliko kavarno«.

§ 2.

Kolikor kazniva dejanja ali opustitve iz te naredbe ne spadajo pod strožje odredbe kazenskega zakonika ali ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, se kaznujejo po čl. 69. zakona o notranji upravi z denarno kaznijo od 10 do 500 Din v korist državne blagajne, ob neplačilu denarne kazni v odrejenem roku pa z zaporom 1 do 10 dni.

Kršitev predpisa § 1., točka 6., je kazniva, če je zagrešena kljub izrečni prepovedi ali zapovedi predstojništva mestne policije ali njegovih organov.

§ 3.

Naredba dobi obvezno moč 30. dan po objavi v »Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske banovine«.

Maribor, dne 31. maja 1933.

Predstojnik mestne policije:
dr. Hacin s. r.

12.

Naredba

predstojnika mestne policije v Celju o prometnih prepovedih, omejitvah in ureditvah na področju predstojništva mestne policije v Celju.*

Na osnovi čl. 66. in 67. zakona o notranji upravi predpisujem v smislu § 3. naredbe bana Dravske banovine o zaščiti javnih cest, varnosti prometa na njih, o miru ter snagi za področja uprave policije v Ljubljani, predstojništev mestne policije v Mariboru in v Celju in mestne občine v Ptujju (mestnega cestnega reda) z dne 30. maja 1933., II. No. 9720/1., »Službeni list« št. 307/48 iz l. 1933., s pristankom kraljevske banske uprave

* Objavljena v »Služb. listu« z dne 14. junija 1933., št. 310/48.

Dravske banovine in po zaslišanju mestnega načelstva v Celju, da veljajo na področju predstojništva mestne policije v Celju do nadaljnjega naslednje prometne prepovedi, omejitve in ureditve:

§ 1.

1. Za vozni promet prepovedane ulice: Zagata, ozki del ulice Za kresijo, Ozka ulica, Na okopih, Ključavničarska ulica in Vrtna ulica.

2. V eni smeri dovoljena vožnja: Gubčeva ulica od Krekovega trga v smeri proti Cankarjevi ulici in Gledališka ulica v smeri od Dečkovega trga proti Vodnikovi ulici.

3. Za promet s kakršnimikoli tovornimi vozili, bodisi praznimi ali naloženimi bodisi z živalsko vprego ali motornim pogonom ter avtobusi **prepovedane ceste in ulice:**

Aleksandrova ulica, Gubčeva ulica, Prešernova ulica, Glavni trg, Kralja Petra cesta do Vodnikove ulice, Kočena ulica in Za kresijo. Izvzeta so tovorna vozila za lokalne potrebe v teh ulicah.

4. Prepovedana je vožnja z motornimi kolesi s prikolicami ali brez prikolic na črti: kolodvor, Krekov trg, Aleksandrova ulica, Prešernova ulica ter Slomškov trg, Glavni trg, Kralja Petra cesta do Vodnikove ulice.

5. Parkiranje avtomobilov je dovoljeno na naslednjih javnih prostorih:

Dečkov trg ob Narodnem domu,

Kolenčeva ulica — zapadna stran,

Kralja Petra cesta od izključno hiše št. 39 do Levstikove ulice (gostilna Branibor).

6. Za tranzitni promet, in posebno za tovorni promet iz Ljubljanske ceste, Ipavčeve ulice (Šmartinske ceste), Mariborske ceste, Klavniške ulice (Teharske ceste) in Brega (ceste v Laško) naj se uporabljajo:

Gregorčičeva in Levstikova ulica,
 Vodnikova ulica in Cankarjeva cesta,
 Aškerčeva ulica—Krekov trg,
 Razlagova ulica—Kapucinska ul.—Kapucinski most,
 Dečkov trg—Gosposka ulica—Slomškov trg—Kapucinska ulica—Kapucinski most.

7. Stojišča za avtobuse:

Pred kolodvorom (na levi strani),
 pred gostilno Branibor na Kralja Petra cesti,
 pred gostilno Skoberne na Ljubljanski cesti.

8. Stojišča za izvoščke:

avtotaksi: Krekov trg, ob hotelu Union;
 fiakarji: pred kolodvorom (na desni strani).

§ 2.

Kolikor kazniva dejanja ali opustitve iz te naredbe ne spadajo pod strožje odredbe kazenskega zakonika ali ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, se kaznujejo po čl. 69. zakona o notranji upravi z denarno kaznijo od 10 do 500 Din, ob neplačilu denarne kazni v odrejenem roku pa z zaporom 1 do 10 dni.

Kršitev predpisa § 1., točka 6., je kazniva, če je zagrešena kljub izrečni prepovedi ali zapovedi predstojništva mestne policije ali njegovih organov.

§ 3.

Naredba dobi obvezno moč 30. dan po objavi v »Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske banovine«.

Celje, dne 31. maja 1933.

Predstojnik mestne policije:

Puš s. r.

13.

Naredba**mestnega načelstva v Ptujju o prometnih prepovedih, omejitvah in ureditvah v mestni občini Ptuj.***

Na osnovi čl. 66. in 67. zakona o notranji upravi predpisujem v smislu § 3. naredbe bana Dravske banovine o zaščiti javnih cest, varnosti prometa na njih, o miru ter snagi za področja uprave policije v Ljubljani, predstojništev mestne policije v Mariboru in v Celju in mestne občine v Ptujju (mestnega čestnega reda) z dne 30. maja 1933., II. No. 9720/1., »Službeni list« št. 307/48 iz 1. 1933., s pristankom kraljevske banske uprave Dravske banovine, da veljajo v mestni občini Ptuj do nadaljnjega naslednje prometne prepovedi, ureditve in omejitve.

§ 1.

1. Za motorna vozila sta prepovedani: Vseh svetnikov ulica od lekarne Molitor do gostilne Mahorič in Stara ulica.

2. Vožnja s težkimi tovornimi vozili razen za potrebe dotične ulice je prepovedana po Stari ulici, Vseh svetnikov ulici in Cankarjevi ulici.

3. Za tranzitni promet in tranzitni težki promet naj se uporabljajo naslednje komunikacije:

a) smer Maribor—Ormož in obratno:

Dravski most—Dravska ulica—Vošnjakova ulica—Mestni vrt—Zrinjsko-Frankopanska—Ormoška cesta.

b) smer Maribor—Ljutomer in obratno:

* Objavljena v »Služb. listu« z dne 14. junija 1933., št. 311/48.

Dravski most—Dravska ulica—Vošnjakova ulica—
Minoritski trg—Krempljeva ulica—Florjanski trg—Miklo-
šičeva ulica—Srbski trg—Ljutomerska cesta.

4. Za kolesarje je dovoljena samo pešpot od drav-
skega mosta do Tajčmanovega stolpa, desna pešpot Na
pristanu proti klavnici ter desna pešpot na Ljutomerski
cesti proti Rogoznici.

5. Kot stojišče za avtobuse in izvoščke se smeta
uporabljati le Florjanski in Minoritski trg.

§ 2.

Kolikor kazniva dejanja ali opustitve iz te naredbe
ne spadajo pod strožje odredbe kazenskega zakonika ali
ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti pro-
meta na njih, se kaznujejo po čl. 69. zakona o notranji
upravi z denarno kaznijo od 10 do 500 Din, ob neplačilu
denarne kazni v odrejenem roku pa z zaporom 1 do
10 dni.

Kršitev predpisa § 1., t. 3., je kazniva, če je zagre-
šena kljub izrečni prepovedi ali zapovedi mestnega na-
čelstva ali njegovih organov.

§ 3.

Naredba dobi obvezno moč 30. dan po objavi v
»Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske
banovine«.

Ptuj, dne 31. maja 1933.

Po naročilu mestnega načelnika
magistratni ravnatelj:

Zavadlal s. r.

14.

V. No. 4074/1.

Prepoved vožnje motornih vozil na občinski cesti Maribor — Kamnica — Rošpoh.

Na predlog občin Maribor, Kamnica, Krčevina in Rošpoh ter po zaslišanju tehničnega razdelka pri sreskem načelstvu v Mariboru levi breg, se

prepoveduje

na osnovi § 7. zakona z dne 5. decembra 1931., »Služb. list« št. 616/81 iz leta 1931. vožnja z motornimi vozili vobče po občinski cesti Maribor—Kamnica—Rošpoh do gostilne Lorenčič, in sicer do preklica.

Prestopki te prepovedi se kaznujejo po členu 36/19 ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih (»Uradni list« št. 273/64 iz l. 1929.). Denarne kazni se stekajo v cestni fond one občine, kjer se prestopki zagreši.

Prepoved vožnje z motornimi vozili morajo tangirane občine naznačiti z napisnimi deskami na obeh koncih predmetne ceste.

Lastniki motornih vozil, ki stanujejo ob navedeni občinski cesti, se morajo posluževati najbližje poti, da pridejo s prepovedane občinske ceste na državno ali banovinsko cesto. Ta pomožna vožnja ni prepovedana.

Sresko načelstvo naj odredi, da bo prepoved na krajevno običajni način objavljena in da bodo prepovedne deske pravilno postavljene.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 27. julija 1932.

V. No. 4100/1.

Navodila

za izvajanje zakonitih predpisov o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih.*

I. Dovolitve za izredno uporabljanje javnih cest ali cestnega zemljišča za skladanje materiala, polaganje cevi, postavljanje lop in drogov itd., dalje za izdelavo propustov in mostišč kraj javne ceste radi dostopa na občestna zemljišča in slično, daje na utemeljeno prošnjo:

1. kraljevska banska uprava: za državne, banovinske in dovozne ceste k železniškim postajam, in

2. uprava pristojne občine: za občinske ceste. (§ 1. zakona o državnih cestah, Ur. l. 246/60—1929., §§ 48. in 67. zak. o nedržavnih cestah, Ur. l. 247/60—1929., in čl. 12. ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, Ur. l. 273/64—1929.)

Dovolitve za transport izrednih tovorov in uporabo protipredpisnih vozil na javnih cestah daje:

1. kraljevska banska uprava: za državne, banovinske in dovozne ceste k železniškim postajam, in

2. uprava pristojne občine: za občinske ceste (čl. 4., 12. in 21. ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih).

Izjemne dovolitve za gradnjo poslopij in drugih zgradb ter naprav vobče v zaščitnem pasu javne ceste, t. j. v prostoru ob javni cesti, ki mora biti radi pregleda ceste praviloma svobodna, daje za vse vrste javnih cest kraljevska banska uprava po §§ 1. in 4. zakona o izpremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih (»Službeni list« 616/81 iz leta

* »Službeni list« z dne 3. avgusta 1932., št. 524/61.

1931.), po zaslišanju tehničnih razdelkov pri sreskih načelstvih glede državnih cest, glede banovinskih in dovoznih ter občinskih cest pa po zaslišanju sreskih cestnih odborov (tehničnih organov), odnosno občinskih uprav.

II. O vseh lokalnih komisijskih ogledih in razpravah glede gradb in naprav v cestnem zaščitnem pasu v smislu § 1. zakona o izpremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih je obveščati tudi kraljevsko bansko upravo, tehnični oddelek, ki bo odredila k ogledu strokovnega organa bodisi pri zunanji tehnični službi bodisi pri tehničnem oddelku. Izjemnih dovolitev, ki bi jih dala nepristojna oblastva ali organi cestne uprave, banska uprava ne bo priznala, ker za te dovolitve niso pristojni niti tehnični razdelki niti sreski cestni odbori niti strokovno cestno osebje.

III. Glede zgradb in naprav v zaščitnem pasu državnih, banovinskih in dovoznih cest k železniškim postajam ter občinskih cest, ki so jih postavili lastniki brez zakonite dovolitve, se opozarja na določilo §§ 1. in 5. cit. zakona o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih.

IV. Prestopke po uredbi o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih ter po zakonu o izpremembah in dopolnitvah te uredbe preiskuje in izreka kazni pristojno občno upravno oblastvo prve stopnje po službeni dolžnosti bodisi na prijavo organov javne varnosti ali organov cestne uprave ali privatnih oseb.

V kazenski razsodbi se izreče s pozivom na čl. 37. cit. ministrske uredbe tudi povračilo povzročene škode, kakor jo ugotove za državne in banovinske ter dovozne ceste k železniškim postajam pristojni cestni nadzorniki, za občinske ceste pa dva zaprisežena izvedenca.

V. Glede nedostatkov na javnih cestah, za katere je po §§ 1. in 5. zakona o izpremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti javnih cest odrejeno, da se odstranijo prisilno s kaznijo, pristojna upravna oblastva ne izdajajo odločb glede odstranitve nedostatkov ali po-

prave poškodovane ceste, marveč postopajo izključno le po navedenih predpisih.*

VI. Pristojna občna upravna oblastva prve stopnje prisilijo osebe, ki kršijo določilo čl. 4., odstavka prvega, zakona o zaščiti javnih cest, s kaznijo, da se pokore zakonu, kazen pa izrekajo po čl. 36., točki 12., ministrske uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, odnosno po čl. 36., točki 31., cit. uredbe v obliki § 8. navedenega zakona.

Glede obveznosti lastnikov gostiln in drugih obratovalnic ob javnih cestah odločajo v sporu glede državnih, banovinskih in dovoznih cest k železniškim postajam kraljevska banska uprava in glede občinskih cest pristojne občinske uprave v prvi stopnji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 25. julija 1932.

16.

Razglas o širini kolesnih platišč.**

Z ministrsko uredbo o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z dne 6. junija 1929., razglašeno v »Službenih novinah« dne 17. junija 1929., št. 139/LVIII (Ur. l. 273/64—1929.), so predpisana v čl. 18. za tovorna vozila sledeča platišča:

Za štirikolesno vozilo z nečisto težo, t. j. težo vozila in tovora, do 1200 kg: širina platišč 6 cm, do 2000 kg: 8 cm, do 3500 kg: 11 cm, preko 3500 kg: 16 cm;

* Točki IV. in V. sta bili prevzeti kot člena 106. in 107. v občni cestni red.

** »Služb. list« št. 188/33 iz l. 1931.

za dvokolesna vozila z nečisto težo do 750 kg: 6 cm, preko 750 kg pa 11 cm.

Za tovorna vozila po ministrski uredbi se smatrajo vsa vozila za obrtno, trgovinsko ali kmetijsko gospodarsko prevažanje materiala ali blaga, pri čemer kmetijska vozila za lastne potrebe poljedelskih obratov niso izvzeta.

Glede motornih vozil (avtomobili, avtobusi, traktorji in motocikli) veljajo predpisi čl. 4., 18., 30. in 31. navedene ministrske uredbe ter pojasnilo v »Službenem listu kraljevske banske uprave« št. 70/10—1931.

Po čl. 38. ministrske uredbe je z dnem, ko stopi uredba v veljavo, to je z dnem 17. junija 1929., prepovedano, izdelovati nova tovorna vozila s platišči, ožjimi od 6 cm. Izmena platišč na tovornih vozilih po čl. 18. cit. uredbe se mora izvršiti v treh letih od dne razglasitve uredbe, t. j. najkasneje do dne 17. junija 1932. leta. Od navedenega dne dalje se tovorna vozila s platišči, ožjimi od 6 cm, ne smejo uporabljati na javnih cestah, bodisi državnih, banovinskih ali dovoznih cestah k železniškim postajam, bodisi na občinskih cestah I. in II. reda.

Prestopki zoper predpise navedene uredbe se bodo kaznovali po čl. 36., točki 19., z zaporom od 1 do 30 dni ali v denarju od 50 do 1500 Din. Dejanja, kazniva po tej uredbi, preiskuje in kazni izreka pristojno občno upravno oblastvo prve stopnje.

Vsem pristojnim oblastvom, vsem sreskim cestnim odborom in občinskim upravam naročam, da nadzorujejo točno izvršitev zakonitih predpisov ter da vrše kontrolo o tem po organih javne varnosti, odnosno organih cestne uprave, v prvi vrsti po cestarjih in cestnih nadzornikih.

Izjeme od zakonitih predpisov se ne bodo nikomur dovoljevale, zaradi česar so prošnje za oprostitev zakonitih obveznosti brezpredmetne.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 18. maja 1931.

17.

Iz zakona**o podjetjih za redni in občasni prevoz
potnikov in blaga z motornimi vozili.***

§ 8.

Za odškodnino za uporabo cest se sme od podjetij pobirati davščina do 25% od prodajne cene vsake karte. Ta davščina gre v korist banovinskim fondom za gradnjo in vzdrževanje cest, oziroma v korist občini, kadar se promet vrši po ulicah ali cestah, ki jih mora vzdrževati občina. Natančnejša določila o tem se predpišejo s pravilnikom.

18.

Iz zakona o obrtih.**

§ 81.

(¹) Podjetja za redno prevažanje potnikov in blaga z motornimi vozili se smejo izvrševati v kraju ali iz kraja v kraj po določenem voznem redu, v določeni smeri in na določenih cestah.

(²) Dovolitev se dá samo, če cesta, po kateri bo podjetje opravljalo promet, in motorna vozila, s katerimi se bo promet vršil, tehnično ustrezajo pogojem za oprav-

* »Službene novine« z dne 12. decembra 1930., št. 286/XCVIII/609. — »Službeni list« z dne 30. januarja 1931., št. 55/8. — Vse ostale določbe so razveljavljene z zakonom o obrtih.

** Zakon o obrtih glej »Službeni list« štev. 572/76 iz l. 1931.

ljanje prometa brez nevarnosti za potnike in tujo imovino. V mestih z nad 30.000 prebivalci se daje dovolitev za izvrševanje teh obrtov na področju mesta prvenstveno mestnim občinam.

(3) Preden se izda dovolitev, mora zahtevati pristojno občno upravno oblastvo od mestne občine izjavo, ali se želi sama baviti s takim poslom. Izjavo mora oddati občina v dveh mesecih. Če izjavi, da hoče sama osnovati tako podjetje, mora to izvršiti v roku, ki ga ji določi pristojno občno upravno oblastvo. Ta rok ne sme biti daljši od šestih mesecev. Drugače se sme izdati dovolitev tudi zasebnim interesentom.

(4) Motorna vozila se morajo, preden se puste v promet, pregledati ob prosilčevih stroških, predpisno registrirati in se mora po vrsti vozil ugotoviti, ali je moči z njimi na zaproseni progi obratovati. Proga (cesta) se pregleda samo izjemoma, če to zahtevajo posebni tehnični razlogi. Komisijo odredi ban one banovine, ki je pristojen, izdati dovolitev. Ban sme odrediti, da opravi pregled vozil pristojno prvostopno občno upravno oblastvo.

(5) Dovolitev za opravljanje obratovanja teh podjetij se izda za najmanj pet let. Ko se izda dovolitev, se odobrita tudi vozni red in cenovnik za vožnjo in prevoz. Postopek zaradi izpremembe vožnje in cenovnika se predpiše s pravilnikom.

(6) Po izdaji dovolila se mora začeti promet najkasneje v treh mesecih. Drugače dovolitev prestane veljati. Vsako prekinitev obratovanja mora predhodno odobriti ban. Če prekine podjetje obrat brez te odobritve, se sme dovolitev odvzeti, razen v primeru višje sile.

§ 82.

(1) Podjetje za prevažanje potnikov in blaga z motornimi vozili je dolžno izvršiti pri zavarovalnem zavodu v državi zavarovanje za poškodbe in škode, ki bi se prizadele ob prevažanju potnikom in drugim osebam, in

sicer v obsegu, ki se odredi s pravilnikom. To zavarovanje gre v korist osebam, ki jim je prizadeta poškodba ali škoda. Dokler to zavarovanje ni izvršeno, se promet ne sme začeti. Neplačane premije se poravnavaajo iz varščine, varščina pa se mora v takem primeru dopolniti do popolnega določenega zneska. Zavarovanje se izvrši enotno za vso kraljevino po pogojih, ki jih ustanovi minister za trgovino in industrijo. Eventualni posebni dohodki iz tega zavarovanja se uporabijo za pospeševanje turizma.

(2) Podjetje mora na zahtevo države in proti ustrezni odškodnini prevzeti prevažanje pošte na svojih progah ob pogojih, ki se predpišejo za poedine vrste poštnih službe s pravilnikom. Prav tako mora uvesti proti ustrezni državni podpori promet tudi na novih progah, važnih za turizem, če so te proge v zvezi z obstoječimi progami tega podjetja. Če se glede odškodnine ne sklene sporazum, odloči o višini odškodnine redno sodišče.

(3) Na turističnih progah mora podjetje vzdrževati promet z vozili, ki ustrezajo sodobnim zahtevam. Za take proge se mora spraviti vozni red v sklad z voznim redom ostalih prometnih sredstev.

(4) Višina varščine, ki jo mora položiti podjetje za prevažanje potnikov in blaga z motornimi vozili, se določa po dolžini proge, številu sedežev, odnosno tonaži vseh vozil te proge, kakor tudi glede na večjo ali manjšo živahnost tega prometa.

§ 83.

Minister za trgovino in industrijo se pooblašča, da predpiše v sporazumu z ministrom za notranje posle, ministrom za gradbe, ministrom za promet in ministrom za socialno politiko in narodno zdravje s pravilnikom podrobnejše odredbe o poslovanju prevoznih podjetij in tudi podrobnejše odredbe o opravljanju poslov, ki se utegnejo pokazati za potrebne v občno korist, zlasti o postopanju pri izdajanju dovolitev, o zavarovanju, o

motornih vozilih in vzdrževanju higiene v njih, o opravljanju prômeta, o prometnem osebju, o reviziji voznih redov in cen in vobče o kontroli nad poslovanjem teh podjetij.

Iz § 399.

Z globo od 200 do 10.000 dinarjev se kaznuje:

11. kdor prevaža potnike in blago z motornimi vozili v opreki z odredbami §§ 81. in 82.

19.

Gospod minister za gradbe je z naredbo z dne 16. decembra 1930., M. G. br. 80862/30, predpisal radi enotnega izvajanja § 22. zakona o državnih cestah in § 33. zakona o nedržavnih cestah nastopna

navodila

za plačevanje izrednega prispevka za vzdrževanje državnih in nedržavnih javnih cest.*

I. del.

Občne odredbe.

Prekomerna uporaba ceste.

Člen 1.

Vsak poedinec ali ustanova, ki prevaža na progi državne ali nedržavne javne ceste več ton blaga ali potnikov, nego je to običajno pri normalnem obratu na označenem delu javne ceste, mora plačati izredni pri-

* »Službeni list« z dne 7. februarja 1931., št. 69/10.

spevek za vzdrževanje uporabljane ceste v novcu ali materialu po odredbah teh navodil.

V tonažo se računa ne samo tovor, marveč tudi lastna teža vozila.

Pod normalnim obratom ali normalno uporabo ceste je umeti prevoz vsega, kar poedinec potrebuje za svoje hišno ali poljsko gospodarstvo, kakor tudi prevoz blaga za malega trgovca in obrtnika do vključno 52 ton letno.

Člen 2.

Poleg navedenega morajo plačati izredni prispevek tudi pri normalni uporabi ceste:

1. vsa industrijska podjetja, ki uporabljajo cesto za prevoz svojih sirovin in izdelkov, bodisi da vrše ta prevoz z lastnimi ali tujimi prevoznimi sredstvi;

2. vse osebe ali podjetja, ki se bavijo z eksploatacijo šum, rudnikov, kamenolomov, izvozom ali uvozom življenskih potrebščin in temu sličnega in ki cesto ukoriščajo za prevoz označenih proizvodov, pa četudi kupijo blago od poedincev s pogojem »postaviti na postajo« ali »franko vagon« ali na drugem mestu zbiranja;

3. vse osebe, ki se bavijo s prevozom potnikov ali blaga ter imajo za to organizacijo dela in prometnih sredstev, kakor so to avtobusi, potniški avtomobili, tovorni avtomobili s prikolico ali brez nje in temu slično;

4. vsakdo, ki uporablja za prevoz nedopustno vozilo po uredbi o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, ki s svojo težo, veliko transportno močjo, izjemno konstrukcijo, preozkimi platišči, brzino in temu slično posebno kvari cesto;

5. vse fizične in pravne osebe, za katere odloči gospod minister za gradbe, da morajo plačati izredni prispevek.

Člen 3.

Izrednega prispevka se oprashačajo:

1. Vsi potniški avtomobili in potniška vozila, ki služijo za osebno uporabo;

2. vsi potniški avtomobili (taksiji), kočije, navadna vozila, ki služijo za prevoz potnikov, ako lastnik s temi vozili vzdržuje sebe in svojo rodbino ter opravlja ta posel poklicno s pogojem, da lastnik vozila osebno vrši prevoz potnikov (šofer, kočijaž), in to dokaže s potrdilom pristojne občinske uprave;

3. vsa tovorna vozila, konjska in volovska, seljaška in dninarska, katera služijo za lastno uporabo ali za potrebo drugih, če lastnik od teh vozil živi, s tem svojo rodbino vzdržuje in sam osebno vrši prevoz ter to dokaže s potrdilom pristojne občinske uprave;

4. kmetijske zadruge za prevoz lastnih poljedelskih proizvodov svojih zadrugarjev do skupnega skladišča (žitnih shramb, kleti).

V tem členu navedeni primeri veljajo samo za vozila, ki ustrezajo predpisom, za nepredpisna vozila pa velja člen 2.

II. del.

Vzajemno jamstvo.

Člen 4.

Za plačilo izrednega prispevka jamčijo vse osebe, katere so neposredno ali posredno povzročile prekomerno uporabo javne ceste.

Za posrednega interesenta po odredbah teh navodil je smatrati vsako osebo ali ustanovo, ki je dala povod za izredno uporabo ceste, bodisi s svojim nalogom, priporočilom ali temu slično.

Člen 5.

Vzajemnega jamstva se oprostí posredni interesent, ako prijavi upravi prekomerno uporabljane ceste v roku 8 dni od dne dogovorjenega posla, ki je povzročil prekomerno uporabo, rodbinsko in rojstno ime osebe ali na-

ziv podjetja, na čigar račun se prevoz vrši, kakor tudi ostale potrebne podatke (čl. 8.).

Člen 6.

Ako niti neposredni niti posredni interesenti ne prijavijo pristojni upravi javnih cest v določenem roku (čl. 5.) zahtevanih podatkov ali jih prijavijo nepopolno ali pogrešno, nosijo vsi deležniki stroške za poizvedovanje, ki je potrebno za ugotovitev podatkov, nerazdelno drug za drugega.

Člen 7.

V sporu o količini blaga, prevoženega na cesti, služi kot dokaz: potrdilo šumskih uprav o kubaturi posekanega gradbenega materiala z označbo eventualno dovoljenega odstotka odpadka, ki ostane v gozdu, potrdilo železniških in parobrodskih postaj o količini natoovorjenega ali raztovorjenega blaga, potrdilo dohodarstvenih uradov o količini uvoženega ali izvoženega blaga, dokazila po tvorniških knjigah o količini proizvodnje in druga dokazna sredstva.

III. del.

Odmera prispevka.

Člen 8.

Pri odmeri prispevka se mora točno ugotoviti:

1. Rodbinsko in rojstno ime osebe ali naziv podjetja, ki plača prispevek;
2. vrsta podjetja;
3. s kakšnimi vozili se blago prevaža, teža vozila, oprema koles in širina platišč;
4. količina in vrsta tovora;
5. cestna proga, po kateri se blago prevaža in nje dolžina;
6. letni čas in doba prekomernega ukoriščenja;

7. število izvršenih voženj s praznimi in naloženimi vozili;
8. število ton in kilometrov praznih vozil;
9. število ton in kilometrov naloženih vozil;
10. skupno število prevoženih tonskih kilometrov;
11. cena 1 m³ gramoza na uporabljeni cestni progi;
12. odmera prispevka po toni in prevoženem kilometru;
13. skupna odmera prispevka.

Člen 9.

Izredni prispevek se določa v prvi vrsti sporazumno med pristojno upravo javnih cest in onimi, ki javne ceste prekomerno ukoriščajo. Poziv za plačilo sporazumno določenega izrednega prispevka izda za državne ceste pristojni tehnični razdelek, za banovinske in dovozne ceste k železniškim postajam pristojni sreski cestni odbor, za občinske ceste pa pristojna občinska uprava.

Čim je sporazum sklenjen, se ne more več izpodbijati.

Pozivi za plačilo sporazumno določenega izrednega prispevka dobijo obvezno moč, ko jih odobri kraljevska banska uprava.

Člen 10.

Ako se sporazum ne doseže, določi izreden prispevek na predlog uprave javnih cest, odnosno privatnega deležnika kraljevska banska uprava.

Zoper odločbo kraljevske banske uprave se more vložiti pritožba na ministrstvo za gradbe v roku 15 dni od dne, ko je bila odločba stranki vročena. Pritožba proti odločbi kraljevske banske uprave ne ustavlja izvršitve, odnosno plačila prispevka.

Člen 11.

Izredni prispevek za državne ceste, banovinske in občinske ceste se odmerja po ceni 1 m³ gramoza, po-

trebnega za popravo dotične prekomerno uporabljene cestne proge, dalje po vrsti vozila in številu prevoženih tonskih kilometrov.

Ministrstvo za gradbe izpreminja odmerno osnovo za izredni prispevek po razmerah v poedinah banovinah, ako se za to pojavi potreba.

Člen 12.

Odmera izrednega prispevka se vrši v vseh banovinah po nastopnem ključu:

I. Prevoz blaga s tovornim vozilom.

1. Na onem delu ceste, kjer stane 1 m³ gramoza do 75.— Din, se plačuje 0·15 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge;

2. na onem delu ceste, kjer stane 1 m³ gramoza do 100.— Din, se plačuje 0·20 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge;

3. na onem delu ceste, kjer stane 1 m³ gramoza do 150.— Din, se plačuje 0·25 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge;

4. na onem delu ceste, kjer stane 1 m³ gramoza do 200.— Din, se plačuje 0·30 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge;

5. na onem delu ceste, kjer stane 1 m³ gramoza do 250.— Din, se plačuje 0·35 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge;

6. na onem delu ceste, kjer stane 1 m³ gramoza do 300.— Din, se plačuje 0·40 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge;

7. na onem delu ceste, kjer stane 1 m³ gramoza preko 300.— Din, se plačuje 0·45 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge.

II. Prevoz blaga z avtomobili s pnevmatičnimi gumami.

1. Na onem delu ceste, kjer stane 1 m³ gramoza do 75.— Din, se plačuje 0·20 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge;

2. na onem delu ceste, kjer stane 1 m^3 gramoza do 100.— Din, se plačuje 0·25 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge;

3. na onem delu ceste, kjer stane 1 m^3 gramoza do 150.— Din, se plačuje 0·30 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge;

4. na onem delu ceste, kjer stane 1 m^3 gramoza do 200.— Din, se plačuje 0·35 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge;

5. na onem delu ceste, kjer stane 1 m^3 gramoza do 250.— Din, se plačuje 0·40 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge;

6. na onem delu ceste, kjer stane 1 m^3 gramoza do 300.— Din, se plačuje 0·45 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge;

7. na onem delu ceste, kjer stane 1 m^3 gramoza nad 300.— Din, se plačuje 0·50 Din od 1 tone in 1 km prevožene cestne proge.

O p o m b a : Za določanje števila ton in prevoženih kilometrov za prevoz pod I. in II. se računa poleg tovara vedno tudi lastna teža vozila neglede na to, da li je natovorjeno ali prazno.

Prevoz potnikov z avtomobili in avtobusi.

Člen 13.

Osebe, ki opravljajo prevoz potnikov z avtomobili ali avtobusi, plačujejo 10% voznine kot izreden prispevek za prekomerno ukoriščanje vseh vrst javnih cest.

Za plačevanje izrednega prispevka izda vsaka kraljevska banska uprava za svoje območje avtobusne vozovnice. Pri nakupu vozovnic plača lastnik avtobusa 10% voznine kot izreden prispevek za prekomerno uporabo javnih cest, tako da se vozna cena računa zaokroženo navzgor do polovice, odnosno celih dinarjev. Da je ta prispevek plačan, posvedoča na vsaki vozovnici žig kraljevske banske uprave. Avtobusne vozovnice se tiskajo v blokih po 50—100 kosov.

Člen 14.

Lastniki avtobusov in avtomobilov morajo izdajati — prodajati potnikom samo vozne listke, ki so žigosani pri kraljevski banski upravi. Te vozovnice nabavljajo avtobusni lastniki pri kraljevski banski upravi, odnosno pri mestnih načelstvih ali občinskih upravah ter plačajo za vsak blok vsoto, kolikor znaša 10-odstotni izredni prispevek dotičnega bloka.

Člen 15.

Vozovnice pregledujejo za to posebej pooblaščen organi cestne uprave in javne varnosti. V izvrševanju kontrolne službe so ti organi oproščeni voznine.

Za nepravilno izdajanje voznih listkov, za ponarejanje, kakor tudi vobče za vsako zlorabo, ki ima za posledico oškodovanje izrednih prispevkov, jamči krivec po odredbah kazenskega, odnosno državljanskega zakonika.

Člen 16.

Ako je gornji ustroj ceste zgrajen iz kamenitih kock, asfalta, betona ali vobče izvršen na način, različen od vodnega makadama, se tudi v tem primeru odmerja izredni prispevek po določilih III. dela teh navodil, vendar pa se ta prispevek pobira vedno v denarnih dajatvah.

IV. del.

Uporaba izrednega prispevka.

Člen 17.

Izredni prispevek se uporablja za vzdrževanje samo onih delov ceste, za katere je plačan.

Izredni prispevek pobirajo za državne ceste pristojni tehnični razdelki in izdajajo potrdila o prejeti

vsoti osebam ali podjetjem, ki so prispevek plačala. Prejete vsote oddaja tehnični razdelek kot depozit davčni upravi ter ga ukorišča na osnovi uradnih tehničnih in pogodbenih dokumentov.

Za prevzeti material na račun izrednega prispevka izdaja tehnični razdelek tudi potrdilo, čim je material po tehničnem oddelku komisijsko prevzet. Pri uporabi materiala postopajo razdelki tako, kakor pri uporabi rezervnega materiala.

Izredni prispevek za državne ceste se plačuje v novcu ali materialu pri pristojnem tehničnem razdelku, ki odredi, katero plačilo je primernejše za dotično cesto.

Člen 18.

Izredni prispevek za banovinske in dovozne ceste k železniškim postajam pobirajo sreski cestni odbori, za občinske ceste pa pristojne občinske uprave. Izredni prispevek se uporablja za vzdrževanje samo onih cest in njih delov, za katere je plačan.

Člen 19.

Prispevke avtobusnih podjetij za izredno uporabo državnih, banovinskih in dovoznih cest k železniškim postajam pošiljajo kraljevske banske uprave konec vsakega tretjega meseca pristojnim tehničnim razdelkom, odnosno sreskim cestnim odborom za popravo dotične cestne proge, za katero je prispevek plačan, za občinske ceste pa blagajnam onih občin, katerih cestne proge avtobusno podjetje ukorišča, in sicer sorazmerno z dolžino uporabljanih cest in obsegom prometa na njih.

Člen 20.

Plačevanje izrednega prispevka za prevoz potnikov z avtomobili in avtobusi ter uporaba prispevka se vrši po teh navodilih dotlej, dokler ne izide pravilnik o zakonu za prevoz potnikov in blaga z motornimi vozili.

Rok za plačevanje prispevka.

Člen 21.

Izredni prispevek se odmerja takoj po izvršeni uporabi, ako se ponavlja prekomerno ukoriščanje cest občasno. Če pa se cesta prekomerno uporablja v teku celega leta, se odmerja izredni prispevek za vsako prošlo leto najkeseje do 1. marca sledečega leta, plačilo pa se izvrši v roku meseca dni po pravnomočnosti odločbe. Ako stranke ne bi plačale izrednega prispevka do odrejenega roka, se izterja z upravno eksekucijo.

Zavarovanje prispevka.

Člen 22.

Če preti nevarnost, da bi se izredni prispevek ne plačal, odredi občno upravno oblastvo prve stopnje na predlog cestne uprave še pred izvršnostjo odločbe, da stranka položi primerno kavcijo v gotovini ali v vrednostnih papirjih. Če stranka tega v odrejenem roku ne stori, zapleni oblastvo tovorjeno blago, odnosno blago v skladišču ter ga oprosti šele po plačilu prispevka.

V. d e l.

Prehodne in zaključne odredbe.

Člen 23.

Vožnje s tovornimi vozili, katerih platišča se morajo izmenjati po čl. 38. uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih do 17. junija 1932. leta, so zavezane plačilu izrednega prispevka za 0.05 Din več od postavk, določenih v čl. 12.

Člen 24.

Po odredbah teh navodil se pobira izredni prispevek od dne 1. januarja 1931. leta dalje.

Člen 25.

Banska uprava in tehnični razdelki vodijo evidenco o odmerjenem in plačanem izrednem prispevku, in sicer ločeno za državne in ločeno za nedržavne ceste. Banske uprave morajo paziti na to, da se prispevek pravočasno plača, kakor tudi da se prepreči vsaka zloraba pri njega odmerjanju, plačanju in uporabi, ter morajo vsako nepravilnost v tem pogledu najstrože kaznovati.

Člen 26.

Konec meseca junija vsakega leta predlagajo banske uprave ministrstvu za gradbe poročilo o odmerjenem in plačanem izrednem prispevku za preteklo leto, in sicer ločeno za državne in ločeno za nedržavne ceste, kakor tudi poročilo o uporabi pobranih vsot ali materiala.

Člen 27.

• Za enoten postopek pri pobiranju izrednega prispevka so priloženi tem navodilom obrazci,* katerih se morajo posluževati uprave javnih cest.

Pozivi za plačilo prispevka in odločbe o tem se morajo priobčevati proti potrdilu prejema strankam po občinski upravi one občine, v čije območju je bivališče stranke, odnosno obratno vodstvo.

Ta navodila stopijo v veljavo in dobijo obvezno moč, ko jih odobri minister za gradbe in od tedaj prestanejo veljati vsi dosedanji razpisi in navodila o tem predmetu.

V B e o g r a d u, dne 16. decembra 1930.

M. G. br. 80.862/30.

Minister za gradbe.

* Obrazci v knjižico niso prevzeti, ker jih pristojna oblastva itak že uporabljajo izza veljavnosti teh navodil.

20.

Na podstavi § 88.* pravilnika o banovinskih davščinah za kritje izdatkov banovinskega proračuna Dravske banovine za leto 1931./32. (»Službeni list kraljevske banske uprave Dravske banovine« z dne 1. aprila 1931., številka 130/23) predpisujem za pobiranje prispevka avtobusnih podjetnikov za prekomerno uporabo cest naslednja

navodila

za pobiranje prispevka avtobusnih podjetnikov za prekomerno uporabo cest.**

§ 1.

Podjetniki, ki opravljajo prevoz potnikov z avtobusi, plačujejo 10% voznine kot izreden prispevek za prekomerno ukoriščanje vseh javnih cest.

Za plačevanje izrednega prispevka je kraljevska banska uprava založila enotne vozovnice po Din 0·50, 1·—, 2·—, 5·— in 10·—.

§ 2.

Vozovnice nabavljajo avtobusna podjetja pri sreskih načelstvih, odnosno pri sreski izpostavi v Škofji Loki, ona podjetja, ki imajo sedež v Ljubljani, pa pri kraljevski banski upravi in plačajo takoj 10% vrednosti vozovnic kot izreden prispevek in poleg tega po Din 1·— za vsak blok.

* Sedaj § 98. pravilnika o banovinskih davščinah za leto 1933./34., »Službeni list« št. 185/27—1933.

** »Službeni list« z dne 25. nov. 1931., štev. 563/74.

§ 3.

V zapisniku, ki se sestavlja ob izdaji vozovnic, mora biti navedeno, koliko km cestne proge, koder obratuje avtobusno podjetje, odpade na državne, koliko na banovinske in koliko na občinske ceste.

§ 4.

Vsak potnik mora imeti vozovnico. Vozovnica se mora izdati ob začetku vožnje za vso progo, ki jo potnik namerava prevoziti. Na vozovnici se mora preluknjati dan izdaje. Po končani vožnji mora potnik vozovnico uničiti. Izdajanje že uporabljenih vozovnic je nedopustno in kaznivo.

§ 5.

Avtobusni podjetniki, ki izdajajo tedenske ali mesečne vozovnice, so dolžni pred izdajo dati vozovnice žigosati sreskemu načelstvu, odnosno sreski izpostavi (banovinski blagajni) in hkratu plačati 10 % voznine kot izreden prispevek. V ta namen mora biti voznina na vozovnici določno označena.

§ 6.

Vozovnice pregledujejo uradni organi, ki se izkažejo z zadevno posebno legitimacijo. Ti organi so ob izvrševanju kontrolne službe oproščeni voznine.

§ 7.

Za nepravilno izdajanje vozovnic, kakor tudi za vsako zlorabo, ki ima za posledico oškodovanje izrednih prispevkov, jamči krivec po odredbah kazenskega, odnosno državljanskega zakonika, poleg tega pa tudi po pravilniku o banovinskih davščinah.

V primeru ponovnega kaznovanja ali neupoštevanja zadevnega opomina je po § 10.* zakona o podjetjih za

* Nadomeščen z odredbami zakona o obrtih.

redni in občasni prevoz potnikov in blaga z motornimi vozili z dne 2. decembra 1930. (»Službeni list« z dne 30. januarja 1931., št. 55/8) možen tudi odvzem koncesije. Tudi bo v primeru neplačevanja ali nerednega plačevanja cestnega prispevka cestna uprava po potrebi v cestnotehničnem interesu pokrenila, da se obratovanje dotičnega avtobusnega podjetja do nadaljnjega ustavi.

Pred podelitvijo koncesije mora podjetnik izjaviti, da na uradni poziv položi varščino od Din 5.000.— do 10.000.—, ki zapade deloma ali celotno, če bi podjetnik pri izvrševanju obrta zagrešil kake nerednosti v pogledu plačevanja cestnega prispevka.

Če se na podstavi ovadbe ugotovi nerednost pri plačevanju izrednega prispevka in je bila podjetniku naložena denarna kazen, se prizna ena tretjina plačane kazni ovaditelju kot nagrada.

§ 8.

Upravne kazni izreka občno upravno oblastvo prve stopnje. Zoper odločbo prve stopnje ima stranka pravico pritožbe na neposredno višje oblastvo. Pritožbe se vlagajo v roku 15 dni od dne obsodbe pri onem oblastvu, ki je izdalo odločbo.

§ 9.

Ta navodila stopijo v veljavo z dnem objave v »Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske banovine«.

Ban.

21.

V-No. 5096/1—1932.

Razglas

o vozovnicah za avtobusni promet.*

Ministrstvo za gradbe je z razpisom br. 23.917 z dne 17. septembra 1932. odredilo nastopno:

Na avtobusnih progah, ki vodijo po ozemlju dveh ali več banovin, se morajo prodajati avtobusne vozovnice po teh-le predpisih:

1. Avtobusno podjetje sme na teritoriju ene banovine prodajati samo one vozovnice, ki so opremljene z žigom te banovine. Te vozovnice veljajo samo do meje dotične banovine. Za potovanje v sosednjo banovino se mora potniku izdati nova vozovnica z žigom sosednje banovine;

2. za avtobusni promet med dvema obmejnima postajališčema, t. j. med zadnjim postajališčem ene banovine in prvim postajališčem sosednje banovine, se mora izdati potniku vozovnica one banovine, na čije ozemlju je potnik začel potovanje;

3. če potuje potnik z zadnjega postajališča ene banovine na drugo ali naslednje postajališče sosednje banovine, se mu mora izdati vozovnica te sosednje banovine. Analogno temu mora dobiti potnik, kadar potuje od kateregakoli postajališča ene banovine do prvega postajališča sosednje banovine, vozovnico one banovine, v kateri je začel potovanje.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 24. septembra 1932.

* »Službeni list« z dne 1. oktobra 1932., štev. 651/78.

VIII. No. 295/7.

Naredba, s katero se prepoveduje uporaba rdečih zastavic na postajališčih.*

Nekatera avtobusna podjetja uporabljajo za označevanje svojih postajališč rdeče zastavice. Ker je ta znak skoraj povsod rezerviran za označevanje trenutno preteče nevarnosti na cestah (popravila, razstreljevanje in slično), je uporabljanje rdeče zastavice za uvodoma omenjeni namen neprimerno.

Zato se odreja na osnovi čl. 67. zakona o notranji upravi, da je v označevanju postajališč v avtobusnem prometu opustiti rdeče in enotno uporabljati svetlomodre zastavice.

Prestopki se kaznujejo po čl. 69. navedenega zakona.

Naredba stopi v veljavo 8 dni po razglasitvi v »Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske banovine«.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 11. oktobra 1932.

Iz zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah.**

§ 28.

Tar. post. 100. zakona o taksah se izpreminja in se glasi:

* »Službeni list« z dne 19. oktobra 1932., št. 675/83.

** »Službene novine« z dne 26. marca 1932., številka 70/XXIX/196. — »Službeni list« z dne 23. aprila 1932., številka 327/32.

»**Tar. post. 100.** 1. Za prijavo, da ima kdo vozila, neglede na to, ali se rabijo in ali so uporabna, se plačuje na leto:

a) za avtomobile, prikolico in avtobus, od vsakega	Din 100.—
b) za motocikel s prikolico ali brez nje	50.—
c) fiakarski (polfiakarski) voz	25.—
č) za bicikel	5.—

2. Za rabno odobritev vozil se plačuje na leto:

a) za potniške avtomobile, težke do vštetih:

1000 kg od 1 kg	1.—
nad 1000 kg do 1500 kg od 1 kg	1.50
nad 1500 kg od 1 kg	2.—

Teže pod 1 kg se ne upoštevajo;

b) za avtomobile, s katerimi se opravlja obrt prevažanja potnikov (avtotaksi) od 1 kg

c) za avtobuse in tovrne avtomobile s prikolico ali brez nje od 1 kg

č) za motocikle s prikolico ali brez nje od 1 kg

d) za fiakarski (polfiakarski) voz z dvema konjema

e) za fiakarski (polfiakarski) voz z enim konjem

f) za bicikel

Pripomba 1. Osebe, ki izvršujejo obrt prevažanja potnikov in blaga z avtomobilom, se ne obdačujejo izza dne 1. januarja 1933. z davkom na poslovni promet. Prav tako se ne obdačujejo izza dne 1. januarja 1933. z davkom na poslovni promet osebe, ki izvršujejo obrt prevažanja potnikov s fiakarskimi vozmi.

Pripomba 2. Odmeri takse po teži služi za osnovo teža vozila z vsemi pripravami, orodjem in rezervnimi deli, ki spadajo k dotičnemu vozilu.

Za vsako vozilo se ugotovi teža samo na državni ali občinski tehtnici enkrat in velja, dokler je dotično vozilo zavezano taksi iz te tarifne postavke.

Pripomba 3. Vsa vozila, omenjena v tej tarifni postavki, se morajo vsako leto pri pristojnem policijskem oblastvu prijaviti in registrirati in se mora plačati prijavna taksa neglede na njih rabo. Avtotaksijski morajo predložiti ob letni prijavi potrdilo davčne uprave, ki se izdaja brez takse, da so plačali preteklo leto pridobnino, drugače se prijava ne sprejme niti ne izda odobritev za prihodnje leto.

Obveznost, podati prijavo in plačati prijavno in letno takso, nastane:

a) za nova in prekupljena vozila od dne, ko se kupijo, najkasneje v 15 dneh.

Če je letna taksa za prekupljeno vozilo za tekoče leto že pobrana od prodajalca, plača novi lastnik samo prijavno takso;

b) za neuporabna vozila v 15 dneh od dne popravila;

c) za vozila, ki niso premenila lastnika, na področju uprave mesta Beograda, v Zagrebu, Ljubljani, Mariboru, Novem Sadu, Skoplju, Sarajevu, Splitu in Osijeku izza dne 1. januarja do konca meseca februarja, v drugih krajih pa izza dne 1. januarja do dne 31. januarja vsakega leta.

Prijavna taksa se plačuje v znamkah in se lepi na prijavo samo, letna taksa pa se plačuje v gotovini in se polaga pri pristojni davčni upravi.

Prijavnina in letna taksa se ne vrnete, če se vozilo med letom odsvoji ali vzame iz rabe.

Nobeno vozilo, omenjeno v tej tarifni postavki, se ne sme dati v promet brez odobritve pristojnega oblastva. Ta odobritev se daje za vsako vozilo posebej in velja samo za ono vozilo, za katero je dana. Izjemoma smejo uporabljati prodajalci avtomobilov za poskusne vožnje zaradi prodaje eno odobritev in eno prometno tablico za vse avtomobile v svojem skladišču, toda s pogojem, da so plačali za en avtomobil iz svojega skla-

dišča prijavno in letno takso iz te tarifne postavke. Vse to velja tudi za prodajalce motociklov.

Pripomba 4. Za vsa vozila, ki so bila v naši kraljevini registrirana in rabljena 7 let, se plačuje izza dne 1. januarja 1932. polovica letne takse iz te tarifne postavke.

Če se nabavi vozilo, za katero letna taksa ni plačana, med koledarskim letom, plača kupec takso za tekoče in za prihodnja tromesečja; pri tem je računati za vsako tromesečje po eno četrtno letne takse, kateri je dotično vozilo zavezano.

Pripomba 5. 1. Takse iz te tarifne postavke ne plačujejo:

Dvor Njegovega Veličanstva kralja, državna in samoupravna telesa za svoja vozila, predstavniki tujih držav ob reciprociteti; inozemci in dvolastniki s pravnimi listinami, če se ne bavijo v naši kraljevini dalj ko 60 dni, drugače poberejo izhodne carinarnice za vsak dan po tem roku po 10 dinarjev v gotovem denarju, o čemer morajo izdati potrdilo.

2. Prijavni in letni taksi niso zavezana:

a) vsa vozila v skladiščih in trgovinah, ki so tja postavljena zaradi prodaje;

b) fiakarski in polfiakarski vozovi v delavnicah, kjer se izdelujejo, ali v prodajalnicah, kjer se prodajajo, kakor tudi vozila gasilnih društev;

c) neuporabna vozila.

Za neuporabna vozila se smatrajo ona vozila, ki se za promet ne dajo rabiti. To okolnost ugotavlja strokovna komisija, v katero spada tudi en organ finančne kontrole.

3. Letne takse so oproščena vsa vozila, ki so se vzela iz rabe. Taka vozila morajo biti pod plombo pristojnega upravnega oblastva prve stopnje, ki jim odvzame prometno tablico. Če se vzame vozilo zopet v rabo, se mora predhodno plačati letna taksa po predpisih pripombe 4. k tej tarifni postavki.

Pripomba 6. Za zahtevo, da se vzemi vozilo iz rabe (pod plombo) ali da se snemi plomba z že plombiranega vozila, se plačuje taksa iz točke 1. te tarifne postavke.

Pripomba 7. Vsakdo, ki proda vozilo, omenjeno v tej tarifni postavki, mora v 5 dneh po izvršeni prodaji obvestiti o tem pristojno upravno oblastvo prve stopnje. V obvestilu mora navesti kupčevo ime in priimek, njegov poklic in stanovališče. Ta obvestila niso zavezana plačilu takse po zakonu o taksah.

Pripomba 8. Lastniki vozil, katerih vozniki nimajo pri sebi predpisanega odobriila za rabo vozila, se kaznujejo za vsak primer s kaznijo po 100 dinarjev.

Lastniki vozil, ki jih v določenem roku ne prijavijo in ne plačajo takse iz te tarifne postavke, se kaznujejo, in sicer:

a) za nova in popravljena vozila s trikratnim zneskom prijavne in letne takse;

b) za prekupljena vozila poleg redne takse z zneskom od 300 do 1.000 dinarjev;

c) za vozila, ki niso premenila lastnika, s polovico zneska redne takse.

Prodajalec vozila se kaznuje z zneskom od 100 do 500 dinarjev, če o prodaji ne obvesti v 5 dneh pristojnega policijskega oblastva.

Pripomba 9. Vsa vozila, ki plačujejo letno takso, se morajo izmeriti, in sicer:

a) vozila, ki so sedaj v prometu, do dne 31. decembra 1932.;

b) nova vozila v 10 dneh od dne prijave pristojnemu policijskemu oblastvu.

Izza dne, ko dobi ta zakon moč, se uporabljajo predpisi te tarifne postavke na vsa novo nabavljena ali popravljena vozila; na ona vozila pa, ki so plačala za leto 1932. takso po dosedanjih predpisih, se uporabljajo predpisi te tarifne postavke izza dne 1. januarja 1933. Izjemno od tega predpisa plačajo motocikli za l. 1932. tri

četrtnine takse po tej tarifni postavki najklesneje do konca maja 1932.

Pripomba 10. Natančnejše odredbe za izvrševanje predpisov te tarifne postavke predpiše minister za finance s pravilnikom.«

24.

Iz izprememb in dopolnitev v taksnem in pristojbinskem pravilniku.*

Člen 47.

Člen 106. se izpreminja in se glasi:

»1. Da ima kdo potniški ali tovorni avtomobil, avtobus, avtomobilno prikolico, fiakarski voz, polfiakarski voz, motocikel ali bicikel za to, da opravlja promet, se mora vsako koledarsko leto v zakonskem roku prijaviti pristojnemu upravnemu oblastvu prve stopnje zaradi vpisa v register.

2. Istotako se morajo prijaviti pristojnemu upravnemu oblastvu zaradi vpisa v register v zakonskem roku državna in samoupravna vozila, vozila inozemskih diplomatskih in konzularnih predstavnikov, kakor tudi vozila gasilnih društev, neglede na to, da se za ta vozila ne plačuje taksa iz tar. post. 100. taksne tarife.

3. Nova vozila kakor tudi vozila, ki so bila vzeta iz prometa zaradi popravila, pa so se iznova usposobila za promet, se tudi morajo, preden se dajo v promet, pri-

* »Službene novine« z dne 23. aprila 1932., štev. 94/XLI/293. — »Službeni list« z dne 8. junija 1932., štev. 426/45.

javiti v zakonskem roku pristojnemu upravnemu oblastvu zaradi vpisa v register.

4. Te odredbe o prijavi, da ima kdo vozilo, ne veljajo:

- a) za vozila Njegovega Veličanstva kralja;
- b) za vozila, ki so v trgovinah, skladiščih, prodajalnicah in delavnicah zaradi prodaje;
- c) za vozila, ki so kot neuporabna izločena iz prometa;
- č) za vozila, ki so izločena iz prometa po lastnikovi želji;
- d) za vozila inozemcev in dvolastnikov, ki bivajo začasno v naši kraljevini.

5. Vsi ostali lastniki morajo v roku, ki ga odreja zakon, vložiti prijavo pri pristojnem upravnem oblastvu, in to vselej obenem s prometno knjižico, ki jo morajo predhodno kupiti (če je nimajo) pri pristojni davčni upravi.

6. Prijava, da ima kdo avtomobil, avtobus, fiakar-ski voz itd., je zavezana taksi iz točke 1. tar. post. 100. taksne tarife.

Ta taksa se plačuje v kolkih in se prileplja ter uničuje na prijavi.

7. Taksi iz točke 1. tar. post. 100. taksne tarife je zavezana tudi prošnja, s katero se zahteva, naj se vzame porabno vozilo iz rabe (pod plombo) ali naj se sname plomba s tako plombiranega vozila. V tem drugem primeru nadomešča ta plomba prijavo, da ima kdo vozilo.

8. Nobeno vozilo, ki je zavezano taksi iz tar. post. 100. taksne tarife, se ne sme vpisati v register, dokler se ne predloži prometna knjižica za dotično vozilo.

9. Prometna knjižica je listina, v katero se postavljajo vsi uradni popisi, potrdila, odobrila, izpremembe in zaznamki, ki služijo za dokaz, da so izpolnjeni za dotično vozilo vsi zakonski pogoji, potrebni za opravljanje prometa.

10. Vsako, v točki 1. tega člena omenjeno vozilo, s katerim se vrši promet, mora imeti poleg prometne tablice vedno tudi svojo prometno knjižico.

11. Prometna knjižica je strogo vezana z vozilom in ga mora stalno spremljati, neglede na izpremembe v lastništvu.

12. Zbog tega mora upravno (policijsko) oblastvo, čim prejme poročilo o prodaji registriranega vozila, vpisati to izpremembo v svoj register in v prometno knjižico, nato pa o tem obvestiti pristojno davčno upravo. Če se je to vozilo prodalo osebi, ki ne živi na področju dotičnega upravnega oblastva, je to (oblastvo) dolžno črtati vozilo iz svojega registra in o tem s posebnim spisom obvestiti davčno upravo in upravno oblastvo, pristojno za kupčevo stanovališče. Istotako je postopati, če premeni lastnik vozila svoje stalno prebivališče.

13. Zaradi enotnosti tiska in izdaja prometne knjižice za vso kraljevino davčni oddelek ministrstva za finance. Te knjižice razprodajajo davčne uprave po nabavni ceni.

14. Prometna tablica in prometna knjižica se morata odvzeti lastniku onega vozila, ki se je vzelo iz prometa, ker je pokvarjeno. Tako vozilo se mora predhodno komisijsko pregledati in nato na osnovi komisijskega zapisnika črtati iz prometnega registra, o čemer je treba takoj obvestiti pristojno davčno upravo.

15. Odredbe o prometnih knjižicah ne veljajo za ona vozila, ki niso zavezana tej taksi po predpisih pripombe 5. tar. post. 100. taksne tarife ali ki so te takse oproščena.

16. Za taka vozila se izdajajo posebna prometna dovolila, v katerih se morajo točno označiti predpisi, po katerih je dotično vozilo oproščeno plačila takse iz tar. post. 100. taksne tarife.

17. Vsa vozila, za katera se plačuje letna taksa po teži, se morajo v zakonskem roku stehitati, in to v teh-le rokih:

a) nova vozila in popravljena vozila v 10 dneh od dne prijave;

b) motocikli, ki so sedaj v prometu, najkeseje do dne 25. maja 1932.;

c) vsa ostala vozila do dne 31. decembra 1932.

18. Tehtanje se vrši na občinskih ali državnih tehtnicah vpričo organa upravnega oblastva in finančne kontrole, in to samo v krajih, kjer je sedež upravnega oblastva prve stopnje; o tem izdaja občinsko, odnosno državno oblastvo posebno potrdilo. Odrejeni organi, ki prisostvujejo tehtanju, morajo tudi podpisati potrdilo o teži.

19. Vsako vozilo se mora stehtati skupaj z vsemi pripravami, orodjem in rezervnimi deli, ki spadajo k dotičnemu vozilu, in to se mora v potrdilu posebej označiti. Bencin, olje in ostali pogonski material se ob tehtanju ne upošteva.

20. Vse stroške za tehtanje trpi lastnik vozila.

21. Ko se vozilo stehta, mora lastnik svoje vozilo takoj poslati v komisijski pregled.

22. Komisijo za pregled vseh vozil sestavljajo: en organ upravnega oblastva prve stopnje, en strojni inženjer ali podoben strokovnjak in en organ finančne kontrole.

23. Po izvršenem pregledu sestavi komisija zapisnik; vanj zapiše vse potrebne podatke, kakor: vrsto vozila, popis, težo itd. Komisijski zapisnik o izvršenem pregledu morajo podpisati vsi člani komisije.

24. Na osnovi komisijskega zapisnika izpolni upravno oblastvo prve stopnje prometno knjižico, v katero vpiše vse potrebne podatke.

25. Komisija za pregled vozil se sestaja pri pristojnem upravnem oblastvu po potrebi, in to samo ob določenih dneh.

26. Tehtanje in komisijski pregled se vršita za vsako vozilo samo enkrat. Vsi podatki, vpisani v prometno knjižico, veljajo, dokler se prometna knjižica lastniku dotičnega vozila ne odvzame.

27. Če komisija o teži dvomi, lahko ponovi tehtanje na isti tehtnici vpričo lastnika in komisije.

28. Izjemoma je treba vozilo, čigar knjižica se je izgubila ali je bila uničena, iznova stehtati in komisijsko pregledati. Ne sme se izdajati kopija prometne knjižice.

29. Ko preizkusi tehniške pogoje in izpolni prometno knjižico, mora napotiti upravno oblastvo predložilca s prometno knjižico vred na pristojno davčno upravo, da plača predhodno letno takso za uporabno odobritev.

30. Čim prejme davčna uprava knjižico, vpiše dotično vozilo v svojo likvidacijsko knjigo, postavi nanjo številko likvidacijske knjige in izda nato nalog za plačilo letne takse. Po vplačilu letne takse potrdi blagajnik na knjižici prejem te takse in napoti predložilca na pristojno upravno oblastvo zaradi nadaljnjega postopanja.

31. Lastniki avtotaksijev in tovornih avtomobilov, ki izvršujejo obrt prevažanja blaga, morajo pribaviti predhodno tudi potrdilo, da so plačali za preteklo leto pridobnino za svoj obrt.

32. Šele, ko prinese vložilec prijave upravnemu oblastvu prometno knjižico s potrdili o plačani letni taksi in plačanem davku, ga vpiše to v register vozil, mu izda odobrilo za uporabo vozila in mu dá številko.

33. Z vozili iz točke 1. tega člena se ne sme vršiti nikakršen promet, dokler se ne dobi za dotično vozilo odobrilo za uporabo od pristojnega upravnega oblastva prve stopnje.

34. Odobrila za uporabo vozil, omenjenih v točki 1. tega člena, so zavezana taksi iz točke 2. tar. post. 100. taksne tarife in se ne smejo izdati, če se predhodno ne plača taksa iz te tarifne postavke. To ne velja za vozila, ki so po odredbah točke 1. pripombe 5. k tar. post. 100. taksne tarife oproščena letne takse za uporabo.

35. Taksa iz točke 2. tar. post. 100. taksne tarife se plačuje v gotovini.

36. Prometna knjižica se ne odvzame onemu lastniku, čigar vozilo je vzeto iz prometa po njegovi zahtevi; odvzame se mu pa prometna tablica.

37. Prošnjo za plombiranje sme vložiti samo lastnik dotičnega vozila, in to vedno obenem s prometno knjižico.

38. Čim usvoji upravno oblastvo tako zahtevo, mora dotično vozilo v 24 urah plombirati, po izvršenem plombiranju pa tudi v prometnem registru označiti, da je postavljeno dotično vozilo pod plombo.

39. Vozilo se mora tako plombirati, da se nikakor ne da pognati, ne da bi se poškodovala tudi plomba.

40. Naj se plomba sname, se zahteva s prošnjo, ki je zavezana taksi iz točke 1. te tarifne postavke.

Preden se plomba s tako plombiranega vozila sname, mora lastnik predhodno plačati letno takso za tekoče in prihodnje tromesečje; pri tem se računa za vsako tromesečje ena četrtnina letne takse, če ni ta za dotično leto že plačana.

41. Inozemci, turisti in dvolastniki morajo predložiti za svoja vozila, ki prihajajo v našo kraljevino, obmejni carinarnici spremne listine (triptik, dovolilo itd.). Vstopna carinarnica mora postaviti na listino dan prihoda dotičnega vozila v našo kraljevino.

42. Kadar odhajajo ta vozila iz naše kraljevine, se morajo vpisati pri izstopni carinarnici v kontrolnik čnozemskih vozil.

Ta kontrolnik se mora voditi tako, da se ob vsakem času iz njega lahko vidi, kdaj je dotično vozilo prišlo in odšlo iz naše kraljevine, za kateri čas je pobrana taksa iz pripombe 5. k tar. post. 100. taksne tarife in kje je ta taksa vknjižena.

43. Če je treba, da se ta taksa pobere, jo pobere carinarnica in vpiše pobrano takso v kontrolnik, lastniku ali vozaču pa izda potrdilo o pobrani taksi.

44. Ves posel glede knjiženja in pobiranja takse se mora voditi tako, da se promet sam nikakor ne ovira.

45. Vsa vozila, ki so zavezana taksi iz te tarifne postavke, plačujejo, če so vpisana v naši kraljevini v register 7 let od dne 1. januarja 1932. dalje, po tem roku za

vsako nadaljnjo odobritev za uporabo polovico letne takse iz te tarifne postavke.

46. Upravna, odnosno finančna ali občinska oblastva imajo pravico zahtevati prometno knjižico na vpogled, da se uverijo o plačilu takse.

47. Za poizvedbe in sojenje o kaznivih dejanjih glede prijavnih takse so pristojna upravna oblastva prve stopnje.

Pritožbo zoper obsodbo je vložiti na pristojno finančno direkcijo v 15 dneh po oblastvu, ki je obsodbo izreklo.

48. Za poizvedbe in sojenje o kaznivih dejanjih glede letne takse so pristojne davčne uprave. Te postopajo po ovadbah pristojnih organov državnih oblastev kakor tudi po privatnih ovadbah.

Politično (policijsko) oblastvo mora o vsakem odkritem kaznivem dejanju glede letne takse obvestiti davčno upravo zaradi postopanja, isto pa mora storiti tudi davčna uprava glede prijavnih takse.

49. Uradniki, ki ob pobiranju takse tega ne izvrše kakor treba in oškodujejo državno blagajno, ali ki so vobče nemarni v izvrševanju predpisov tega člena, se kaznujejo v denarju od 30 do 500 dinarjev. Premalo pobrano takso mora doplačati lastnik vozila.

50. Za prijave ostalih navadnih vozil, ki niso omenjena v tar. post. 100., ki pa se po zakonskih predpisih tudi prijavljajo in dobivajo odobrilo za delo in porabo, se plačuje taksa po tar. post. 1. taksne tarife, za odobrilo pa taksa po tar. post. 5. taksne tarife. Navadni kmetiški vozovi kakor tudi dvokolice, ki služijo izključno za potrebe dotičnega lastnika, ne plačujejo takse iz te točke.

51. Ko stopi ta pravilnik v veljavo, prestanejo veljati vsi prejšnji predpisi, pojasnila, navodila itd., ki se nanašajo na tolmačenje o pobiranju takse na vozila, omenjena v tar. post. 100. taksne tarife.◀

Iz zakona

o mednarodni konvenciji o fiskalnem režimu tujih avtomobilskih vozil, sklenjeni v Ženevi dne 30. marca 1931.*

§ 1.

Odobruje se in dobiva zakonsko moč mednarodna konvencija o fiskalnem režimu tujih avtomobilskih vozil, sklenjena v Ženevi dne 30. marca 1931., ki se glasi v prevodu:

Konvencija

o fiskalnem režimu tujih avtomobilskih vozil.

Visoke stranke pogodnice,

z željo, olajšati mednarodni avtomobilski promet,

smatrajoče, da bi imela fiskalna oprostitev tako na široko, kolikor je to možno, za avtomobilska vozila v tem pogledu bistven pomen,

* »Službene novine« z dne 15. februarja 1933., številka 35/XI/105. — Upoštevan je popravek, objavljen v »Službenih novinah« z dne 4. marca 1933., št. 50/XIV/152. — »Službeni list« dne 18. marca 1933., številka 164/22.

O p o m b a : Konvencija je bila v kraljevini Jugoslaviji uveljavljena z dnem 9. maja 1933. (Glej objavo v »Službenem listu« številka 165/22 — 1933. in v »Službenem listu« številka 343/54 — 1933.). Podpisale so jo Belgija, Velika Britanija in Severna Irska, Danska, Gdańsk, Italija, Luksemburška, Holandska, Poljska, Švica in Češkoslovaška. K njej so pristopile še Bolgarska, Južna Rodezija in Nova Zemlja.

so določile za svoje pooblaščenke:

ki so, ko so predložili svoja pooblastila, spoznana v dobri in predpisani obliki, dogovorili te-le odredbe:

Člen 1.

Avtomobilska vozila, registrirana na ozemlju ene visokih strank pogodnic, ki vozijo začasno na ozemlju druge stranke pogodnice, so izvzeta ob pogojih, določenih v naslednjih členih, od davka ali taks, ki zadevajo promet ali posest avtomobilov na vsem ozemlju ali na delu ozemlja te poslednje visoke stranke pogodnice. Ta izjema se ne nanaša na trošarinske davke ali takse.

Vendar so izključena iz te konvencije vozila, ki služijo proti plačilu za prevažanje oseb, in tudi vozila, ki se uporabljajo za prevažanje blaga.

Člen 2.

Oprostitev, označena v členu 1., se prizna na ozemlju vsake visoke stranke pogodnice za eno ali več bivanj, ki trajajo skupaj do 90 dni, prebitih na tem ozemlju v dobi enega leta; ta časovna doba se računi po dnevih izza dne, ko se izda fiskalna knjižica, določena v členu 3.

Zaradi izračuna trajanja oprostitve se šteje dan od polnoči do polnoči, pri čemer se jemlje vsak del dneva za cel dan. Samo dan prihoda se ne šteje, če sta ločena dan prihoda in dan odhoda po več vmesnih dnevih.

Zaradi izračuna davkov in taks, ki pripadajo na del bivanja, ki preseza trajanje oprostitve, mora uporabljeno postopanje biti prav tako ugodno kakor postopanje, uporabljeno na vozila, ki so registrirana na ozemlju, kjer se davki in taksa pobirajo.

Člen 3.

Da se ukoristi oprostitev, določena v predhodnih členih, mora biti vozilo opremljeno z mednarodno fiskalno knjižico, sestavljeno po obrazcu v dodatku k tej konvenciji in ki jo je izdalo oblastvo ozemlja, pristojno

za registracijo, ali organizacija, pooblaščenca za to od tega oblastva.

Knjižica se mora pokazati zaradi vize obmejnemu carinskemu uradu ob prihodu in ob odhodu z ozemlja dotične visoke stranke pogodnice.

Člen 4.

Če odide kakšno vozilo, ki je prišlo na ozemlje ene visokih strank pogodnic, opremljeno s fiskalno knjižico, s tega ozemlja, ne da bi bila postavljena odhodna viza in ne da bi se mogel ugotoviti datum odhoda, se lahko smatra, da je ta knjižica na omenjenem ozemlju brez vrednosti.

Člen 5.

Fiskalna knjižica velja leto dni od dne izdaje. Če izpremeni vozilo lastnika ali imetnika ali če je v njej izpremenjena registracijska številka, vpiše potrebne izpremembe v knjižico pristojno oblastvo ali organizacija, pooblaščenca od tega.

Pred iztekom trajanja zgoraj označene veljavnosti ne more biti izdana za isto vozilo nova knjižica, razen ob registraciji na ozemlju kakšne druge visoke stranke pogodnice.

Nikoli pa se ne izda duplikat fiskalne knjižice.

Člen 6.

Glede na mostnino ali druge podobne pristojbine, ki se plačujejo na mestu samem, je postopati z vozili, omenjenimi v prvem odstavku člena 1., prav tako, kakor z vozili, registriranimi na ozemlju, na katerem se ta mostnina ali te pristojbine pobirajo.

(Nadaljnji členi se nanašajo na uveljavljenje v posameznih državah in niso ponatisnjeni, ker niso potrebni za občinstvo. Izpuščen je tudi obrazec »mednarodne fiskalne knjižice«.)

26.

Iz kazenskega zakonika.

XVIII. poglavje.

Kazniva dejanja zoper varnost javnega prometa za ljudi in imovino.

§ 204.

(¹) Kdor tako ograža varnost javnega prometa zlasti na ulicah, cestah ali tržiščih, da povzroči s tem nevarnost za življenje ali zdravje ljudi, se kaznuje z zaporom.

(²) Kdor stori to iz malomarnosti, se kaznuje z zaporom do enega leta ali v denarju do 10.000 dinarjev.

§ 205.

(¹) Kdor spravi v nevarnost življenje ali zdravje več oseb na krajih, označenih v § 204., ali če je bil kdorkoli zbog tega težko poškodovan (§§ 178. in 179.) ali je umrl, se kaznuje storilec, če je mogel vedeti za to vnaprej, z robijo.

(²) Kdor je povzročil tako nevarnost iz malomarnosti, se kaznuje z zaporom najmanj treh mesecev.

§ 206.

(¹) Kdor spravi v nevarnost varnost železniškega, tramvajskega ali brodarskega prometa ali prometa z zrakoplovom, se kaznuje z robijo.

(²) Kdor stori to iz malomarnosti, se kaznuje s strogim zaporom ali v denarju do 50.000 dinarjev.

§ 207.

(¹) Kdor spravi v nevarnost življenje več oseb v prometu, označenem v § 206., ali če je bil zbog tega kdorkoli težko poškodovan (§§ 178. in 179.) ali usmrčen, se kaznuje storilec, če je mogel vedeti za to vnaprej, z robijo.

(²) Kdor je povzročil to nevarnost iz malomarnosti, se kaznuje s strogim zaporom najmanj šestih mesecev.

Zakon z dne 9. avgusta 1908. o odgovornosti za škode iz obratovanja motornih vozil.*

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§ 1.

Ako se z obratovanjem cestnega vozila (motornega vozila), ki se poganja z elementarno silo po javnih cestah in potih, ne po tračnicah, kdo poškoduje ali usmrti ali pa ako se povzroči škoda na stvareh, so voditelj in lastnik ali vsak solastnik odgovorni za povračilo povzročene škode, in sicer pri stvarnih škodah za odškodbo po § 1323. o. d. z., pri telesni poškodbi po §§ 1325. in 1326. o. d. z., pri usmrtitvi po § 1327. o. d. z.

Odgovornosti kot voditelji so oproščene vojaške osebe, ako so vodile motorno vozilo izvršujê svojo službo.

Ako je bilo ob dogodku, ki je povzročil škodo, motorno vozilo prepuščeno komu za obratovanje na svoj račun in na svojo nevarnost (obratni podjetnik), je odgovoren on namesto lastnika.

Ako je bilo motorno vozilo ob dogodku, ki je povzročil škodo, zaradi krivičnega postopka odtegnjeno razpolaganju lastnika ali obratnega podjetnika, je odgovoren namesto njega tisti, ki razpolaga z njim.

Kdor na podstavi spredaj navedenih določil odklanja odgovornost, mora dokazati dejstva, na katera se opira njegova oprostitev.

Več oseb, ki so dolžne povrniti škodo, je odgovornih nerazdelno.

* Drž. zak. šte. 162 — 1908. Zakon je ponatisnjen iz slovenske izdaje avstrijskega državnega zakonika.

§ 2.

Kdor je po § 1. odgovoren za škodo, se oprosti dolžnosti povrniti jo, le tedaj, ako dokaže, da se je dogodek, ki je napravil škodo, povzročil po krivdi tretje osebe ali poškodovanca samega ali da se kljub predpisom in stvari primernim opreznostim v vodstvu in ravnanju z motornim vozilom ni mogel odvrniti in se tudi ne dá zvrčati na kakovost motornega vozila ali na posebnost, da bi njegovo delovanje odreklo ali da bi bilo nedostatno.

To velja zlasti tudi za primer, če izvira škoda iz tega, ker so se splašile živali, ali je v tem, da so bile poškodovane živali, ki tekajo brez nadzorstva po javnih potih.

Sklicevanje na krivdo tretje osebe je izključeno, ako se je tisti, ki je odgovoren, te tretje osebe posluževal v obratovanju motornega vozila.

Ako pa izvira škoda ali njen obseg le deloma iz krivde poškodovanca ali tretje osebe, naj se uvažuje vse okoliščine razsodi na del v § 1. oznamenjenih pravic.

§ 3.

Določila §§ 1. in 2. tega zakona se ne uporabljajo na medsebojne pravice do povračila iz poškodbe tistih, ki so odgovorni, ali njihovih stvari, ki se podajajo iz istega poškodovalnega dogodka.

Pri tem ni nobene razlike, ali je nastal ta dogodek iz obratovanja enega motornega vozila samega ali tako, da sta zadela obrata motornih vozil drug ob drugega, ali ob obrate podjetij, ki so podvržena odgovornosti po zakonu z dne 5. marca 1869. l. (drž. zak. št. 27.) ali z dne 12. julija 1902. l. (drž. zak. št. 147.).

Pravice do povračila se uravnavajo v vseh teh primerih po občnem državljskem pravu.

Tretje osebe pa, ki jih zadenejo škode iz dogodkov, ki so nastali, ker je zadelo več odgovornih obratov skupaj, lahko zahtevajo povračilo od vsakega, ki je odgovor-

ren, na podstavi tistega zakona, ki je po kakovosti toženčevega obrata merodajen za njegovo odgovornost. Kolkor je ista zahteva povračila utemeljena zoper več oseb, so odgovorne nerazdelno.

§ 4.

Določila §§ 1. in 2. tega zakona se ne uporabljajo na zahteve povračila zaradi poškodbe oseb ali reči, ki se prevažajo z motornim vozilom, razen če so se rabila proti odplačilu ali v obrtnem prevažanju oseb ali reči ali v službi ali po naročilu ene izmed odgovornih oseb.

Ako se poškoduje vojaška oseba v izvrševanju svoje službe z obratom motornega vozila, rabljenega v službi vojaške uprave, je zahteve povračila poškodovanca ali njegovih svojcev nasproti državnemu zakladu presoјati edinole po zakonih o vojaškem preskrbovanju.

§ 5.

Določila §§ 1., 2. in 3., sklepni odstavek, tega zakona se ne uporabljajo na motorna vozila, ki so po uradnem potrdilu, nameščenem na njih, tako urejena ali s takimi napravami opremljena, da ob obremenitvi, neobhodno potrebni za obrat in vodstvo, na dobri in ravni cesti ne morejo preseči najvišje brzine 25 kilometrov, merjeno na uro.

Da so dani ti pogoji, naj dokaže, kdor na njih podlagi odklanja dolžnost, povrniti škodo.

Zahteve povračila za škode iz obrata takih motornih vozil se uravnavajo po občnem državlјanskem pravu.

§ 6.

Pravica, na podstavi §§ 1., 2. in 3., zadnji odstavek, tega zakona, zahtevati odškodnino, zastara:

- a) v šestih mesecih od dneva, ko je poškodovanec zvedel za škodo in osebo, ki je dolžna povrniti škodo;
- b) tudi brez ozira na to, ali je dotičnik to zvedel, v treh letih od dneva dogodka, ki je povzročil škodo.

Pravica do odškodnine ugasne tudi pred pretekom roka zastaranja, ako je tisti, ki ima pravico do odškodnine, po krivdi opustil, v štirih tednih po dnevu, ko je zvedel za osebo, ki je dolžna povrniti škodo, naznaniti ji nezgodo, razen če more dokazati, da je oseba, ki je dolžna povrniti škodo, v tistem roku štirih tednov po drugem potu zvedela za nezgodo.

§ 7.

Z določili tega zakona niso izključene dalekosežnejše odgovornosti, ki se podajajo iz občnega državljanskega zakonika in iz drugih zakonov.

§ 8.

Tudi tam, kjer je zahteve povračila za škodo, povzročeno z obratom motornega vozila, presoјati po državljanskem pravu, je lastnik motornega vozila ali kdor stopi po § 1. na njegovo mesto, odgovoren za krivdo oseb, ki se jih poslužuje ob obratovanju, kolikor gre za njihovo službovanje ob obratovanju motornega vozila.

Več solastnikov ali oseb, ki stopijo na lastnikovo mesto, je odgovornih nerazdelno.

§ 9.

Tožbe na povračilo škod, ki so povzročene z obratom motornega vozila, se lahko vložijo tudi na stvarno pristojnem sodišču, v čigar okolišu se je pripetil dogodek, ki je povzročil škodo.

§ 10.

Z obratom motornega vozila poškodovana oseba ima za svojo terjatev, da se ji povrne škoda, do terjatve odgovornega zavarovalca nasproti zavarovalcu iz zavarovanja njegove odgovornosti zakonito zastavno pravico, ki ima prednost pred prej osnovanimi zastavnimi pravicami.

§ 11.

Osebe, ki so zaposlene pri obratovanju motornih vozil za izvrševanje njihove pogodbene službe, so zavarovane, kolikor se nanje ne uporablja že zakon z dne 28. decembra 1887. (drž. zak. št. 1. iz l. 1888.) in z dne 20. julija 1894. l. (drž. zak. št. 168.), po določitih prvega zakona.

Uslužbenci, pri katerih so izpolnjeni pogoji § 4. zakona z dne 28. decembra 1887. l. (drž. zak. št. 1. iz l. 1888.), so izvzeti od dolžnosti zavarovanja.

Za nezgode ob obratu v smislu zakona o zavarovanju zoper nezgode ne veljajo take nezgode, ki se dogode pri dirkah ali pri pripravljanju za dirke (training).

Z ozirom na zavarovanje velja vedno lastnik motornega vozila za podjetnika obrata, ki je zavezan zavarovanju.

Rok, v katerem morajo že obstoječi obrati motornih vozil, ki stopijo s tem na novo v zavarovanje, podati naznanilo v smislu § 18. zakona o zavarovanju zoper nezgode, in čas, s katerim se začne zanje veljavnost zavarovanja, se določi z ukazom ministrstva za notranje stvari.

V zasebne zavarovalne pogodbe v smislu § 61., odstavek 2., zakona o zavarovanju zoper nezgode naj vstopi zavarovalnica zoper nezgode po § 61., odstavek 2. in 3., tega zakona, ako so sklenjene pred 1. dnem decembra 1907. l.

§ 12.

Glede zavarovanja odgovornosti za škode iz obrata motornih vozil se lahko določi ukazoma:

1. da mora zavarovanec v razmerju k celoti določeni del škode, vsekakor pa škode pod določenim zneskom plačati sam, ne da bi zahteval povračilo od zavarovalca;
2. da zavarovalec ni odgovoren, ako se škoda v roku ni niti naznanila zavarovalcu niti ni bila predmet tožbe ali ovadbe na sodiščih, pri državnem pravdnistvu, pri

policijskih, občinskih ali političnih oblastvih ali pri orožništvu niti ni katero teh oblastev ali organov uradoma začelo poizvedovati o njej.

§ 13.

Dogovori, s katerimi naj se predpisi tega zakona v škodo poškodovanca vnaprej izključijo ali omeje, so ničevi.

§ 14.

Ta zakon dobi moč z začetkom tretjega koledarskega meseca, ki sledi njegovi razglasitvi.

Na škode iz prej nastalih dogodkov se ne uporablja.

§ 15

Izvršiti ta zakon je naročeno Mojemu ministru za notranje stvari in Mojemu pravosodnemu ministru.

V založbi tiskarne Merkur v Ljubljani

so izšle sledeče knjige:

Zakoni in uredbe:

- I. zv.: Zakon o neelojalni konkurenci, broš. Din 6'—.
- II. zv.: Pravilnik o pomožnem osebju drž. prometnih ustanov v resortu ministrstva za promet, broš. Din 8'—.
- III. zv.: Zakon o javnih beležnikih (notarjih), broš. Din 12'—.
- IV. zv.: Zakon o glavni kontroli, broš. Din 10'—.
- V. zv.: Zakon o občnem upravnem postopku in zakon o banski upravi, broš. Din 20'—, vez. Din 25'—, Razprodano.
- VI. zv.: Uredba, s katero se določa tarifa o nagradah javnih notarjev. — Pravilnik za izvršitev zakona o javnih notarjih. — Zakon o izpremembah in dopolnitvi § 244. zakona o javnih notarjih. — Uredba o številu in sedežih javnih notarjev, broš. Din 18'—, vez. Din 25'—.
- VII. zv.: Zakon o uradnikih, broš. Din 18'—.
- VIII. zv.: Pravilnik o poslovanju krajevnih (mestnih) kontrol in komisarjev za izredne preglede, broš. Din 12'—.
- IX. zv.: Zakon o državnem prometnem osebju, broš. Din 14'—.
- X. zv.: Pravilnik za voditev zemljiških knjig, broš. Din 14'—.
- XI. zv.: A. Ustava kraljevine Jugoslavije. — B. Zakon o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja, broš. Din 8'—.
- XII. zv.: Zakon o volilnih imenikih. — Zakon o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino, broš. Din 8'—, Razprodano.
- XIII. zv.: Zakon o društvih, shodih in posvetih, broš. Din 6'—.
- XIV. zv.: Uredba o lekarnarski zbornici, broš. Din 8'—.
- XV. zv.: Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o volitvah narodnih poslancev, naredba, popravki, tolmačenja, pojasnilo, objava ter obrazci volilnih zapisnikov in pooblastila k zakonu o volitvah narodnih poslancev. — Zakon o volitvi senatorjev, broš. Din 8'—.
- XVI. zv.: Zakon o obrtih, broš. Din 20'—, vez. Din 25'—; poština Din 3'—.
- XVII. zv.: Zakon o poslovnem redu v narodni skupščini. — Zakon o poslovnem redu v senatu, broš. Din 15'—, Razprodano.
- XVIII. zv.: Zakon o meščanskih šolah, broš. Din 5'—.
- XIX. zv.: Zakon o lovu, broš. Din 7'—.
- XX. zv.: Zakon o zadrukah državnih uslužbencev, broš. Din 5'—.
- XXI. zv.: Uredba o povračilu potnih in selitvenih stroškov civilnih državnih uslužbencev, broš. Din 7'—.
- XXII. zv.: Obča univerzitetna uredba, broš. Din 15'—.
- XXIII. zv.: Uredba o draginjskih dokladah državnih uslužbencev. — Uredba o draginjskih dokladah državnih upokojenecv, broš. Din 6'—.

XXIV. zv.: Gradbeni zakon, broš. Din 8'—.

XXV. zv.: Zakon o taksah, broš. Din 45'—, vez. Din 55'—.

XXVI. zv.: Taksni in pristojbinski pravilnik, broš. Din 30'—, vez. Din 35'—.

XXVII. zv.: Uredba o sodnem poslovniku in Sodni poslovnik za sodišča prve in druge stopnje, z obrazci, broš. Din 30'—, vez. Din 36'—.

XXVIII. zv.: Zakon o občinah, broš. Din 8'—, vez. Din 15'—.

XXIX. zv.: »Cestni promet«, broširan izvod Din 18'—, vezan izvod Din 24'—.

Sledijo nadaljnji zvezki.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ŠT. 23

Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

V tiskarni Merkur izhajata med drugim:

SLUŽBENI LIST

kraljevske banske uprave Dravske banovine

TRGOVSKI LIST

strokovno glasilo za trgovino, obrt in industrijo. Izhaja trikrat na teden ter velja celoletno Din 180'—, mesečno Din 15'—

V založbi tiskarne Merkur v Ljubljani

so izšle sledeče

Leposlovne knjige:

- Conan Doyle-Mulaček: **Pozna osveta.** Detektivski roman broš. Din 25.—, vez. Din 30.—
- Jack London: **Morski vrag.** Roman broš. Din 20.—, vez. Din 30.—
- Krefft: **V oklopnjaku okoli sveta.** V dveh delih; vsak del broš. Din 20.—, vez. Din 26.—
oba dela skupaj broš. Din 40.—, vez. Din 46.—
- Ouida: **Kneginja Zurova.** Roman broš. Din 30.—, vez. Din 35.—
- Ouida: **Farnmor.** Roman broš. Din 28.—, vez. Din 35.—
- P. Ripson: **Marsove skrivnosti.** Roman broš. Din 28.—, vez. Din 35.—
- Claude Anet: **Arijana.** Roman broš. Din 24.—, vez. Din 32.—
- Clara Viebig: **Babja vas.** Roman, vez. Din 32.—
- Al Jennings: **Pesnik in bandit.** Roman, vez. Din 35.—
- J. Špicar: **Martin Napuhek.** Pravljična igra za mladino v petih slikah broš. Din 10.—
- Radivoj Rehar: **Popotovanje po zvezdi Večernici** broš. Din 12.—
- Radivoj Rehar: **Pesmi o kraljeviču Marku,** kart. Din 36.—

Razno:

- Pravila naših delniških družb broš. Din 15.—
- Dnevnik za babice broš. Din 4.—
- Porodni izkazi broš. Din 1.—

Razne tiskovine po obrtnem zakonu.

Ob naročilu je poslati denar naprej in za odpravo in poštino še po 1 Din za izvod.

Mednarodni varnostni in prometni znaki,

ustanovljeni na mednarodni konferenci v Ženevi
dne 30. marca 1931.

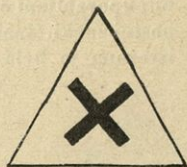
I. KATEGORIJA Znaki nevarnosti

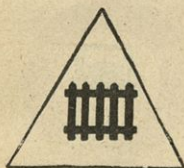
Sl. 1.
Jarek ali hrbet

Sl. 2.
Ovinek

Sl. 3.
Križišče

Sl. 4.
Zavarovan
železniški prehod
(z zapornicami)

Sl. 5.
Nezavarovan
železniški prehod

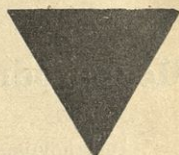
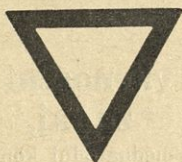

Sl. 6.
Splošna nevarnost,
oziroma znak za
nevarnosti, ki jih
ne označujejo znaki
pod sl. 1. do 5

Sl. 7.

Signal za splošno nevarnost, določen za uporabo v primeru, da radi atmosferskih prilik ne morejo biti uporabljeni ostali varnostni znaki. Znak je votel, izrezana je bela ploskev

Sl. 8. in 8. bis.

Znak, ki označuje prednost na križiščih. Tabla je lahko obrobljena ali pa pobarvana po celi ploskvi

II. KATEGORIJA

Znaki za prepovedi in absolutne prepise

A

Sl. 9.

Promet prepovedan za vsa vozila (torej tudi za nemotorna)

Sl. 10.

Prepovedana smer ali prepovedan vhod

Sl. 11.

Promet za avtomobile prepovedan, če samo za tovrne avtomobile prepovedan, naslikati silhueto tovornega avtomobila

Sl. 12.
Promet prepovedan
za motocikle

Sl. 13.
Promet prepovedan
za vsa motorna
vozila

Sl. 14.
Prepovedano za
težo nad 5 in $\frac{1}{2}$ ton
(n. pr. pri
mostovih)

Sl. 15.
Prepovedano samo
za avtomobile
s težo 5 in $\frac{1}{2}$ ton

Sl. 16.
Maksimalna
dovoljena hitrost

Sl. 17.
Prepovedano
postajanje

B

Sl. 18.
Prepovedano
parkiranje

Sl. 19.
Obvezna smer
za vožnjo

Sl. 20.
Stoj, carina

III. KATEGORIJA Opozorila

Sl. 21.
Označba prostora
za parkiranje

Sl. 22.
Znak za previdnost

Sl. 23.
Znak za bližnjo pomožno postajo (rešilna postaja, zdravnik)

Sl. 24.
Znak za označbo kraja

Sl. 25.
Znak za orientacijo glede smeri

LIBISS. #EP84

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIZNICA

00000176874

